

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Slovenský jazyk je štátnym jazykom v Slovenskej republike, preto dôkladné ovládanie slovenského jazyka zabezpečuje úspešné a plnohodnotné uplatnenie v živote. Predmet poskytuje formálne vzdelanie v jazykovej, slohovej a literárnej zložke, t. j. vedie žiakov k základnej gramotnosti (pisateľskej a čitateľskej), k nadobudnutiu čitateľských návykov a k schopnosti orientovať sa v známom texte. Poskytuje im tiež vedomosti a zručnosti na dosiahnutie primárneho psychického i fyzického stupňa vývinu a vytvára predpoklady na zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov, podporuje u žiakov osobnostný rozvoj v širšom sociálnom a kultúrnom kontexte. Formálne vzdelávanie obsahuje vedomosti a zručnosti v každej z vyučovacích oblastí. Žiaci sa naučia popisovať, vysvetľovať, zhodnotiť a aplikovať svoje znalosti. Osobnostný rozvoj sa realizuje v etickom, sociálnom a kultúrnom kontexte, s čím súvisí spoločenské správanie, kontakt s prostredím, asertivita, prosociálnosť a kultivovaná komunikácia.

Predmet slovenský jazyk a literatúra tvoria dve tesne zviazané a obsahovo sa prelínajúce zložky, a to jazyková a literárna. Cieľom oboch zložiek je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí. Základom literárnej zložky je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od analytického čítania až po schopnosť pracovať s významom literárneho textu na vyššej individuálnej úrovni spracovania (syntetické a hodnotiace čítanie).

Vnútorne delenie predmetu slovenský jazyk a literatúra je v plnej kompetencii učiteľa a príslušnej predmetovej komisie, rovnako ako aj osnovanie učiva počas štúdia.

Prierezové témy v predmete:

Do vzdelávacieho obsahu predmetu sú začlenené nasledovné **okruhy prierezových tém**:
Osobnostný a sociálny rozvoj /Komunikácia/ - Komunikácia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

A. JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka a v tomto chápaní predstavuje základ celého učebného procesu. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii a zodpovedajú vekovým a vzdelanostným možnostiam žiakov.

B. LITERÁRNA ZLOŽKA

Cieľom literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov zamerané na špecifické poznávanie sveta, porozumenie medziľudských vzťahov a rozvíjanie estetického cítenia. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako nástroja na všestranné osvojovanie umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od schopnosti analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t. j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie). Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie.

Základnou úlohou literárnej výchovy na gymnáziách je postupný prechod jednotlivými fázami čítania: čítanie s porozumením: analýza, syntéza a interpretácia, metainterpretácia diela, individuálne hodnotenie literárnych diel.

Všeobecné ciele:

- Podporovať sebadôveru žiaka vo svojom prejave tak písomnom ako i ústnom
- Osvojiť si vedomosti, ktoré umožnia žiakovi vzdelávať sa po celý život
- Vedieť zaujať aktívne miesto v ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote
- Pripraviť žiakov na stav zodpovedného občana, schopného sa podieľať na rozvoji demokratickej spoločnosti, kultúrnej otvorenosti
- Vnímať a postupne osvojiť si materinský jazyk ako mnohotvárnny prostriedok komunikácie
- Zvládnuť základné pravidlá medzilidskej komunikácie daného kultúrneho prostredia
- Nadobudnúť k jazyku pozitívny vzťah
- Nadobudnúť vzťah k slovenským umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúceho z umeleckých textov a rozvíjať svoje emocionálne a estetické cítenie a vnímanie
- Pestovať príslušnosť jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka
- Viest žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry – verbálne i písomné jazykové prejavy
- Zvládnuť a pochopiť počúvanie, komunikáciu – hovorenie, čítanie a písanie s porozumením

Špecifické ciele:

v komunikačnej oblasti

- položiť základy komunikačných zručností, t. j. naučiť sa vnímať a postupne si osvojovať materinský jazyk ako prostriedok, ktorým sa získavajú a následne odovzdávajú informácie, vedomosti a zážitky, vyslovujú vlastné názory i postoje,
- účinne sa dorozumievať v bežných komunikačných situáciách, riešiť bežné komunikačné situácie.

v spoločenskej oblasti

- učiť sa porozumieť sebe samému, vymedziť si vlastné miesto v spoločnosti rovesníkov, správať sa asertívne, byť tolerantný, prosociálny, naučiť sa spolupracovať.

v kognitívnej oblasti

- získať lásku a úctu k materinskému jazyku,
- naučiť sa správne, čitateľne, esteticky a primerane rýchlo písať, t. j. osvojiť si techniku písania a precvičovať sa v nej,
- osvojiť si správnu artikuláciu a výslovnostnú normu,
- naučiť sa ústne formulovať text aj s uplatnením suprasegmentálnych javov,
- osvojiť si základy pravopisnej normy, naučiť sa používať správne slová/tvary slov,
- naučiť sa analyzovať text, vyhľadávať jazykové javy, triediť ich, vyhodnocovať a postupne zaraďovať do systému,
- naučiť sa orientovať v jazykových príručkách,
- naučiť sa reprodukovat text a cvičiť sa v uplatňovaní prebratých jazykových javov pri tvorbe vlastných textov v ústnej a písomnej podobe,
- cvičiť sa v tvorení kultivovaných jazykových prejavov,
- rozoznávať štylisticky primerané a neprimerané prostriedky,
- vedieť plynule s porozumením čítať veku primeraný umelecký a odborný text, poznávať a rozlišovať tieto texty, orientovať sa v nich, vedieť zaznamenať a vypísať základné údaje z textu,

- prostredníctvom literatúry posilniť poznatkovú rovinu, ktorá rozmnožuje vedomosti;
- zážitkovú rovinu, ktorá sprostredkúva emotívne poznanie sveta; výchovnú rovinu, rozvíjajúcu osobnosť žiaka; komunikatívnu rovinu, ktorá mu umožňuje odovzdať poznané a precítené a estetickú rovinu, formujúcu kvality jeho života.

III. Predmetové kompetencie

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové hodnoty.	Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Učiť sa sám aj v skupine.	Vyhľadávať a sprostredkovať informácie.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Vytvárať vlastný hodnotový systém.
Kriticky myslieť.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami.	Regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život.
Formulovať a riešiť problémy.	Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.	Vžiť sa do pocitov a konania inej osoby.	
Tvorivo myslieť.			

Kľúčové kompetencie jazykovej zložky predmetu:	
Vedieť komunikovať adekvátne komunikačnej situácii.	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne (vhodná forma a obsah).
	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – písomne (vhodná forma a obsah).
	Čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty.
	Vedieť aktívne počúvať.
Učenie sa.	Schopnosť učiť sa učiť.
Kľúčové kompetencie literárnej zložky predmetu:	
Technika čítania a verejná prezentácia textu.	Plynulo čítať súvislý literárny text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
	Pri prednese literárneho textu aplikovať vedomosti o zvukovej rovine jazyka, v básnickom texte rešpektovať rytmickú usporiadanosť a frázovať ho v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
	Pri dramatizovanom čítaní primerane hlasovo prezentovať text postavy dramatického diela.
Pamäťové, klasifikačné a aplikačné kompetencie.	Reprodukovať fakty a definície, vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
	Usporiadať známe javy do tried a systémov.
	Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty.
	Integrovať čitateľské skúsenosti, literárnoteoretické a literárnohistorické vedomosti s recepčnými skúsenosťami

	z iných druhov umenia.
Analytické a interpretačné kompetencie.	Zovšeobecniť literárny jav a navrhnúť jeho definíciu.
	Analyzovať literárny text z hľadiska štylistických, tematických a kompozičných prostriedkov a určiť ich funkčné využitie v diele.
	Interpretovať literárne dielo, argumentovať výsledkami jeho analýzy a zohľadňovať poznatky z iných informačných zdrojov.
	Hodnotiť dielo z vlastného stanoviska v kontexte doby jeho vzniku a v súčasnom kontexte.
Tvorivé kompetencie.	Parafrázovať dej epického a dramatického diela.
	Transformovať text diela do iného literárneho druhu, formy alebo žánru.
	Vytvoriť básnický text, poviedku, scenár alebo iný kratší umelecký text.
Informačné zručnosti.	Orientovať sa vo verejnej knižnici a jej službách.
	Pracovať s údajmi o knižnom fonde v lístkovej a elektronickej podobe.
	Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
	Vybudovať si vlastnú knižnicu.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: Prvý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 3 hodina/ týždeň (99 hodín)

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Časť: Jazyková zložka /66 hodín/		
Ročník	Orientačný prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
prvý	Jazykoveda/práca s informáciami	8
	Zvuková rovina jazyka	9
	Významová / Lexikálna rovina jazyka	15
	Sloh / Administratívny štýl / Charakteristika	23
	Komunikácia	5
	Upevňovanie učiva/učenie sa	6

Časť: Literárna zložka /33 hodín/		
Ročník	Orientačný prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
prvý	Úvod do literatúry	3
	Lyrická poézia	3
	Epická poézia	6
	Epická poézia - veršový systém	6
	Krátka epická próza – poviedka	4
	Krátka epická próza – novela	5
	Veľká epická próza – román	6

Obsahový štandard - Jazyková zložka	
Jazykoveda	
<ul style="list-style-type: none"> • jazykoveda: náuka o zvukovej rovine jazyka/fonetika a fonológia, náuka o významovej rovine jazyka/lexikológia, tvaroslovie/morfológia, syntax/skladba, štylistika. 	
Zvuková rovina jazyka, grafická stránka jazyka a pravopis	
<ul style="list-style-type: none"> • fonéma • hláska: samohlásky – spoluhlásky – dvojhásky, samohlásky: krátke – dlhé, spoluhlásky: tvrdé – mäkké – obojaké, znelé – neznelé; znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • slabika: rozdeľovanie slov na slabiky, slabikotvorné hlásky -l, -l', -r, -r', rytmické krátenie • slovo: spisovná výslovnosť/ortoepeia - splývavá/viazaná výslovnosť, spodobovanie/znelostná asimilácia, výslovnosť a výskyt ä, výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách, výslovnosť cudzích slov • intonácia: časová modulácia reči: kvantita hlások, prestávka/pauza – fyziologická, významová, tempo reči, rytmus, silová modulácia hlasu: hlavný slovný prízvuk, dôraz, sila hlasu, tónová modulácia hlasu: uspokojivá končiaca (klesavá), neuspokojivá končiaca (stúpavá), neuspokojivá nekončiaca melódia vety, frázovanie • grafická stránka jazyka: písmeno/graféma, abeceda, malé, veľké, písané, tlačené písmená, diakritické znamienka: dĺžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky, interpunkcia; interpunkčné znamienka: bodka, otáznik, výkričník, čiarka, bodkočiarka, spojovník, zátvorka, pomlčka, úvodzovky, dvojbodka, apostrof, lomka, tri bodky, • pravopis/ortografia: vybrané slová, rozdeľovanie predponových slov: slabičné a neslabičné predpony, priama reč, uvádzacia veta, vsuvka, prístavok, oslovenie, pravidlo o rytmickom krátení, samohlásková skupina – spoluhlásková skupina 	
Významová / lexikálna rovina jazyka	
<ul style="list-style-type: none"> • sémantický trojuholník: objekt/vec – pojem – slovo • lexikálny význam slova – gramatický význam slova • slovná zásoba – členenie: jadro slovnej zásoby – okraj slovnej zásoby, slovná zásoba národného jazyka – individuálna slovná zásoba, aktívna slovná zásoba – pasívna slovná zásoba, spisovné slová, nespisovné slová: nárečové a slangové slová, termíny/odborné názvy, neutrálne slová, citovo zafarbené (expresívne) slová: zdobneniny, eufemizmy, pejoratíva, vulgarizmy, domáce slová – cudzie slová, nové slová/neologizmy, zastarané slová, archaizmy, historizmy • jednoslovné pomenovania • viacslovné pomenovania: združené pomenovania, frazeologizmus: príslovie, porekadlo, pranostika, prirovanie • jednovýznamové – viacvýznamové slová • synonymá • antonymá/opozitá • homonymá • spôsobu obohacovania slovnej zásoby: tvorenie slov: slovotvorný základ, základové slovo, odvodzovanie – predpona, prípona; odvodené slovo, skladanie, skracovanie – skratky, značky, skratkové slová, preberanie slov, prenášanie významu/nepriame pomenovania – metafora, metonymia, personifikácia • internacionalizácia – internacionalizmus • slovná zásoba – systematizácia • Slovníky: pravopisný, synonymický, výkladový, cudzích slov, frazeologický, prekladový, terminologický 	
Sloh / Administratívny štýl	
<ul style="list-style-type: none"> • Text: vecný, umelecký, súvislý, nesúvislý: graf, schéma, tabuľka • spoločné a rozdielne znaky textov • kontext • kľúčové slová 	

- **osnova**
- **koncept**
- analýza textu: obsah textu, forma textu, autorský zámer
- interpretácia textu
- slohové postupy: **informačný, rozprávací, opisný, výkladový/úvahový**
- slohotvorný proces
- jazykové štýly: **náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký**
- hybridizácia jazykových štýlov, slohových postupov, slohových útvarov
- štýlotvorné činitele: téma, autor, situácia, funkcia, adresát
- slohové útvary/žánre: blahoželanie, - ústne / písomné, pohľadnica, list: súkromný, úradný, žiadosť, reklamácia, objednávka, potvrdenie, sťažnosť, predtlač: dotazník, **prihláška**, zápisnica, splnomocnenie,
- motivačný list, pravidlá písania a úpravy písomností administratívneho štýlu, životopis: štrukturovaný, beletrizovaný, príhovor (prívet), cielený rozhovor (interview), pozvánka, plagát, vizitka, reklama, inzerát, správa o riešení / výsledku projektu.
- **Rozprávanie**
- **opis: statický, dynamický, umelecký, odborný.**
- **charakteristika osoby: priama, nepriama.**
- **oznam**
- správa
- reportáž
- recenzia
- komentár
- krátke správy – SMS, e-mail/mejl
- úvaha
- výklad
- projekt
- príležitostné prejavy: slávnostný príhovor
- náučný prejav: prednáška, referát
- agitačný prejav: politická reč, súdna reč
- diskusný príspevok
- vnútorná kompozícia rozprávania: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie,
- fázy tvorenia jazykového prejavu
- pointa

Komunikácia

- **Komunikácia:** verbálna, neverbálna, súkromná, verejná, efektívna, asertívna, devalvujúca
- **mimojazykové (neverbálne) prostriedky:** mimika, gestika, proxemika
- **komunikačná situácia:** odosielateľ, prijímateľ, dialóg, monológ

Učenie sa

- učebný štýl
- faktory ovplyvňujúce učenie sa
- efektívne zapamätávanie
- kontrola plnenia plánu
- projektovanie vlastnej budúcnosti
- **projekt:** príprava projektu, realizácia projektu, prezentácia projektu

Práca s informáciami

- informácia
- kľúčové slová
- vedľajšia informácia v texte
- zdroje informácií

- **nadpis**, titulok, marginálie, resumé, abstrakt, anotácia, obsah, bibliografia, bibliografický záznam, menný a vecný register, poznámky pod čiarou, vysvetlivky
- spôsoby spracovania informácií
- **konspekt/poznámky**
- **hlavná myšlienka**
- osnova z prečítaného alebo počutého textu
- tézy
- citácia
- presná, voľná, parafráza
- propagácia
- agitácia
- dezinformácia
- masmediálne komunikačné prostriedky

Obsahový štandard – Literárna zložka

Všeobecné pojmy

- aktuálna skutočnosť – literárna fikcia
- autor/spisovateľ
- čitateľ/divák/poslucháč
- herec
- režisér
- časopis
- kniha
- knižnica
- rozhlas
- televízia
- film
- **Inscenácia**: autorské poznámky
- text
- ilustrácia
- **podsystemy literatúry**: literatúra pre deti, odborná (náučná) literatúra, populárnovedecká literatúra, umelecká literatúra, dobrodružná literatúra, literatúra faktu, vedecko-fantastická literatúra
- **literárne formy**: poézia, próza, divadelná hra

Literárna obdobia a smery

- staroveká literatúra
- stredoveká literatúra
- renesančná literatúra (humanizmus)
- baroková literatúra
- klasicizmus (osvietenstvo)
- romantizmus
- realizmus, naturalizmus
- literárna moderna : symbolizmus, impresionizmus
- symbolizmus
- impresionizmus
- avantgarda : expresionizmus, surrelaizmus (nadrealizmus)
- expresionizmus

<ul style="list-style-type: none"> • surrealizmus (nadrealizmus) • naturizmus • socialistický realizmus • existencializmus • postmoderna
Literárne druhy
<ul style="list-style-type: none"> • epiky • lyrika: duchovná lyrika, čistá (abstraktná) lyrika, ľúbostná lyrika, spoločenská lyrika, reflexívna (úvahová) lyrika, prírodná lyrika • dráma
Literárne žánre a básnické formy
<ul style="list-style-type: none"> • lyrická poézia : báseň, ľudová pieseň, modlitba, populárna pieseň, pásmo, sonet. • epická poézia : bájka, balada, epos. • epická próza : anekdota, aforizmus, báj, bájka, hádanka, legenda, novela, podobenstvo, povesť (ľudová, autorská), poviedka, porekadlo, pranostika, príslovie, román (detektívny, dobrodružný, biografický, historický, dievčenský, román vo forme denníka, sociálny/spoločenský, psychologický), rozprávka, (ľudová, autorská, televízna, filmová, rozhlasová), vyčítanka. • dramatická literatúra : absurdná dráma, činohra, komédia, tragédia. • automatický text • komiks
Štruktúra literárneho diela
<ul style="list-style-type: none"> • dej • príbeh • autorská štylizácia reality • kompozícia literárneho diela: chronologický (kronikársky) postup, reťazový (nadväzujúci) postup, retrospektívny (spätný) postup • vnútorná kompozícia epického a dramatického literárneho diela: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie. • vonkajšia kompozícia literárneho diela : nadpis, odsek, kapitola, diel, strofa, spev, verš, výstup, dejstvo. • členenie epického textu : pásmo rozprávača, vševediaci rozprávač, priamy rozprávač, pásmo postáv, replika, monológ, vnútorný monológ, dialóg. • hlbkové členenie literárneho diela : dejový plán literárneho diela, významový plán literárneho diela, pointa, motív, téma, hlavná myšlienka. • literárna postava • hlavná literárna postava • vedľajšia literárna postava • idealizovaný typ postavy • charakterový typ postavy • sociálny typ postavy
Štylizácia
<ul style="list-style-type: none"> • alegória/inotaj • anafora • asociácia • básnické prirovnanie • básnická otázka • epiteton • komickosť : irónia, humor (jazykový, situačný), satira • hyperbola • metafora • metonymia

- **nonsens**
- **personifikácia/zosobnenie**
- protiklad (kontrast)
- symbol
- **zdrobnenina**
- zvukomaľba

Metrika

- **rým** : združený, striedavý, obkročný, prerývaný.
- **rytmus**
- rytmicky viazaná reč (poézia, dráma)
- rytmicky neviazaná reč (próza, dráma)
- **verš**
- **veršový systém** : časomerný veršový systém, **slabičný (sylobický) veršový systém**, slabično-prízvučný (sylobotonický) veršový systém, **prízvučná a neprízvučná slabika**, voľný verš.
- stopa : trochej, daktyl, jamb
- rytmicko-syntaktický paralelizmus
- **refrén**

Autori a štandardizované literárne diela

- Autori a štandardizované literárne diela
- Slovenská literatúra
  - Poézia
    - H. Gavlovič: Valaská škola – mravúv stodola (vlastný výber)
    - J. Kollár: Předzpěv zo Slávy dcery
    - S. Chalupka: Mor ho!
    - A. Sládkovič: Marína (vlastný výber)
    - J. Botto: Smrť Jánošíkova
    - J. Kráľ: Zakliata panna vo Váhu a divný Janko
    - I. Krasko: (vlastný výber)
    - J. Smrek: (vlastný výber)
    - R. Dilong: (vlastný výber)
    - M. Válek: (vlastný výber)
    - M. Rúfus: (vlastný výber)
    - J. Urban: (vlastný výber)
  - Próza
    - M. Kukučín: Keď báčik z Chochoľova umrie
    - J. G. Tajovský: Maco Mlieč
    - Timrava: Ťapákovci
    - M. Urban: Živý bič
    - J. Cíger Hronský: Jozef Mak
    - D. Chrobák: Drak sa vracia
    - P. Jilemnický: O dvoch bratoch
    - A. Bednár: Kolíska
    - L. Mňačko: Ako chutí moc
    - D. Dušek: Kufor na sny
  - Dráma
    - J. Palárik: Dobrodružstvo pri obžinkoch
    - J. G. Tajovský: Statky-zmätky
    - I. Bukovčan: Kým kohút nezaspieva
    - M. Lasica – J. Satinský: Soirée

- Svetová literatúra
Sofokles: Antigona
W. Shakespeare: Hamlet
Molière: Lakomec
E. M. Remarque: Na západe nič nové
A. S. Puškin: Kapitánova dcéra
J. D. Salinger: Kto chytá v žite

V. Metódy a formy práce

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. (Práca s umeleckým textom, práca s literárnymi ukážkami, skupinová práca /drafting/, tvorba skupinových „projektov“, interpretácia diel, analýzy, komunikácia, debata, diskusia IKT – PowerPoint, dramatizácia, tvorba vlastných prejavov, kooperatívne gramatické cvičenia referátová a argumentačná metóda.

Metódy a formy všeobecne:

- *Motivačné metódy* ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela alebo inej pomôcky).

- *Expozičné metódy* - *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností), *aktívne počúvanie*, *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (názorná ukážka), *pozorovanie* (cielené vnímanie objektov a procesov).

- *Problémové metódy* - (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení), *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu požadovaného textu a jeho vizuálnej stránky).

- *Aktivizujúce metódy* - *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia danej problematiky), *situčná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *kompozícia* (vypracovanie slohových prác).

- *Fixačné metódy* - *metódy opakovania* a *precvičovania* (ústne a písomné opakovanie, domáce úlohy a pod.).

Pozn.: Uvedené edukatívne metódy sa uplatňujú priebežne na jednotlivých hodinách SJL a to v oboch zložkách SJL – literárnej výchovy ako aj jazyka. Vyučujúci zaraďujú uvedené metódy do vyučovacieho procesu podľa možnosti a postavenia samotnej vyučovacej hodiny.

VI. Učebné zdroje

Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 1.ročník gymnázií. Bratislava: LITERA, 1994

Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 2.ročník gymnázií. Bratislava: LITERA, 1994

Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 3.ročník gymnázií. Bratislava: LITERA, 1995

Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 4.ročník gymnázií. Bratislava: LITERA, 1995

Obert, V. a kol.: Literatúra 1. Bratislava : LITERA, 1994
 Obert, V. a kol.: Literatúra 2. Bratislava : LITERA, 1994
 Obert, V. a kol.: Literatúra 3. Bratislava : LITERA, 1994
 Obert, V. a kol.: Literatúra 4. Bratislava : LITERA, 1994
 Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.ročník. Bratislava : Orbis Pictus Istr., 2006
 Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2.ročník. Bratislava : Orbis Pictus Istr., 2006
 Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.ročník - cv. Bratislava : Orbis Pictus Istr., 2007
 Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2.ročník - cv. Bratislava : Orbis Pictus Istr., 2007
 Hincová, K. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.-4.ročník. Bratislava : SPN, 2007
 Záborská, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1. ročník – cvičebnica. Bratislava : SPN, 2007
 Záborská, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2. ročník – cvičebnica. Bratislava : SPN, 2007
 Varsányiová, M.: Príručka slovenskej literatúry pre stredoškóľákov. Komárno : VARIA, 2003
 Varsányiová, M.: Čítanka slov. lit. pre stredoškóľákov – 1.časť. Komárno : VARIA, 2004
 Varsányiová, M.: Čítanka slov. lit. pre stredoškóľákov – 2.časť. Komárno : VARIA, 2004
 Mihálik, I. a kol.: Literárne listy pre 3.r. gymnázií a str. škôl. Košice : ARS LITERA, 2005
 Mihálik, I. a kol.: Literárne listy pre 4.r. gymnázií a str. škôl. Košice : ARS LITERA, 2005
 Žilka, T. a Kol.: Teória literatúry. Bratislava : LITERA, 1997
 Slovníky
 Filmy
 Umelecká literatúra – Beletria

VII. Hodnotenie predmetu

Predmet môže byť hodnotený dvojakým spôsobom – systém hodnotenia si vyberá vyučujúci.

Predpísané písomnosti:

Kontrolná slohová práca: 1 x za polrok /bel.životopis, charakteristika osoby-literárnej postavy/

A) Hodnotenie váhovým systémom

4 – ročné gymnázium (1.-4.ročník)

Počet známok za polrok: minimálne 5

Váhy známok:

Váha 1	„motivačné známky“	za prednes básne, za dobre vypracovanú samostatnú úlohu, za samostatnú prácu na hodine, aktivitu apod. /čítanka, krátka esej-úvaha, vynikajúci referát, cvičná slohová práca a pod./
	ústna odpoveď	
Váha 2	diktát /1x za polrok/	
	kontrolná slohová práca	Pri hodnotení jednotlivých slohových útvarov treba vychádzať z hodnotiacich kritérií maturitných písomiek, treba však zohľadniť časové okolnosti pri vypracovaní sloh.práce, najmä rozsah práce. Hodnotenie vychádza z kritérií MS – /vonkajšia a vnútorná forma spoločne s celkovým dojomom práce/ - 28 bodov.
	Tematické testy	

B) Hodnotenie bodovým systémom

	Popis:	Počet hodnotení:
Test	Test je tematicky zameraný – buď po tematickom celku, alebo zhrňujúci s otvorenými i zatvorenými otázkami (používame i monitorovacie úlohy a testy	2 až 4 testy – rovnomerne rozložené na obe

	zamerané na čítanie s porozumením) – vždy dopredu určený/ohlásený. Môže byť 20, 25 a 30 bodový. Podľa nižšie uvedenej štandardnej stupnice sú žiakovi pridelené body.	zložky predmetu.
Odpoveď	Za odpoveď sa pridelujú body za známku. Pri každej známke sa zapíše určitý, vopred určený počet bodov. /známka 1 = 5bodov, známka 2 = 4body, známka 3 = 3body, známka 4 = 1bod, známka 5 = -5bodov/	1
Päťminútovka	Hodnotenie je podobné ako pri odpovedi. /známka 1 = 5bodov, známka 2 = 4body, známka 3 = 3body, známka 4 = -3 body, známka 5 = -5bodov/	2
Seminárna práca / projektová práca	Rozbor literárneho diela (záleží od ročníka) – žiak môže získať 10 bodov. Žiak vypracuje samostatnú prezentáciu, manuál pre ostatných žiakov, zdramatizuje a interaktívne analyzuje literárne dielo, hodnotí literárnu postavu/postavy, vie určiť tému a ideu diela...	1
Kontrolná slohová práca	vopred určený žáner – záleží od ročníka. Žiak môže získať 15 bodov. Hodnotenie: Vonkajšia forma – 2 body, Vnútna forma – 10 bodov – obsah, kompozícia, štýl a jazyk – každá položka po 2 body, Pravopis 3 body, Celkový dojem 2 body.	1

Počas celej klasifikácii sa prihliada i na aktivitu – teda žiakovi môžu byť počas roka pridelené mimoriadne body – tzv. aktivizačné – za výbornú prácu na hodinách, za seminárnu prácu navyše, atď.

Stupnica hodnotenia testov a písomných prác S.II:

100% - 90% = 1, 89% - 75% = 2, 74% - 50% = 3, 49% - 30% = 4, 29% - 0% = 5

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:

100% - 90%	⇒ výborný
89% - 75%	⇒ chválitebný
74% - 50%	⇒ dobrý
49% - 30%	⇒ dostatočný
29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

⇒ počítame na 2 desatinné miesta:

- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
- 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	Anglický jazyk – úroveň B1, 1. ročník
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerance a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie anglického ako 1. cudzieho jazyka.

Na vyučovanie **anglického jazyka ako 1. cudzieho jazyka** podľa štátneho vzdelávacieho programu je určená štvorhodinová dotácia.

Požiadavky pre vzdelávanie v **anglickom jazyku** vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie v anglickom jazyku ako druhý cudzí jazyk smeruje k dosiahnutiu úrovne **B1** pre absolventa, a v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne **B2**.

II. Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

III. Kompetencie

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine;
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenia, t.j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu
- tvorivé myslenie t.j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov
- prosociálne a prospoločenské myslenie t.j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

3.1 Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie,
- sociolingválne kompetencie,
- pragmatické kompetencie.

Jazyková kompetencia

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia), morfológické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia),
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia),
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická),
- ovládať jazyk dostatočne na to, aby sa dohodovoril a vyjadroval s použitím dostatočnej slovnej zásoby len s určitou mierou váhania a opisných jazykových prostriedkov na vymedzené témy, pričom používajú opisné jazykové tvary,
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol opísať nepredvídateľné situácie, vysvetliť hlavné body, myšlienky, či problémy so značnou dávkou precíznosti a vyjadrovať myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém,
- komunikovať primerane správne v známych kontextoch; všeobecne ovládať gramatiku dobre, i keď badať vplyv materinského jazyka. Napriek chybám, ktorých sa dopúšťa, je jasné, čo chce vyjadriť, pomerne správne dokáže používať repertoár často používaných gramatických prostriedkov a vetných štruktúr v ľahko predvídateľných situáciách,
- vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a usporiadanie textu sú dostatočne presné na to, aby bolo možné text sledovať,
- artikulačne zrozumiteľne vyslovovať, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a objavujú sa príležitostné prípady nesprávnej výslovnosti (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

Sociolingválna kompetencia

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách,
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá,
- uvedomovať si rozdiely medzi formálnym a neformálnym prejavom,

- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva najbežnejšie vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu,
- uvedomovať si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správať,
- uvedomovať si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v bežnej jazykovej praxi, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie (SERR, 2013, s. 123).

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť,
- zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova,
- začať, udržať a ukončiť jednoduchý osobný priamy rozhovor týkajúci sa bežných tém alebo osobných záujmov, dostatočne plynulo vytvoriť jednoduché rozprávanie alebo opis ako lineárnu postupnosť kompozičných zložiek,
- spojiť sériu jednotlivých kratších bodov do súvislého lineárneho celku,
- dostatočne presne vyjadriť hlavné body myšlienky alebo problému,
- zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky (upravené SERR, 2013, s. 125 – 132).

IV. Výkonový štandard - komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť na konci príslušného stupňa vzdelávania.

Počúvanie s porozumením

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom,
- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke,
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich,
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku,
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview,
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh,
- podrobným orientačným pokynom,
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku,
- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s. 68 – 70).

Čítanie s porozumením

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov,
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty,
- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou,
- chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov,
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania,
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu,
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy,
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 71 – 73).

Písomný prejav

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu,
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu,
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie,
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť,
- napísať súkromný a úradný list,
- napísať životopis,
- napísať príbeh, rozprávanie, opis,
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii,
- získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému,
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.,
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania,
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem,
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.,
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy,
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie,
- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi,
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života,
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti,
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne, interpretovať a odovzdávať informácie,
- vyrozprávať príbeh,
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti,
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60 – 62).

Kompetencie a funkcie jazyka

Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikácie. **Funkcie**, sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť.

Výkonový štandard:

Žiak vie:

Kompetencie	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Poďakovať sa a vyjadriť uznanie Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť

<p>8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</p>	<p>Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</p>
<p>9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus</p>	<p>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem</p>
<p>10. Reagovať vo vyhrotenej situácii</p>	<p>Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať</p>
<p>11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti</p>	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť</p>
<p>12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností</p>	<p>Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Vyčítať/Kritizovať</p>
<p>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p>	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť nezáujem</p>
<p>14. Ponúknuť a reagovať na ponuku</p>	<p>Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného</p>
<p>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti</p>	<p>Varovať pred niekým/niečim Poradiť Dodať odvahu/Podporiť</p>
<p>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</p>	<p>Spomenúť si na niečo/niekoho Vyjadriť, že som na niečo/niekoho zabudol Pripomenúť Kondolovať Gratulovať</p>
<p>17. Reagovať pri prvom stretnutí</p>	<p>Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať</p>

18. Korešpondovať	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
19. Telefonovať	Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor
20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku (hlavné myšlienky) Oboznámiť s obsahom/osnovou Rozviesť tému a osnovu Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Podčiarknuť/ dať do pozornosti Odbočiť od témy (digresia) Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
23. Zúčastniť sa na diskusii/Argumentovať	Navrhnuť novú tému/nové body diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/ k bodu diskusie
24. Uistiť sa v rozhovore, že slová/výklad/argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrovaní ohľadom problematického slova/vyjadrenia/frázy Nahraďiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať niečo	Rozprávať príbeh Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť príbeh, historku

V. Obsahový štandard

Ročník: prvý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 4 hodiny

Rodina a spoločnosť (9)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote)

- členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby)
- rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy)
- predstavy o svojej budúcej rodine, partnerovi, bývaní, práci
- rodina a spoločnosť (funkcie rodiny, rodina kedysi a dnes, generačné problémy a problémy monoparentálnych rodín)

Voľný čas, záľuby a životný štýl (7)

Obsahový štandard

- možnosti trávenia voľného času
- organizovanie voľného času (mimoškolské aktivity, krúžky)
- individuálne záľuby – kultúra a umenie (literatúra, hudba, film), ručné práce, športové aktivity
- zmeny v spoločnosti a ich vplyv na trávenie voľného času (kedysi a dnes)
- trávenie voľného času rôznych vekových kategórií

Stravovanie (7)

Obsahový štandard

- jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera), obľúbené jedlo
- stravovacie možnosti a zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácii)
- národné kuchyne – zvyky a špeciality (suroviny, jedlá, stolovanie)
- medzinárodné kuchyne (charakteristika, rozdiely, špeciality)
- zdravá výživa (stravovanie detí, návyky, vegetariánstvo, diéty)

Šport (4)

Obsahový štandard

- druhy športu (kolektívne, individuálne, letné a zimné, atraktívne športy, rekreačný a profesionálny šport)
- šport, ktorý ma zaujíma (aktívne, pasívne)
- význam športu pre rozvoj osobnosti (fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti, charakter)
- významné športové podujatia, súťaže, olympijské hry
- životný štýl športovcov

Krajiny, mestá a miesta (2)

Obsahový štandard

- dôležité miesta v mojom živote (rodisko, miesto štúdií, miesto trávenia víkendov a prázdnin)
- sprevádzanie turistov (privítanie, základné informácie o pobyte)
- turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, jaskyne) a mestá
- miesto vhodné na oddych a miesto na spoločenské vyžitie
- miesto mojich snov

Mládež a jej svet (8)

Obsahový štandard

- charakteristika mladých (zovňajšok, móda, vnútorná charakteristika, záujmy)
- postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny)
- vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty – príčiny, prejavy, dôsledky)
- príčiny a následky užívania alkoholu, fajčenia a drog
- predstavy mladých o budúcnosti (očakávaná, túžby, obavy)

Jazyková dimenzia (67)

- Prítomný jednoduchý a priebehový čas
- Statické a dynamické slovesá
- Minulý jednoduchý a priebehový čas
- Predprítomný jednoduchý a priebehový čas
- Predminulý jednoduchý čas
- Väzba used to, would na vyjadrenie opakovaného deja v minulosti.
- Budúci jednoduchý čas
- Väzba „to be going to“
- Prídavné mená
- Číslovky
- Modálne slovesá s prítomným neurčitkom, opisné tvary modálnych slovies
- Určenosť - členy
- Predložkové väzby
- Ustálené slovné spojenia
- Frázové slovesá
- Slovesá s predložkovými väzbami
- Predpony na vyjadrenie záporu
- Privlastňovacie zámená
- Rôzne spôsoby tvorenia slov
- Rozkazovací spôsob

VI. Metódy a formy práce

A/ Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

B/ Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

C/ Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí: ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

D/ Klasické didakticko-diagnostické: ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využitie metódy a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch.

VII. Učebné zdroje

Maturita Solutions 3rd edition Intermediate
Prekladové slovníky
Výkladové slovníky
Časopisy
Gramatické príručky
Internet

VIII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie predmetu AJ 1. - 4. ročník, kvinta – oktáva

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Hodinová dotácia - 4 hodiny týždenne

Kritériá hodnotenia:

- dbať na informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu hodnotenia
- dbať na pravidelnosť v hodnotení
- kombinovať hodnotenie známkou so slovným hodnotením
- rešpektovať individuálne osobitosti žiaka

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov získavať týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavným diagnostikovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu žiaka
- rôznymi druhmi skúšok (ústne, písomné)
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka

SYSTÉM VÁŽENÉHO PRIEMERU

V jednom klasifikačnom období žiak získa minimálne 5 známok:

2 známky zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (váha1 alebo 2-podľa náročnosti)

1 známka z ústnej odpovede - konverzácia, reprodukcia, rozprávanie – (váha1 alebo 2 podľa náročnosti)

1 známka zo súhrnného testu/slohového útvaru (váha 2)

1 známka z gramatického testu (váha1 alebo 2-podľa náročnosti)

Počas klasifikačného obdobia by mal žiak získať známku z jedného slohového útvaru – platí pre 1.- 4. ročník 4. roč. gymnázia a pre kvintu-oktávu 8. roč. gymnázia.* V ročníkoch prímea-kvarta – v kompetencii vyučujúceho.

* (Vzhľadom na TVVP, však môže dôjsť k posunu termínov písania slohových prác, záväzné však je, aby žiaci zvládli dva slohové útvary počas jedného školského roka).

V druhom klasifikačnom období 4. ročníka a Oktávy žiak získa minimálne 4 známky:

1 známka zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (váha 1 alebo 2 - podľa náročnosti)

1 známky z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie – váha 1 alebo 2 podľa náročnosti)

1 známka zo súhrnného testu / slohového útvaru (váha 2)

1 známka z gramatického priebežného testu (váha 1 alebo 2 podľa náročnosti)

BODOVÝ SYSTÉM

V klasifikačnom období žiak získa minimálne 5 známok:

2 známky zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (10-20 bodov-podľa náročnosti)

1 známka z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie – 10-20 bodov)

1 známka zo súhrnného testu /slohového útvaru (20 bodov)

1 známka z gramatického testu (10-20 bodov-podľa náročnosti)

Počas klasifikačného obdobia by mal žiak získať známku z jedného slohového útvaru – platí pre 1.- 4. ročník 4. roč. gymnázia a pre kvintu-oktávu 8. roč. gymnázia.* V ročníkoch príme -kvarta v kompetencii vyučujúceho.

*(Vzhľadom na TVVP, však môže dôjsť k posunu termínov písania slohových prác, záväzné však je, aby žiaci zvládli dva slohové útvary počas jedného školského roka).

V druhom klasifikačnom období 4. ročníka a Oktávy žiak získa minimálne 4 známky:

1 známka zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (10-20 bodov podľa náročnosti)

1 známky z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie – 10-20 bodov)

1 známka z veľkého testu /zhrnutie učiva/ (20 bodov)

1 známka z gramatického priebežného testu (10-20 bodov)

Pri **ústnom skúšaní** sa hodnotí s ohľadom na úroveň B1-B2 /podľa ročníka/

- obsahové zvládnutie témy
- samostatnosť a plynulosť prejavu,
- gramatická správnosť
- použitá slovná zásoba, výslovnosť, intonácia

Písomné slohové prejavy sa hodnotia podľa nasledujúcich kritérií:

-členenie a stavba textu

- zodpovedajúci obsah a rozsah textu
- gramatická správnosť, pravopis
- slovná zásoba

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chválitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

VZ = známka x váha + známka x váha + známka x váha ...

súčet hodnôt váh

- ⇒ počítame na 2 desatinné miesta:
- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
  - priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
  - 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Pri výslednej klasifikácii treba však zohľadniť aj systematickú a sústavnú pripravenosť žiaka na vyučovanie, jeho aktivity a výkony na hodinách.

Názov predmetu	Nemecký jazyk 1.roč.+kvinta A2
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie nemeckého jazyka ako 2. cudzieho jazyka.

Na vyučovanie **nemeckého jazyka ako 2. cudzieho jazyka** podľa štátneho vzdelávacieho programu je určená **troj** hodinová dotácia.

Požiadavky pre vzdelávanie v **nemeckom jazyku** vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie v nemeckom jazyku ako druhý cudzí jazyk smeruje k dosiahnutiu úrovne **B1** pre absolventa a podobne v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne **B2**.

II. Ciele predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu nemecký jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele

III. Kompetencie

Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú žiakovi konať. Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiaci:

- dokázali riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhali cudzincom, ktorí sú v ich vlastnej krajine;
- dokázali si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkujú im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápali spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- prosociálne a prosociálne myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si nemeckého jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa nemeckým jazykom hovorí.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

Sociolingválna kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingvistické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

Učiaci sa vie vyjadriť v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnej zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najfrekventovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

IV. Výkonový štandard - komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia. Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

1. Počúvanie s porozumením

Učiaci sa rozumie krátkym jednoduchým monologickým, dialogickým a kombinovaným ústnym prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v štandardnom jazyku a primeranom hovorovom tempe reči.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby za predpokladu, že reč je jasne a zreteľne formulovaná:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého,
- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe,
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú.

2. Čítanie s porozumením

Učiaci sa porozumie jednoduchým textom, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, atď.,
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke články,
- porozumel jednoduché osobné listy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch.

3. Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

4. Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu, ale nie vždy je schopný ju aj viesť a rozvíjať.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlňenia, reagovať na ne,
- povedať, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť. interpretovať a odovzdávať informácie.

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa dokáže podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, atď. Vo forme krátkeho sledu jednoduchých slovných spojení a viet.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť,
- jednoduchým spôsobom sa rozprávať o každodenných praktických otázkach,
- komunikatívne zvládnuť jednoduché a rutinné úlohy (role) s použitím jednoduchých slovných spojení a viet,
- vyrozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom sledu myšlienok,
- opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

V. Predmetové kompetencie

Sú vyjadrené v **spôsobilostiach**, ktoré súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie, a **vo funkciách**, ktoré sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť.

Výkonový štandard:

Žiak vie:

Spôsobilosti	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom)

	Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, pošťožovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať
11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť Zakázať Vzoprieť sa proti zakazu/Spochybníť zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť
12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností	Obviniť, obviniť sa, priznať sa Ospravedlniť sa

	<p>Odmietnuť obvinenie Vyčítať</p>
<p>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p>	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapilo Vyjadriť nezáujem</p>
<p>14. Ponúknuť a reagovať na ponuku</p>	<p>Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného</p>
<p>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti</p>	<p>Varovať pred niekým/niečím Poradiť Dodatť odvahu/ Podporiť Adresovať niekomu svoje želanie</p>
<p>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</p>	<p>Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť Kondolovať Gratulovať</p>
<p>17. Reagovať pri prvom stretnutí</p>	<p>Predstaviť nieкого Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok</p>
<p>18. Korešpondovať</p>	<p>Korešpondovať Začať list Ukončiť list</p>
<p>19. Telefonovať</p>	<p>Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor</p>
<p>20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým</p>	<p>Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore</p>
<p>24. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené</p>	<p>Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrovaní ohľadom problematického slova/vyjadrenia/frázy Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru</p>

25. Porozprávať niečo	Rozprávať príbeh Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť príbeh, historku
------------------------------	---

VI. Obsah vzdelávania

Ročník: Prvý – Nemecký jazyk v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 3 hodiny týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
PRVÝ	Rodina a spoločnosť	12
	Človek a príroda	1
	Výživa a zdravie	12
	Uprostred multikultúrnej spoločnosti	11
	Mládež a jej svet	14
	Záľuby, voľný čas	16
	Jazykové prostriedky	33

Výkonový štandard – spoločný pre všetky tematické celky.

Žiak vie:

- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- Vypočuť si a podať informácie
- Vybrať si z ponúkaných možností
- Vyjadriť svoj názor
- Vyjadriť svoju vôľu
- Vyjadriť svoju schopnosť
- Vnímať a prejavovať svoje city
- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne.
- Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus
- Reagovať vo vyhrotenej situácii
- Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti
- Reagovať na nespĺnenie pravidiel alebo povinností
- Reagovať na príbeh alebo udalosť
- Ponúknuť a reagovať na ponuku
- Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti
- Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti
- Reagovať pri prvom stretnutí
- Korešpondovať
- Telefonovať
- Vymieňať si názory, komunikovať s niekým
- Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené
- Prerozprávať prečítaný text.

Rodina a spoločnosť (12)

Obsahový štandard

- životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav,)
- členovia rodiny

Človek a príroda (1)

Obsahový štandard

- domáce zvieratá

Výživa a zdravie (12)

Obsahový štandard

- stravovacie návyky počas dňa (raňajky, obed večera),
- jedlá a nápoje (mäso a mäsové výrobky, zelenina a ovocie, múčne jedlá, mliečne výrobky...),
- stravovacie zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácií),

Uprostred multikultúrnej spoločnosť (11)

Obsahový štandard

- cudzie jazyky,
- cudzojazyčná komunikácia

Mládež a jej svet (14)

Obsahový štandard

- charakteristika mladých (zovňajšok, móda; vnútorná charakteristika: typické vlastnosti, záujmy), charakteristika priateľov,
- postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny),
- vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty - príčiny, prejavy, dôsledky).

Záľuby, voľný čas (16)

Obsahový štandard

- možnosti trávenia voľného času,
- individuálne záľuby (umenie, kultúra, hudba, knihy, šport, domáce práce, príroda).
- opis dňa

Jazykové prostriedky (5)

Obsahový štandard

Morfológia

Podstatné mená

- skloňovanie podstat. mien v N, G, D, A – po člene určitom a neurčitom,
- tvorenie množného čísla,

Jazykové prostriedky (4)

Obsahový štandard

Zámená

- skloňovanie osobných zámen,
- používanie opytovacích zámen (wer, wie, welche, was, wo, wohin, wie viel, wann, um wie viel),
- skloňovanie prívlastňovacích zámen (mein, dein, ihr, euer, unser, Ihr)

Jazykové prostriedky (3)

Obsahový štandard

Číslovky

- tvary základných čísloviek od 0 - 1 000 000,
- určovanie času

Jazykové prostriedky (10)

Obsahový štandard

Slovesá

- Časovanie pravidelných a nepravidelných slovies v jednotnom a množnom čísle (nehmen, waschen, schlafen, geben, lesen, sehen, fahren, gefallen, essen ...),
- slovesá s odlučiteľnou a neodlučiteľnou predponou
- modálne slovesá (können, wollen, ...),
- rozkazovací spôsob

Jazykové prostriedky (1)

Obsahový štandard

Príslovky

- príslovky času: časti dňa (montags, dienstags, ... , morgens, mittags, nachmittags, am Morgen, am Nachmittag, ... ,)

Jazykové prostriedky (2)

Obsahový štandard

Predložky

- predložky so 4. pádom: durch, für, gegen, ohne, um,

Jazykové prostriedky (4)

Obsahový štandard

Syntax

- slovosled v opytovacej vete,
- slovosled v oznamovacej vete – priamy, nepriamy,
- slovosled v oznamovacej vete s modálnymi slovesami
- rozkazovací spôsob,
- vyjadrenie záporu: nein, nicht, kein,

Jazykové prostriedky (4)

Obsahový štandard

Lexikológia

- tvorenie zložených slov,
- frázy: es gibt/ zu Hause / nach Hause / es gefällt / wie spät ist es / wie alt bist du ...

VII. Metódy a formy práce

a) Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

b) Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

c) Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí : ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

d) Klasické didakticko-diagnostické:

ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využitie metódy a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch.

VIII. Učebné zdroje

Direkt interaktiv 1 (1.-7. lekcia)

časopisy v nemeckom jazyku

Prekladové slovníky

Aktivity podľa SERR pre A2

CD, DVD, video a audio nahrávky

IKT

Európske jazykové portfólio

IX. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov vychádzajú z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Hodinová dotácia - 3 hodiny týždenne

V jednom klasifikačnom období žiak získa **minimálne 5 známok:**

1 známka zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie, simulácia, opis obrázkov, dialóg – váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka zo slohovej písomnej práce (váha 2)

1 známka z gramatického priebežného testu (váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka z diktátu, projektu, resp. inej aktivity (váha 1, 2 podľa náročnosti)

Názov predmetu	Ruský jazyk – 1.roč. + kvinta	A2
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia	

I. Charakteristika predmetu

Ruský jazyk ako súčasť cudzích jazykov prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia, tolerance a vytvára podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Vzhľadom na využitie jazyka v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr sa kladie dôraz na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v ruskom jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí.

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie ruského jazyka ako 2. cudzieho jazyka.

Na vyučovanie **ruského jazyka ako 2. cudzieho jazyka** podľa štátneho vzdelávacieho programu je určená trojhodinová dotácia.

Požiadavky pre vzdelávanie vo **ruskom jazyku** vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie vo ruskom jazyku ako druhom cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne **B 1** pre absolventa a v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne B2

Charakteristika ovládania ruského jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu ruský jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby komunikačný zámer sa realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

III. Kompetencie

Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú žiakovi konať. Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiaci:

- dokázali riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhali cudzincom, ktorí sú v ich vlastnej krajine;
- dokázali si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkujú im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápali spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak na úrovni A2 dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si ruského jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa ruským jazykom hovorí.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Jazyková kompetencia

Žiak dokáže používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru;
- základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov;
- obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení, ktoré sa týkajú predvídateľných základných jazykových situácií;
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém;

- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť

Sociolingválna kompetencia

Žiak dokáže:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách;
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napríklad výmena informácií, žiadosť, vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.
- udržať a rozvinúť spoločenskú konverzáciu prostredníctvom bežných výrazov

Pragmatická kompetencia

Žiak dokáže:

- usporiadať vety v takom poradí, aby vytvorili koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadanie slov, príčina/následok);
- využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zísťovať postoj, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi;
- používať jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru;
- používať najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyzrozprávanie alebo opis príbehu logickým časovom slede

IV. Komunikačné jazykové činnosti a stratégie – výkonový štandard

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia. Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (ide o integrované zručnosti).

1. Počúvanie s porozumením

Žiak počas štúdia dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný splňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná;
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života;
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach
- identifikovať tému vypočutej diskusie
- porozumieť základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe
- rozumieť jednoduchým pokynom informatívneho charakteru;
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú

2. Čítanie s porozumením

Žiak počas štúdia dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu;
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach;
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty;

- porozumieť jednoduchým osobným listom;
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy;
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie;
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov

3. Písomný prejav

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov;
- napísať jednoduché osobné listy;
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa – miesto, škola, rodina, záujmy

4. Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy;
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny;
- identifikovať hlavnú tému diskusie, ak je reč pomalá a jasná;
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy;
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení;
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne;
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie;
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť

Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto;
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok;
- podať krátky jednoduchý opis udalostí, činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti

V. Predmetové kompetencie

Sú vyjadrené **v spôsobilostiach**, ktoré súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie, a **vo funkciách**, ktoré sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť. Prehľad kompetencií a funkcií jazyka.

Spôsobilosti	Funkcie
--------------	---------

1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, pošťožovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať
11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť

	<p>Zakázat Vzopriet' sa proti zákazu/Spochybnit' zákaz Vyhrážat' sa Sľúbit'</p>
12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností	<p>Obviniť, obviniť sa, priznať sa Ospravedlniť sa Odmietať obvinenie Vyčítať</p>
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapilo Vyjadriť nezáujem</p>
14. Ponúknuť a reagovať na ponuku	<p>Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného</p>
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti	<p>Varovať pred niekým/niečím Poradiť Dodat' odvalu/Podporiť Adresovať niekomu svoje želanie</p>
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	<p>Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť Kondolovať Gratulovať</p>
17. Reagovať pri prvom stretnutí	<p>Predstaviť nieкого Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok</p>
18. Korešpondovať	<p>Korešpondovať Začať list Ukončiť list</p>
19. Telefonovať	<p>Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor</p>
20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým	<p>Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore</p>
24. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené	<p>Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrovaní</p>

	ohl'adom problematickeho slova/vyjadrenia/frázy Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať niečo	Rozprávať príbeh Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť príbeh, historku

VI. Obsah vzdelávania

Ročník: prvý – v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 3 hodiny týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
prvý	Rodina a spoločnosť	10
	Človek na cestách	6
	Profesia a pracovný život	4
	Voľný čas a záľuby	10
	Výživa a zdravie	10
	Uprostred multikultúrnej spoločnosti	6
	Obliekanie a móda	7
	Šport nám, my športu	2
	Obchod a služby	8
	Krajiny, mestá a miesta	4
	Kultúra a umenie	4
	Slovensko	4
	Krajina, jazyk ktorej sa učím	4
	Jazykové prostriedky	17

Výkonový štandard – spoločný pre všetky tematické celky.

Žiak vie:

- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- Vypočúť si a podať informácie
- Vybrať si z ponúkaných možností
- Vyjadriť svoj názor
- Vyjadriť svoju vôľu
- Vyjadriť svoju schopnosť
- Vnímať a prejavovať svoje city
- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne.
- Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus
- Reagovať vo vyhrotenej situácii
- Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti
- Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností
- Reagovať na príbeh alebo udalosť
- Ponúknuť a reagovať na ponuku
- Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti

- Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti
- Reagovať pri prvom stretnutí
- Korešpondovať
- Telefonovať
- Vymieňať si názory, komunikovať s niekým
- Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené
- Prerozprávať prečítaný text.

Rodina a spoločnosť (10)

Obsahový štandard

- Členovia našej rodiny
- Príbuzní
- Môj narodeninový deň
- Blahoželanie k narodeninám
- Matka v rodine
- Domáci miláčikova
- Predstavujem Vám našu rodinu - rodokmeň - projekt

Človek na cestách (6)

Obsahový štandard

- Na stanici
- Cestovný poriadok
- Dopravné prostriedky
- Na cestu si zoberiem

Profesia a pracovný život (4)

Obsahový štandard

- Aké je to povolanie
- Moja mama, otec pracuje ako
- Opis obrázkov
- Máme novú spolužiačku
- Rozvrh hodín
- Naša škola čo sa kde nachádza
- Robím exkurziu po škole

Voľný čas a záľuby (10)

Obsahový štandard

- Čo robíme v lete , v zime
- Kam pocestujem na prázdniny
- Chcem ísť na chatu, k moru
- Práca s obrázkami
- Píšem pozdrav z dovolenky

Výživa a zdravie (10)

Obsahový štandard

- Čo rád ješ, piješ
- Varíme, pečieme
- Čo raňajkujeme, obedujeme, večeríme

--

Uprostred multikultúrnej spoločnosti (6)

Obsahový štandard

- Sviatky u nás a v Rusku
- Zvyky, tradície

Obliekanie a móda (7)

Obsahový štandard

- aké druhy oblečenia poznáš
- čo si obliekame v zime, v lete, na pláž
- práca s obrázkami
- posluch s porozumením

Šport nám, my športu (2)

Obsahový štandard

- aké športy robíme v lete, v zime
- Ako budem športovať v lete

Obchod a služby (8)

Obsahový štandard

- Názvy obchodov
- Čo si v tomto obchode môžem kúpiť
- Aké služby tu ponúkajú?
- Môj ideálny obchod - projekt
- Ideálna kaviareň - projekt
- Dialógy - nakupujeme

Krajiny, mestá a miesta (4)

Obsahový štandard

- Príslušníci iných národov
- Názvy krajín

Kultúra a umenie (4)

Obsahový štandard

- Ruské ľudové umenie
- Rozprávky
- Byliny

Slovensko (4)

Obsahový štandard

- Naše mesto
- Kam pôjdete oddychovať
- Bratislava

Krajina, jazyk ktorej sa učím (4)

Obsahový štandard

- Petrohrad
- Kultúrne pamiatky
- Pozdrav z Petrohradu
- Petrohrad – mesto v ktorom žijem

Jazykové prostriedky (3)

Obsahový štandard

Morfológia

Podstatné mená:

- Podstatné mená:
- Skloňovanie podst. mien mužského, ženského a stredného rodu

Jazykové prostriedky (4)

Obsahový štandard

Prídavné mená

- Vzory:новый, летний,

Jazykové prostriedky (3)

Obsahový štandard

Zámená:

- osobné
- privlastňovacie

Jazykové prostriedky (3)

Obsahový štandard

Slovesá:

- Časovanie sloviess быть, жить, говорить, изучать, писать, подарить, купить, пойти, поехать
- Slovesné väzby работать кем..., любить что и кого, заниматься чем,
- Vyjadrenie „mat“
- Budúci čas
- Minulý čas
- Podmieňovací spôsob

Jazykové prostriedky (3)

Obsahový štandard

Číslovky

- základné
- radové
- vyjadrenie dátumu

Jazykové prostriedky (1)
Obsahový štandard
Syntax Vetné konštrukcie: <ul style="list-style-type: none"> • opytovacie • oznamovacie

VII. Metódy a formy práce

a) Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

b) Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

c) Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí : ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

d) Klasické didakticko-diagnostické:

ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využitie metódy a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch.

VIII. Učebné zdroje

Klass 1

Встречи с Россией, Ruský jazyk pre 1.-2.ročník stredných škôl

Prekladové slovníky

Výkladové slovníky

Ruština polopate

Príručná gramatika Ruského jazyka

Internet

IX. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov vychádzajú z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Hodinová dotácia - 3 hodiny týždenne

V jednom klasifikačnom období žiak získa **minimálne 5 známok:**

Názov predmetu	Francúzsky jazyk – 1. ročník + kvinta A2
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Francúzsky jazyk ako súčasť cudzích jazykov prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia, tolerance a vytvára podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Vzhľadom na využitie jazyka v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr sa kladie dôraz na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia vo francúzskom jazyku je podľa Európskeho referenčného rámca založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí.

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie francúzskeho jazyka ako 2. cudzieho jazyka. Označenie úrovne A2 je používateľ základného jazyka

Na vyučovanie **francúzskeho jazyka ako 2. cudzieho jazyka** v prvom ročníku štvorročného štúdia je podľa školského vzdelávacieho programu určená 3-hodinová dotácia. Požiadavky pre vzdelávanie vo francúzskom jazyku vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie vo francúzskom jazyku ako druhom cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne **B1** pre absolventa a v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne **B2**.

II. Ciele predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu francúzsky jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

III. Kompetencie

Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú žiakovi konať. Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiaci dokázali:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine;
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak:

- vedome získava nové vedomosti a zručnosti;
- opakuje si osvojené vedomosti a dopĺňa si ich;
- uvedomuje si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opíše rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápe potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňa si vedomosti a rozvíja zručnosti, prepája ich s už osvojeným učivom, systematizuje ich a využíva pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si možnosti svojho rozvoja;
- udrží pozornosť pri prijímaní informácií;
- pochopí zámer zadanej úlohy;
- účinne spolupracuje vo dvojiciach i v pracovných skupinách;
- aktívne a často využíva doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využíva dostupné materiály;
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa ruským jazykom hovorí.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru;
- základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov;
- obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a viet, ktoré sa týkajú predvídateľných základných komunikačných situácií;
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém;
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť

Sociolingválna kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingválne kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách;
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.;
- udržať a rozvinúť základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom bežných výrazov

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby sa dokázal:

- usporiadať vety v takom poradí, aby vytvoril koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadanie slov, príčina/následok);
- využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zistiť postoj, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi;
- vytvoriť jednoduchý text, ktorého cieľom je výmena informácií;
- použiť jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru;
- použiť najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede

Komunikačné jazykové činnosti a stratégie – výkonový štandard

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť v priebehu vzdelávania.

Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (ide o integrované zručnosti).

1. Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 počas štúdia dokáže porozumieť:

- podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná;
- slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života;
- základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach;
- téme vypočutej diskusie;
- základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe;
- jednoduchým pokynom informatívneho charakteru;
- vetám, výrazom a slovám, ktoré sa ho priamo týkajú

2. Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 počas štúdia dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu;
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach;
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty;

- porozumieť jednoduchým osobným listom;
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy;
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie;
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov

3. Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 počas štúdia dokáže:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu svojich záujmov;
- napísať jednoduché osobné listy;
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie;
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci;
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi;
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa – miesto, škola, rodina, záujmy

4. Ústny prejav

Ústny prejav- dialóg

Učiaci sa na úrovni A2 počas štúdia dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy;
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny;
- identifikovať hlavnú tému diskusie, ak je reč pomalá a jasná;
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy;
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení;
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne;
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie;
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A2 počas štúdia dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto;
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok;
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti

IV. Kompetencie a funkcie jazyka

Sú vyjadrené v **spôsobilostiach**, ktoré súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie, a **vo funkciách**, ktoré sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť.

Výkonový štandard:

Žiak vie:

Spôsobilosti	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania Vyjadriť svoje plány
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť čo uprednostňujem
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Urážať Nadávať
11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vyjadriť príkaz/zákaz Žiadosť o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Sľúbiť
12. Reagovať na porušenie	Obviňovať sa, priznať sa

pravidiel alebo nesplnenie povinností	Ospravedlniť sa Odmietať/Poprieť obvinenie
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil Vyjadriť nezáujem
14. Ponúknuť a reagovať na ponuku	Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Spomenúť si na niečo/niekoľo Vyjadriť, že som na niečo/niekoľo zabudol Blahoželať
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok
18. Korešpondovať	Začať list Ukončiť list
19. Komunikovať	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
20. Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
21. Porozprávať príbeh	Rozprávať príbeh

V. Obsah vzdelávania

Ročník: Prvý - v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 3 hodiny týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Prvý	Rodina a spoločnosť	6
	Náš domov	4
	Človek na cestách	6
	Uprestred multikultúrnej spoločnosti	8
	Odievanie a móda	4
	Vzdelávanie a práca	4
	Voľný čas a záľuby	4
	Krajiny, mestá a miesta	5
	Výživa a zdravie	4
	Človek a spoločnosť- komunikácia	4
	Mládež a jej svet	1
	Krajina, ktorej jazyk sa učím	6
	Jazykové prostriedky	34

Výkonový štandard – spoločný pre všetky tematické celky.

Žiak vie:

- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- Vypočítať si a podať informácie
- Vybrať si z ponúkaných možností
- Vyjadriť svoj názor
- Vyjadriť svoju vôľu
- Vyjadriť svoju schopnosť
- Vnímať a prejavovať svoje city
- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne
- Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus
- Reagovať vo vyhrotenej situácii
- Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti
- Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností
- Reagovať na príbeh alebo udalosť
- Ponúknuť a reagovať na ponuku
- Reagovať na niečo, čo sa má udiať v budúcnosti
- Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti
- Reagovať pri prvom stretnutí
- Korešpondovať
- Komunikovať
- Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené
- Porozprávať príbeh

Rodina a spoločnosť (6)

Obsahový štandard

- osobné údaje
- rodina, rodinné vzťahy

- národnosť, štátna príslušnosť

Náš domov (4)

Obsahový štandard

- zariadenie bytu

Človek na cestách (6)

Obsahový štandard

- dopravné prostriedky
- osobná doprava
- príprava na cestu a cestovanie

Uprostred multikultúrnej spoločnosti (8)

Obsahový štandard

- cudzie jazyky a cudzojazyčná komunikácia
- rodinné, štátne a cirkevné sviatky
- zvyky a tradície

Odievanie a móda (4)

Obsahový štandard

- základné druhy oblečenia
- odevné doplnky

Vzdelávanie a práca (4)

Obsahový štandard

- pracovné činnosti a profesie

Voľný čas a záľuby (4)

Obsahový štandard

- záľuby

Krajiny, mestá a miesta (5)

Obsahový štandard

- krajiny, ich hlavné a známe miesta
- frankofónne krajiny a regióny
- základné geografické pojmy
- základné informácie o pobyte

Výživa a zdravie (4)

Obsahový štandard

- stravovacie návyky
- názvy a rozdelenie potravín
- jedlá počas dňa

Človek a spoločnosť- komunikácia (4)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • formy komunikácie- formálna, neformálna • kultúra komunikácie (tykanie, vykanie) • moderné formy komunikácie- e-pošta

Mládež a jej svet (1)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • aktivity mládeže

Krajina, ktorej jazyk sa učím (6)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • geografické údaje • turistické miesta a kultúrne pamiatky • o človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím

Jazykové prostriedky- morfológia (4)
Obsahový štandard
Členy
<ul style="list-style-type: none"> • určité členy, elízia • neurčité členy • delivé členy • sťahovanie určitých členov s predložkami <i>de, à</i>

Jazykové prostriedky – morfológia (2)
Obsahový štandard
Podstatné mená
<ul style="list-style-type: none"> • podstatné mená a člen • ženský rod podstatných mien • množné číslo podstatných mien

Jazykové prostriedky – morfológia (2)
Obsahový štandard
Prídavné mená
<ul style="list-style-type: none"> • ženský rod prídavných mien • množné číslo prídavných mien

Jazykové prostriedky – morfológia (6)
Obsahový štandard
Zámená
<ul style="list-style-type: none"> • podmetové zámená • samostatné osobné zámená • privlastňovacie zámená nesamostatné • zámeno <i>on</i> • opytovacie zámeno <i>quel</i>

Jazykové prostriedky- morfológia (4)
Obsahový štandard
Číslovky <ul style="list-style-type: none"> • číslovky od 1 do milión • vyjadrenie času a dátumu

Jazykové prostriedky – morfológia (9)
Obsahový štandard
Slovesá <ul style="list-style-type: none"> • nepravidelné slovesá <i>avoir, être, faire, aller, partir, prendre, savoir, vouloir, pouvoir</i> • časovanie zvrtných slovies • pravidelné slovesá 1.triedy zakončené na <i>-er</i> • pravidelné slovesá 2.triedy zakončené na <i>-ir</i> • zložený minulý čas (<i>passé composé s avoir a être</i>) • vyjadrenie blízkej budúcnosti (<i>futur proche</i>) • zápor <i>ne...pas</i> • slovesné väzby (<i>commencer à, finir de</i>)

Jazykové prostriedky – morfológia (2)
Obsahový štandard
Príslovky <ul style="list-style-type: none"> • príslovky miesta a času • príslovky množstva a intenzity <i>un peu, assez, très, trop</i>

Jazykové prostriedky – morfológia (2)
Obsahový štandard
Predložky <ul style="list-style-type: none"> • privlastňovanie pomocou predložiek <i>de a à</i> • slovesné väzby a predložky • lokalizácia v priestore a čase

Jazykové prostriedky – morfológia (1)
Obsahový štandard
Častice <ul style="list-style-type: none"> • záporné častice <i>ne...pas</i>

Jazykové prostriedky – syntax (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • poradie slov vo francúzskej vete • záporná veta • výraz <i>il y a</i> • tvorenie otázky (<i>est-ce que, inverzia, intonácia</i>)

VI. Metódy a formy práce

a) Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

b) Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

c) Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí : ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

d) Klasické didakticko-diagnostické:

ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využité metódy a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch

VII. Učebné zdroje

Učebnica- Cosmopolite 1

pracovný zošit- Cosmopolite 1

doplňkové materiály

prekladové slovníky,

Internet (počítač, tablet)

CD, DVD, video a audio nahrávky

VIII. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov vychádzajú z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

V jednom klasifikačnom období žiak získa **minimálne 5 známok:**

1 známka zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie, simulácia, opis obrázkov, dialóg – váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka zo slohovej písomnej práce (váha 2)

1 známka z gramatického priebežného testu (váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka z diktátu, projektu, resp. inej aktivity (váha 1, 2 podľa náročnosti)

Pri **ústnom skúšaní** sa hodnotí s ohľadom na úroveň A2

- obsahové zvládnutie témy

Názov predmetu	Fyzika
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda

I. Charakteristika predmetu

Výučba fyziky sa spolu s biológiou a chémiou podieľa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti žiaka tak, aby využíval nadobudnuté vedomosti, bol schopný klásť otázky a na základe dôkazov vyvodzoval závery, ktoré vedú k porozumeniu obsahu výučby prírodných vied.

Obsah výučby fyziky je postavený na overenej konštruktivistickú pedagogickú teóriu, ktorá kladie pri budovaní fyzikálnych poznatkov dôraz na vlastnú žiacku skúsenosť s fyzikálnymi javmi a objektmi. Umožňujú to žiacke pokusy, reálne demonštrácie, priame merania a ich spracovanie. Postupne sa žiak vedie k formalizácii poznávaného obsahu, prípadne k matematickým vzťahom a k zovšeobecneniam v podobe teoretických pojmov.

Prostredníctvom tvorby vybraných fyzikálnych (často aj prírodovedných) pojmov sa rozvíjajú žiacke bádateľské spôsobilosti, najmä pozorovať, merať, experimentovať, spracovať namerané údaje tabelárnou a grafickou formou. Súčasťou týchto spôsobilostí sú aj manuálne a technické zručnosti žiaka, schopnosť formulovať hypotézy, tvoriť závery a zovšeobecnenia, interpretovať údaje a opísať ich vzájomné vzťahy.

Proces fyzikálneho vzdelávania uprednostňuje metódy a formy, ktoré sa podobajú prirodzenému postupu vedeckého poznávania. Vzhľadom na vek žiakov je to najmä už spomenutý empirický postup, pre ktorý je charakteristické riešenie problémov experimentálnou metódou aj s využitím informačno-komunikačných prostriedkov. Aktívna účasť žiaka sa zabezpečuje najmä riešením problémov a prácou v skupinách.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti potrebné aj k osobným rozhodnutiam v občianskych a kultúrnych záležitostiach, ktoré súvisia s lokálnymi aj globálnymi problémami ako sú zdravie, životné prostredie, technický pokrok a podobne. Rovnako dôležité je, aby pochopil kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy a techniky.

Prierezové témy v predmete:

Ochrana života a zdravia

- tematický okruh - **Bezpečnosť leteckej dopravy, princíp lietania**
  - tematický celok - **Mechanika kvapalín a plynov**

II. Ciele predmetu

Oblasť: Svet/prírodovedné poznatky a myšlienky

Žiaci

- opíšu spôsoby, ktorými prírodné vedy pracujú,
- vyhodnotia zisky a nedostatky aplikácií vedy,
- diskutujú na tému etických a morálnych otázok vyplývajúcich z aplikácie vedy,
- diskutujú o tom, ako je štúdium vedy podmienené kultúrnymi vplyvmi,
- chápu, ako rôzne prírodovedné disciplíny vzájomne súvisia a ako súvisia s inými predmetmi,
- považujú vedu za aktivitu spolupráce,
- demonštrujú znalosť vedeckých faktov, definícií, zákonov, teórií, modelov,
- demonštrujú schopnosť používať vhodnú terminológiu, vrátane použitia symbolov.

Oblasť: Komunikácia

Žiaci vyjadrujú myšlienky, argumenty, praktické skúsenosti z pozorovania

- použitím vhodného slovníka a jazyka,
- použitím grafov a tabuliek,
- použitím vhodného formátu laboratórneho protokolu,
- použitím digitálnych technológií (určených školským vzdelávacím programom).

Oblasť: Prírodovedné bádanie/vykonávanie experimentov

Žiaci

- formulujú problém vo forme otázky, ktorá môže byť zodpovedaná experimentom,
- formulujú hypotézu,
- testujú hypotézu v podmienkach riadenia jednej nezávisle premennej veličiny,
- plánujú experiment,
- naznačia záver konzistentný s realizovaným experimentom, komentujú chyby merania,
- vyhodnotia celkový experiment vrátane použitých postupov,
- postupujú podľa slovných i písaných inštrukcií,
- vyberú a bezpečne použijú experimentálnu zostavu, materiál, techniku vhodnú na meranie,
- vykonajú experiment bezpečne, zaznamenajú údaje z pozorovania a merania,
- použijú vhodné nástroje a techniku na zber dát,
- spolupracujú v skupine rovesníkov zostavenej učiteľom.

Oblasť: Spracovanie dát

Žiaci

- riešia úlohy s úplne definovaným problémom, ako aj úlohy s neúplne definovaným problémom a neúplne definované úlohy,
- organizujú, prezentujú a vyhodnocujú dáta rôznymi spôsobmi,
- transformujú dáta prezentované jednou formou do inej formy vrátane matematických výpočtov, grafov, tabuliek,
- identifikujú trendy v dátach,
- vytvárajú predpovede založené na dátach,
- naznačujú závery založené na dátach,
- odhadujú dáta na základe vlastnej skúsenosti, použijú poznatky na vysvetlenie záverov.

III. Štruktúra kompetencií rozvíjaných vyučovaním fyziky

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: prvý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Prvý	1. Pozorovanie, meranie, experiment a premeny jednotiek	7
	2. Sila a pohyb	33

	3. Kinetická teória stavby látok	12
	4. Vlastností kvapalín a plynov	14

Pozorovanie, meranie, experiment (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • používať zápis hodnoty veličiny v tvare 1 nm aj $1 \cdot 10^{-9} \text{ m}$, • overiť rozmerovou analýzou správnosť použitého vzťahu, • vysvetliť súvislosť chyby merania s kreslením čiary aproximujúcej fyzikálnu závislosť získanú meraním, • vysvetliť súvislosť presnosti merania s počtom meraní, • formulovať a zdôvodniť hypotézu, • navrhnúť cieľ, metódu a aparatúru experimentu na potvrdenie hypotézy, • vyhodnotiť priebeh a výsledky experimentu, vyvodiť záver, • používať meracie prístroje poskytnuté učiteľom obvyklým spôsobom a bezpečne, • zaznamenávať všetky relevantné merané údaje v primeranej štruktúre, zvyčajne tabuľkou alebo grafom, • zaokrúhliť vypočítanú hodnotu veličiny s ohľadom na presnosť hodnôt vstupujúcich do výpočtu, • preložiť čiaru cez namerané body na základe vopred formulovanej hypotézy, • interpretovať sklon grafu lineárnej závislosti a polohu priesečníka grafu s osami súradníc. 	<ul style="list-style-type: none"> • pozorovanie a rozlíšenie dejov (pohybov) rovnomerných a nerovnomerných, zrýchlených a spomalených • základné fyzikálne veličiny sústavy SI a ich jednotky • zápis hodnoty veličiny • rozlišovanie presnosti hodnoty veličiny podľa počtu platných číslíc v zápise • vyjadrenie hodnoty veličiny pomocou rôznych násobkov a dielov jednotky s predponami mega až piko • chyba merania, jej príčiny a vyjadrenie • odhad veľkosti chyby spôsobenej meradlom • aritmetický priemer z viacerých meraní • experiment objaviteľský a overovací • lineárna závislosť dvoch veličín • priama úmernosť medzi dvomi veličinami

Sila a pohyb a energia (33)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozložiť silu na zložky do vhodne zvolených smerov, • overiť navrhnutým experimentom vzťah medzi sklonom naklonenej roviny a veľkosťou pohybovej zložky gravitačnej sily, • analyzovať situácie, v ktorých je trenie (užitočné) aj navrhnúť spôsoby zmenšenia trenia tam, kde prekáža, • riešiť úlohy s využitím vzťahov pre hybnosť a zákon zachovania hybnosti, • zostrojiť graf závislosti rýchlosti od času 	<ul style="list-style-type: none"> • sila ako vektorová fyzikálna veličina • schéma voľného telesa • rozklad sily na zložky s danými smermi • naklonená rovina, využitie v praxi • statické a dynamické trenie • hybnosť • zákon zachovania hybnosti • pohyb telesa bez pôsobenia výslednej sily, prvý Newtonov pohybový zákon • zrýchlenie • príčiny zmien pohybového stavu telesa

<ul style="list-style-type: none"> a dráhy od času pre zrýchlený pohyb, rozhodnúť o pohybovom stave telesa na základe určenia výslednice síl pôsobiacich na dané teleso graficky aj výpočtom, riešiť úlohy s využitím vzťahov kinematiky aj dynamiky pre pohyby so zrýchlením, rozlíšiť fyzikálnu prácu od „fyziologicky“ pociťovanej práce, riešiť úlohy s využitím vzťahu pre mechanickú prácu, ak pôsobiaca sila a posunutie majú rôznu smer, určiť z grafu závislosti sily pôsobiacej na pružinu od predĺženia pružiny veľkosť práce potrebnej na deformáciu pružiny, riešiť úlohy s využitím vzťahu pre kinetickú a potenciálnu energiu telesa, riešiť úlohy s využitím zákona zachovania energie, rozlíšiť kinetickú energiu translačného pohybu a celkovú kinetickú energiu telesa, ktoré sa súčasne posúva aj rotuje, vysvetliť princíp činnosti reaktívneho motora, riešiť úlohy súvisiace s momentom sily a ťažiskom telesa. analyzovať procesy z hľadiska zachovania mechanickej energie systému, používať pojmy práca, výkon, účinnosť, používať pojmy a vypočítavať hodnoty kinetickej energie translačného pohybu, potenciálnej energie v homogénnom gravitačnom poli Zeme, 	<ul style="list-style-type: none"> pohyb telesa pri pôsobení konštantnej výslednej sily, druhý Newtonov pohybový zákon dostredivá sila (kvalitatívne) tretí Newtonov pohybový zákon voľný pád, pád telesa v reálnych podmienkach pohyb telesa vo vzduchu a v kvapaline aerodynamická a hydrodynamická odporová sila mechanická práca silou vykonaná a silou spotrebovaná práca pri deformácii pružiny kinetická energia telesa potenciálna energia telesa potenciálna energia pružnosti premeny mechanickej energie, zákon zachovania energie reaktívne motory tuhé teleso ťažisko telesa moment sily, momentová veta energia rotačného pohybu telesa mechanická energia a jej premeny formy energie práca, výkon, účinnosť
---	---

Vlastnosti kvapalín a plynov a kinetická teória stavby látok (26)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> odhadnúť hodnotu tlaku pod hladinou vody, vysvetliť príčinu existencie tlaku v plyne, riešiť úlohy súvisiace so vzájomnou závislosťou objemu, tlaku, teploty a množstva ideálneho plynu v uzavretej nádobe, vysvetliť výsadné postavenie teploty – 273,15 °C, vyjadriť teplotu v Celziovej aj Kelvinovej stupnici, analyzovať situácie s použitím 	<ul style="list-style-type: none"> hydraulické zariadenia, ich funkcia a využitie tlak v kvapaline, tlaková sila ,stavová rovnica plynu závislosť atmosférického tlaku od nadmorskej výšky (kvalitatívne) vlastnosti kvapalín ako dôsledok ich vnútornej štruktúry kalorimetrická rovnica prvý termodynamický zákon časticová stavba látok prúdenie tekutín

<p>informácií o relatívnej vlhkosti vzduchu v miestnosti a vonku,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rieši úlohy s využitím kalorimetrickej rovnice a prvého termodynamického zákona, • riešiť úlohy s využitím rovnice spojitosti pre kvapalinu, • identifikovať a vysvetliť javy potvrdzujúce platnosť Bernoulliho rovnice pre kvapaliny a plyny, • odvodiť Bernoulliho rovnicu ako špecifický prípad zákona zachovania energie. 	<ul style="list-style-type: none"> • rovnica spojitosti • Bernoulliho rovnica
--	---

V. Metódy a formy práce

Metódy

- výkladovo-ilustratívna metóda
- reprodukčná metóda
- výkladovo-problémová metóda
- heuristická metóda
- výskumná metóda

Formy

- metodické (výkladové, dialogické, demonštračné, samostatná práca žiakov)
- sociálne (frontálna, individuálna a skupinová práca)
- organizačné (vyučovacia hodina, laboratórna práca, projekty ...)

VI. Učebné zdroje

- PaedDr. Jozef Beňuška, PhD.: Fyzika pre gymnázia a SOŠ, Sila a pohyb
- Jozef Beňuška: Vlastnosti kvapalín a plynov
- Bartuška: Sbíрка řešených úloh z fyziky 1 Prometheus 1997
- Blaško-Gajdušek: Molekulová fyzika a termodynamika SPN 2004
- Pracovné listy
- Internet

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- K polročnej a koncoročnej klasifikácii sú potrebné minimálne 3 známky
- Ústnu odpoveď hodnotí učiteľ bezprostredne po odpovedi a svoje hodnotenie zdôvodní.
- Písomnú odpoveď absolvujú študenti v priebehu, alebo po skončení tematického celku. Učiteľ musí informovať študentov o stupnici bodovania a poskytnúť študentovi ohodnotenú písomnú odpoveď k nahliadnutiu.
- Podľa počtu dosiahnutých bodov hodnotí učiteľ písomnú odpoveď stupnicou známok 1-5.

- O téme a termíne písomnej skúšky sú študenti informovaní s týždenným predstihom, o termíne krátkej písomnej skúšky (päťminútovky) učiteľ nie je povinný informovať vopred, pričom jej témou sú maximálne 3 posledné vyučovacie látky.

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:

- 1) 100% - 90% - výborný
- 2) 89% - 75% - chválitebný
- 3) 74% - 50% - dobrý
- 4) 49% - 30% - dostatočný
- 5) 29% - 0% - nedostatočný

Výpočet polročnej a koncoročnej známky sa uskutočňuje na základe váhového priemeru známok:

	váha	známka z odpovede
ústna odpoveď	2	x
päťminútovka	1	y
aktivita, vyriešenie príkladu pri tabuli, ...	1	t
laboratórna práca	1	z
vopred oznámená písomka (v polovici alebo na konci tematického celku)	2	s
test na konci tematického celku	2	m
referát, projekt, prezentácia	2	r, p

Vzorec na výpočet váhového priemeru:

$$VP = \frac{x \cdot 2 + y \cdot 1 + t \cdot 1 + z \cdot 1 + s \cdot 2 + m \cdot 2 + r \cdot 2 + p \cdot 2}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

Počítame na 2 desatinné miesta:

- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
- 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

V prípade výsledných známok 1,5; 2,5; 3,5; 4,5 sa zaokrúhľuje smerom nadol

Názov predmetu	CHÉMIA
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda

I. Charakteristika predmetu

- Učebný predmet chémie na gymnáziách, ako súčasť vzdelávacej oblasti Človek a príroda, poskytuje žiakom vhodne vybranými poznatkami zo všeobecnej, anorganickej a organickej chémie didaktický systém poznatkov o chemických látkach a ich premenách.
- Obsah učiva tvoria predovšetkým poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v bežnom živote. Sú to najmä oblasti ako: chémie potravín a nápojov, kozmetika, liečivá, čistiacie prostriedky a podobne.
- V obsahu učiva sú v dostatočnej miere zastúpené aj poznatky, ktoré umožňujú žiakom chápať význam chemickej vedy a chemického priemyslu pre spoločnosť a prírodu.
- Východisko pre poznatky o vlastnostiach anorganických a organických látok a ich premenách tvoria všeobecne platné, teoretické poznatky a vzťahoch medzi štruktúrou a vlastnosťami látok a poznatky o zákonitostiach chemických reakcií. Tieto poznatky umožňujú v učebnom predmete chémie aplikovať v dostatočnej miere jednotlivé myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania.
- Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania žiakov. Tvorivé myslenie umožňuje žiakom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru.
- Chémia, ako predmet, ktorý rozširuje všeobecné vzdelanie žiakov, súčasne poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie vzdelávanie (chemické odbory, medicína, environmentálne vedy a pod.).
- Organickou súčasťou učebného predmetu chémie je aj systém praktických cvičení (laboratórnych cvičení - LC), ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných laboratórnych zručností a návykov presnej a bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.
- Spracovanie informácií a ich využitie pri plánovaní, realizovaní praktických postupov zameraných na spoznanie a kvantitatívne meranie prírodných javov, s ktorými sa stretávame v praktickom živote.
- Interpretácia získaných poznatkov a informácií so schopnosťou prezentovať, kriticky prehodnocovať a obhajovať svoje názory.
- Rozvíjanie schopnosti logického a kritického myslenia žiakov, schopnosti tímovej práce.
- Získavanie návykov spojených so správnym zaobchádzaním s chemickými látkami, na dodržiavaní zásad bezpečnej práce pri činnostiach z bežného života ako aj pri práci v laboratóriu.

Prierezové témy v predmete:

Ochrana života a zdravia

- tematický okruh: **Riešenie mimoriadnych udalostí**
- tematický celok: Laboratórne cvičenia

Finančná gramotnosť

- tematický okruh: **Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov**
- tematický celok: Sústavy látok

II. Rozvíjajúce ciele predmetu:

- Vo vyučovaní chémie majú žiaci získať predstavu o stavbe látok a základných chemických, fyzikálno-chemických a biochemických dejoch.
- Dôraz sa kladie najmä na súvislosti s ostatnými prírodovednými predmetmi a na základný vplyv chemických dejov na životné prostredie.
- Každý žiak je vedený k tomu, aby :
  - chápal vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok,
  - rozumel základným typom chemických reakcií a poznal ich úlohu v prírode a v každodennom živote,
  - správne využíval matematické zručnosti pri základných chemických výpočtoch,
  - aplikoval teoretické vedomosti pri realizácii LC,

- pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru spolupracoval v skupine.

III. Predmetové kompetencie:

V učebnom predmete chémia by žiaci mali nadobudnúť a rozvíjať nasledovné **kompetencie**

k učeniu

- plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť,
- kriticky pristupovať ku zdrojom informácií, informácie tvorivo spracovávať a využívať pri svojom štúdiu.

komunikačné schopnosti

- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
- zrozumiteľne prezentovať nadobudnuté vedomosti, skúsenosti a zručnosti,
- urobiť zápis o experimente pomocou textu, schém, náčrtu, obrázkov a tabuliek,
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.

riešenie problémov

- analyzovať vybrané problémy,
- aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych problémových úloh,
- používať základné myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania pri riešení problémových úloh,
- využívať informačné a komunikačné technológie pri riešení problémových úloh,
- posúdiť vhodnosť navrhnutého postupu riešenia problémovej úlohy,
- zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy
- logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom chémie a iných učebných predmetov a využiť ich pri riešení problémových úloh.

manuálne

- používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

sociálne

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
- vzájomne si pomáhať pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru,
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- prijímať ocenenie, radu a kritiku a čerpať poučenie pre ďalšiu prácu.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník:

1. ročník

Hodinová dotácia:

3 hodiny týždenne / 99 hodín ročne / 2 hodiny celá trieda / 1x za dva týždne dvojhodinovka praktických cvičení

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
prvý	1. Všeobecná chémia	46
	2. Anorganická chémia	20
	3. Laboratórne práce	33

TC	Výkonový štandard	Obsahový štandard
VŠEOBECNÁ CHÉMIA (46 HODÍN)		
1	SÚSTAVY LÁTOK (12 HODÍN)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definovať chémiu ako vedu • Uviesť niektoré vlastnosti látok • Vymenovať po tri príklady chemicky čistej látky a zmesi • Rozlíšiť rovnírodé a rôznorodé zmesi pomocou ich charakteristických znakov • Vyčleniť zo skupiny látok chemicky čisté látky a zmesi • Navrhnúť vhodný spôsob oddelenia zložiek zmesi (destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia) • Rozlíšiť relatívnu atómovú hmotnosť $A_r(X)$, relatívnu molekulovú hmotnosť $M_r(Y)$ a molárnu hmotnosť M_m • Poznať význam Avogadrovej konštanty • Určiť molárnu hmotnosť zlúčeniny zo známych hodnôt molárnych hmotností prvkov • Napísať vzťah pre výpočet látkového množstva $n = m/M$ a vysvetliť symboly v zápise • Vypočítať látkové množstvo látky, ak je zadaná hmotnosť a molárna hmotnosť látky • Vypočítať hmotnosť látky, ak je zadané látkové množstvo a molárna hmotnosť látky • Vypočítať hmotnosť reaktantu alebo produktu na základe zápisu chemickej rovnice reakcie, ak je daná hmotnosť produktu alebo reaktantu • Rozlíšiť rozpustenú látku a rozpúšťadlo • Klasifikovať roztoky podľa skupenstva • Vymenovať po dva príklady roztokov rôznych skupenstiev • Pripraviť nasýtený roztok • Napísať vzťah pre výpočet hmotnostného zlomku a vysvetliť symboly v zápise • Vypočítať hmotnostný zlomok zložky v roztoku • Vypočítať hmotnosť rozpustenej látky a hmotnosť rozpúšťadla, ak je daný hmotnostný zlomok roztoku a hmotnosť roztoku • Vysvetliť význam údajov o zložení roztoku z hľadiska praktického použitia • Vypočítať koncentráciu roztoku, ak je dané látkové množstvo a objem roztoku • Poznať značku a jednotku koncentrácie roztoku • Využiť poznatky o príprave roztokov pri ich 	<ul style="list-style-type: none"> • Chémia • Látka • Chemicky čistá látka, prvok, zlúčenina • Zmes (homogénna, heterogénna) • Sústava (otvorená, uzavretá) • Skupenstvo látky (tuhé, kvapalné, plynné) • Spôsoby oddeľovania zložiek zmesi (destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia) • Relatívna atómová hmotnosť $A_r(X)$ • Relatívna molekulová hmotnosť $M_r(Y)$ • Látkové množstvo n • Avogadrova konštanta N_A • Molárna hmotnosť M_m • Stechiometrický vzorec • Roztok, rozpúšťadlo, rozpustená látka, nasýtený roztok, rozpustnosť látky • Vyjadrovanie zloženia roztokov - hmotnostný zlomok, koncentrácia látkového množstva (ďalej iba koncentrácia)

	príprave v domácnostiach (napr.: pri zaváraní, pri príprave hnojív, zisťovaní zloženia čistiacich prostriedkov...)	
2	ŠTRUKTÚRA ATÓMOV A IÓNOV (4 HODINY)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Poznať stručnú históriu atómu • Opísať zloženie atómového jadra a atómového obalu • Poznať znamienko náboja elektrónu a protónu • Nakresliť schému atómu s vyznačením elementárnych častíc, ktoré sa v ňom nachádzajú • Určiť počet elementárnych častíc (protónov, elektrónov, neutrónov) v atóme prvku na základe známej hodnoty A, N, Z • Uviesť príklad izotopov (vodíka, uhlíka, uránu) • Chápať pojem orbitál (ako priestor s najväčšou pravdepodobnosťou výskytu elektrónu) • Vymenovať typy orbitálov (s, p, d, f) • Poznať maximálny počet elektrónov v orbitáloch s, p, • Chápať pojem elektrónová konfigurácia a demonštrovať ho na konkrétnych príkladoch • Napísať schému vzniku katiónu alebo aniónu z atómu • Vybrať zo skupiny iónov katióny alebo anióny 	<ul style="list-style-type: none"> • Atóm • História • Atómové jadro, protón, neutrón, nukleóny • Elektrónový obal atómu, elektrón, orbitál, elektrónová vrstva, valenčná vrstva, valenčné elektróny, Elektrónová konfigurácia atómu • Protónové číslo, neutrónové číslo, nukleónové číslo, izotopy • Ión, anión, katión
3	PERIODICKÁ SÚSTAVA PRVKOV (3 HODINY)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Poznať autora a znenie periodického zákona • V periodickej tabuľke prvkov určiť polohu daného prvku použitím PTP • Používať triviálne názvy skupín (alkalické kovy, halogény, vzácne plyny) • Zaradiť prvok podľa polohy v PTP do skupiny s-, p-, d-, f-prvok, kov, nekov • Vysvetliť vzťah medzi počtom valenčných elektrónov a polohou s a p prvkov v PTP • Poznať príklady prvkov s nízkou a vysokou hodnotou elektronegativity • Zistiť základné charakteristiky atómu z údajov v PTP (protónové číslo, elektronegativita, relatívna atómová hmotnosť) 	<ul style="list-style-type: none"> • Periodický zákon • Periodický systém prvkov (PSP) • Periodická tabuľka prvkov (PTP) • Perióda, skupina • Alkalické kovy, halogény, vzácne plyny • Elektronegativita • s-, p-, d-, f- prvky • Kovy, nekovy, polokovy
4	ZÁKLADY NÁZVOSLOVIA ANORGANICKÝCH LÁTOK (2 HODINY)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Poznať a používať značky a slovenské názvy s- a p-prvkov a vybraných d-prvkov 	<ul style="list-style-type: none"> • Oxidačné číslo • Chemický prvok • Chemická zlúčenina

	<p>(Fe, Cu, Zn, Ag, Au, Mn, Cr, Co, Ni, Hg, Pt)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomenovať a napísať vzorce látok: voda, peroxid vodíka, amoniak, sulfán • Určiť oxidačné číslo atómov prvkov v chemických zlúčeninách (napr.: H₂O, NaCl, SO₃, NaOH, HNO₃, H₂SO₄, CaCO₃, KMnO₄) • Poznať vzorec a názov amónneho kationu • Používať pravidlá tvorenia vzorcov a názvov zlúčenín: oxidy, hydroxidy, halogenidy, bezkyslíkaté kyseliny (halogenovodíkové kyseliny, H₂S), kyslíkaté kyseliny (predovšetkým dusíka, síry, uhlíka, chlóru, fosforu), soli kyselín uvedených prvkov • Poznať hydrogensoli a hydráty • Vysvetliť kvalitatívny a kvantitatívny význam chemických vzorcov 	<ul style="list-style-type: none"> • Chemický vzorec
5	CHEMICKÁ VÄZBA A ŠTRUKTÚRA LÁTOK (5 HODÍN)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uviesť príklady molekúl, v ktorých sa nachádzajú jednoduché, dvojité alebo trojité väzby (H₂, O₂, N₂) • Určiť typ chemickej väzby na základe rozdielu hodnôt elektronegativít atómov viažucich sa atómov prvkov • Vysvetliť vznik kovalentnej väzby v molekule vodíka • Určiť počet a druh atómov v jednoduchých molekulách • Vysvetliť vznik iónovej väzby v zlúčenine NaCl • Vymenovať tri typické vlastnosti zlúčenín s iónovou väzbou • Zdôvodniť vodivosť kovov ako dôsledok kovovej väzby (stačí na úrovni existencie voľne pohyblivých elektrónov) • Načrtnúť štruktúru diamantu a grafitu • Poznať príčinu rozdielnych vlastností diamantu a grafitu • Vymenovať tri príklady kryštalických látok (NaCl, K₂SO₄, CaCO₃ a podobne) • Predpokladať vlastnosti látok na základe ich zloženia látok a štruktúry 	<ul style="list-style-type: none"> • Chemická väzba • Molekula • Väzbový elektrónový pár, voľný elektrónový pár • Kovalentná väzba • Nepochopiteľná väzba, polárna väzba, iónová väzba • Vodíková väzba • Jednoduchá väzba, násobná väzba (dvojitá, trojitá) • Kovová väzba • Kryštál, kryštalická látka
6	CHEMICKÉ REAKCIE A CHEMICKÉ ROVNICE (4 HODINY)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať príklady chemických a fyzikálnych zmien • Rozlíšiť schému a rovnicu chemickej reakcie 	<ul style="list-style-type: none"> • Chemická reakcia • Reaktanty, produkty • Schéma chemickej reakcie, chemická rovnica • Zákon zachovania hmotnosti v

	<ul style="list-style-type: none"> • Zapísať rovnicu reakcie na základe slovného popisu chemickej reakcie • Poznať zákon zachovania hmotnosti pri chemických reakciách • Poznať kvalitatívno-kvantitatívny význam chemickej rovnice • Vysvetliť význam stechiometrických koeficientov v chemickej rovnici • Napísať jednoduché chemické schémy typu $A + B \rightarrow AB$; $AB \rightarrow A + B$ • Doplniť stechiometrické koeficienty v chemických schémach typu $A + B \rightarrow AB$; $AB \rightarrow A + B$ 	<p>chemických reakciách</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stechiometrický koeficient • Syntéza, analýza
7	ENERGETICKÉ ZMENY PRI CHEMICKÝCH REAKCIÁCH (2 HODINY)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysvetliť rozdiely v zápise chemickej rovnice a termochemickej rovnice • Zapísať termochemickou rovnicou priebeh chemickej reakcie, ak sú zadané reaktanty, produkty, stechiometrické koeficienty, skupenské stavy reagujúcich látok a hodnota reakčného tepla • Klasifikovať chemické reakcie na základe rôznych zápisov termochemickej rovnice na exotermické a endotermické • Určiť hodnotu reakčného tepla spätnej reakcie na základe hodnoty reakčného tepla priamej reakcie na základe 1. termochemického zákona • Vymenovať po dva príklady exotermickej a endotermickej reakcie z každodenného života • Bezpečne pracovať s horľavými látkami 	<ul style="list-style-type: none"> • Exotermická reakcia, endotermická reakcia • Entalpia, reakčné teplo • Termochemická rovnica • Prvý termochemický zákon
8	CHEMICKÁ KINETIKA (3 HODINY)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definovať rýchlosť chemickej reakcie ako zmenu koncentrácie reaktantov alebo produktov za časový interval • Vymenovať faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií (koncentrácia, teplota, katalyzátor, veľkosť povrchu tuhých látok) • Poznať ako ovplyvní zvýšenie/zníženie teploty rýchlosť chemickej reakcie • Poznať ako ovplyvní zvýšenie/zníženie koncentrácie reaktantov rýchlosť chemickej reakcie • Poznať ako ovplyvní rýchlosť chemickej reakcie prídanie katalyzátora • Vymenovať príklad katalyzátora z každodenného života (napr. enzýmy) • Uviesť príklad chemickej reakcie z každodenného života, ktorá prebieha pomaly a ktorá rýchlo • Vysvetliť, prečo je dôležité poznať rýchlosť 	<ul style="list-style-type: none"> • Rýchlosť chemickej reakcie • Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií (koncentrácia reaktantov, teplota, katalyzátor, veľkosť povrchu tuhých látok)

	<p>priebehu chemických reakcií a možnosti ich ovplyvňovania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povedať príklad z každodenného života, kde sa používa ovplyvňovanie rýchlosti chemickej reakcie niektorým z uvedených faktorov 	
9	CHEMICKÁ ROVNOVÁHA (2 HODINY)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysvetliť, čo je chemická rovnováha a rovnovážna koncentrácia • Vysvetliť význam hodnoty rovnovážnej konštanty • Vymenovať faktory ovplyvňujúce chemickú rovnováhu (koncentrácia látok, teplota, tlak) • Poznať ako ovplyvní rovnovážny stav sústavy pridaním reaktantu • Poznať ako ovplyvní rovnovážny stav sústavy odobratím produktu • Poznať vplyv katalyzátora na chemickú rovnováhu 	<ul style="list-style-type: none"> • Chemická rovnováha • Rovnovážna koncentrácia látok • Rovnovážna konštanty • Faktory ovplyvňujúce chemickú rovnováhu (koncentrácia, teplota, tlak)
10	TYPY CHEMICKÝCH REAKCIÍ (9 HODÍN)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vymenovať po dva príklady látok, ktoré pôsobia ako oxidovadlá alebo redukovadlá • Na základe usporiadania prvkov v rade napätia kovov Na, Mg, Al, Zn, Fe, Pb, H, Cu, Ag, Au rozdeliť kovy na ušľachtilé a neušľachtilé • Zaradiť kovy medzi ušľachtilé a neušľachtilé • Poznať princíp priebehu elektrolýzy roztokov a tavenín (nie však chemické rovnice dejov prebiehajúcich na elektródach) • Poznať priemyselné využitie elektrolýzy • Poznať podstatu korózie kovov a spôsob ochrany kovov proti nej • Poznať použitie galvanických článkov a akumulátorov v každodennom živote • Vedieť akú úlohu má oxidácia v ľudskom organizme • Poznať príklady redoxných reakcií prebiehajúcich v prírode 	<p>10.1 Redoxné reakcie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oxidačné číslo • Redukcia, oxidácia • Redoxné reakcie, čiastková reakcia • Redukovadlo, oxidovadlo • Elektrochemický rad napätia kovov • Galvanický článok • Elektrolýza
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať príklady silných kyselín (napr. HCl, HNO₃, H₂SO₄) a slabých kyselín (napr. H₂CO₃) • Poznať príklady silných zásad (napr. NaOH, KOH, Ca(OH)₂) a slabých zásad (napr. amoniak) • Napísať chemickú rovnicu autoprotolýzy vody a vyznačiť oxóniový kation a 	<p>10.2 Protolytické reakcie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brönstedova kyselina, Brönstedova zásada • Protolytická reakcia • Konjugovaný pár • Amfotérne látky • Silná a slabá kyselina, silná a slabá zásada • Autoprotolýza vody, pH, stupnica pH, kyslý, neutrálny a zásaditý roztok • Neutralizácia, soľ

	<p>hydroxidový anión</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať stupnicu pH, jej význam a použitie • Vymedziť hodnoty pH, pre ktoré je vodný roztok kyslý, neutrálny a zásaditý • Rozdeliť roztoky na kyslé, neutrálny a zásadité podľa danej hodnoty pH • Určiť pomocou indikátora pH roztoku • Aplikovať význam indikátorov v bežnom živote • Poznať vplyv silných kyselín a zásad na ľudský organizmus • Napísať chemickú rovnicu neutralizácie • Poznať príklad praktického využitia neutralizácie (napr. pri poskytnutí prvej pomoci) • Poznať aspoň tri rôzne spôsoby prípravy solí • Poznať príklady konkrétnych solí, ktoré hydrolyzujú za vzniku kyslého, neutrálného a zásaditého roztoku <p>Dodržiavať zásady bezpečnosti práce s kyselinami a zásadami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Indikátor • Hydrolyza
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysvetliť pojem zrazenina • Poznať iónový zápis zrážacej reakcie • Vymenovať príklady zrážacích reakcií <p>Poznať príklady využitia zrážacích reakcií v praxi</p>	<p>10.3 Zrážacie reakcie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrážacia reakcia • Zrazenina • Iónový zápis chemickej reakcie • Určovať oxidačné čísla atómov prvkov v daných redoxných reakciách • Vyznačiť v chemickej rovnici atómy prvkov, ktorých oxidačné čísla sa v priebehu chemickej reakcie zmenili • Vysvetliť na príklade oxidáciu a redukciu látky • Zapísať čiastkové reakcie oxidácie a redukcie • Chápať význam pojmov redukovadlo a oxidovadlo
11	ANORGANICKÁ CHÉMIA (20 HODÍN)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať slovenské názvy a značky prvkov 1. a 2. skupiny periodickej sústavy prvkov (orientácia v periodickej tabuľke) • Uviesť výskyt prvkov 1. a 2. skupiny v prírode vo forme nerastov (NaCl – kamenná soľ, MgCO₃ – magnezit, CaCO₃ – vápenec, CaSO₄·2H₂O -sádrovec) • Poznať základné vlastnosti vodíka (skupenstvo, výbušnosť v zmesi s kyslíkom) a z nich vyplývajúce využitie vodíka • Poznať aspoň dva spôsoby prípravy vodíka (napr. reakciou kovu s kyselinou, alkalického kovu s vodou) – zápis chemickou rovnicou, popis priebehu chemickej reakcie 	<p>11.1 s-prvky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vodík • Alkalické kovy • Kovy alkalických zemín <p>Biogénny prvok, malta, vodný kameň, tvrdosť vody</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Poznať základné vlastnosti sodíka (redukčné vlastnosti, reakcia sodíka s vodou, tvorba kationu) • Poznať vzorce látok s názvom: sóda, sóda bikarbóna, pálené vápno, hasené vápno, vápenec • Poznať význam a použitie zlúčenín alkalických kovov: NaOH, KOH, NaCl, NaHCO₃, Na₂CO₃ • Vysvetliť význam vápenca a sádrovca v stavebnom priemysle (chemická rovnica prípravy páleného vápna CaO a haseného vápna Ca(OH)₂) • Porovnať rozpustnosť CaCO₃ a Ca(HCO₃)₂ vo vode (v spojitosti s krasovými javmi) • Vysvetliť rozdiel medzi prechodnou a trvalou tvrdosťou vody, odstraňovanie tvrdosti vody (reakcia so sódou, var), odstraňovanie vodného kameňa • Poznať význam a vplyv iónov Na⁺, K⁺, Ca²⁺, Mg²⁺ na ľudský organizmus, minerálne vody • Vysvetliť použitie NaCl ako konzervačnej látky 	
<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať výskyt C, Si, Al, N, P, O, S, halogény a ich zlúčenín v prírode (bauxit, diamant, grafit - tuha, uhličitany, organické látky, kremeň, kremičitany, hlinitokremičitany, íly, kaolín, vzduch, liadky, fosforečnany, ozón, oxidy, elementárna síra, sulfidy a sírany: FeS₂, PbS, ZnS, H₂S, morská voda, NaCl) • Vedieť, že Si a Al majú po O najväčšie zastúpenie v zemskej kôre • Zaradiť C, N, P, O, S, F, I medzi biogénne prvky • Poznať pôsobenie oxidov uhlíka CO a CO₂ na živé organizmy • Vedieť, že CO₂ je tzv. „skleníkovým plynom“, a že v hlavnej miere prispieva ku globálnemu otepľovaniu Zeme • Porovnať a vysvetliť základné vlastnosti diamantu a tuhy na základe pochopenia ich kryštálovej štruktúry a typov väzieb (tvrdosť, resp. štiepatelnosť) • Uviesť a chápať pozitíva a negatíva použitia NaHCO₃ na zníženie kyslosti v žalúdku • Uviesť hlavný dôvod pre použitie (NH₄)₂CO₃ a NaHCO₃ pri pečení cesta (vznik CO₂ – kyprenie cesta) • Poznať základné vlastnosti Al a z toho vyplývajúce jeho využitie (odolnosť voči korózii, nízka hustota, kujnosť - fólie) • Poznať skupenský stav dusíka, fosforu, 	<p>11.2 p-prvky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sklo • Inertná atmosféra • Ozón • Anomália vody • Spaľovanie (dokonalé, nedokonalé) • Halogény • Vzácnny plyn

	<p>kyslíka, síry, chlóru a jódu za štandardných podmienok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uviesť vlastnosti NH_3 (skupenstvo, zápach, jedovatosť) • Chápať a uviesť dôvod rozpustnosti NH_3, HCl vo vode (vodíkové väzby) • Vedieť o znečistení životného prostredia oxidmi N (výfukové plyny automobilov a nadzvukových lietadiel, priemyselné emisie) a ich príspevok pri vzniku kyslých dažďov • Poznať využitie N_2O (hnací plyn v šľahačkových sprejoch, anestetikum) • Poznať využitie N_2 (inertná atmosféra, výroba NH_3,) • Poznať využitie zlúčenín dusíka a fosforu (hnojivá) • Poznať využitie fosforu (zápalky, zneužitie – napalm) • Vedieť, že zlúčeniny uhlíka s dusíkom - kyanidy sú jedovaté • Poznať význam kyslíka a vody pre ľudský organizmus • Vysvetliť kyslé vlastnosti H_2SO_4 a napísať chemickú rovnicu jej reakcie s vodou • Vysvetliť ekologické problémy súvisiace s ozónovou vrstvou Zeme (ozón verzus freóny), kyslými dažďami (oxidy síry) • Poznať negatívny vplyv sulfánu na ľudský organizmus a jeho charakteristický zápach • Porovnať rozpustnosť O_2 a CO_2 vo vode a jej význam v prírode • Vysvetliť prítomnosť kyslíka ako nevyhnutnú podmienku horenia a vznik rôznych produktov (CO, CO_2) v závislosti od množstva reagujúceho kyslíka a negatívny vplyv vznikajúcich produktov na ľudské zdravie • Poznať najbežnejšie spôsoby využitia peroxidu vodíka, ozónu, síry, kyslíka • Poznať selén ako biogénny prvok a základné informácie o jeho vplyve na ľudský organizmus • Zapísať chemickú rovnicu reakcie H_2 a Cl_2 (výroba HCl) • Vysvetliť kyslé vlastnosti kyseliny HCl a zapísať chemickú rovnicu jej reakcie s H_2O, OH^- a NaOH • Opísať základný princíp priemyselnej výroby chlóru • Poznať využitie chlóru a jeho zlúčenín a jódu ako dezinfekčných prostriedkov a chlorečnanov ako výbušnín • Vedieť, že kyselina HCl je zložkou žalúdočných štiav a kyselina HF leptá sklo • Odôvodniť malú reaktivitu vzácnych 	
--	---	--

	<p>plynov na základe ich elektrónovej konfigurácie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať využitie argónu (inertná atmosféra, žiarovky, výplň okien) a vzácnych plynov vo výbojových trubiciach • Poznať rádioaktivitu radónu ako rizikový faktor pre prostredie 	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysvetliť základný princíp výroby železa a ocele a ich využitie (redukcia FeO uhlíkom) • Poznať základné vlastnosti Cu, Zn, Cr, Mn, Fe, Ag, Au, Pt, Hg (kujnosť, ťažnosť, elektrická vodivosť, nízka teplota topenia Hg, pasivácia Cr a Zn) a z toho vyplývajúce využitie jednotlivých kovov • Poznať zloženie zliatin bronz, mosadz, spájka a ich využitie • Poznať triviálny názov a využitie CuSO₄·5H₂O • Vysvetliť základnú funkciu hemoglobínu v ľudskom organizme a vedieť, že obsahuje kationy železa • Vedieť, že Fe a Ni tvoria základ zemského jadra 	<p>11.3 d-prvky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korózia, hrdza • Oceľ, liatina, zliatina, amalgám <p>Pasivácia kovov</p>
12	LABORATÓRNE PRÁCE (33 HODÍN)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu • Dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi • Poznať základné zásady poskytovania prvej pomoci • Vedieť pozorovať javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich • Schopnosť naplánovať si pracovnú činnosť pri realizácii experimentov • Vedieť zaznamenať výsledok pokusu • Poznať laboratórne pomôcky: skúmavka, kadička, destilačná banka, odmerná banka, miska, filtračný lievnik, hodinové sklíčko, prachovnica, striekačka, oddeľovací lievnik, odmerný valec, pipeta, chladič, stojan, držiak, svorka, filtračný kruh, chemické kliešte, chemická lyžička, teplomer, filtračný papier, trojnožka, sieťka s keramickou vložkou, kahan 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpečnosť práce v chemickom laboratóriu • Základné laboratórne pomôcky • Základné laboratórne operácie

<ul style="list-style-type: none"> • Vedieť pracovať s kahanom, so sklom • Zistiť hmotnosť tuhej látky vážením • Použiť kadičku, odmerný valec a pipetu pri meraní objemu roztoku • Použiť hustomer a piknometer na meranie hustoty látok • Vykonať podľa návodu oddeľovanie zložiek zmesi: filtrácia, kryštalizácia, adsorpcia, destilácia, extrakcia, chromatografia, sublimácia • Podľa postupu stanoviť mólovú hmotnosť CO₂ • Porovnať vlastnosti kovov a nekovov na potvrdenie periodického zákona • Pripraviť roztok s daným hmotnostným zlomkom • Pripraviť roztoky zmiešaním kvapalných látok • Na základe experimentu zostaviť krivky rozpustnosti látok • Overiť zmeny teploty pri rozpúšťaní látok vo vode • Overiť zmeny teploty reakčnej zmesi vplyvom zmeny koncentrácie látok • Určiť hodnoty tepla uvoľneného pri reakcii • Overiť vplyv faktorov na rýchlosť chemickej reakcie (teplota, koncentrácia, veľkosť povrchu, katalyzátor) • Overiť vplyv faktorov na posun chemickej rovnováhy (koncentrácia reaktantov, teplota) • Experimentálne overiť priebeh niektorých redoxných reakcií • Experimentálne overiť využitie redoxných reakcií pri premene chemickej energie na elektrickú • Experimentálne overiť vzájomné redoxné pôsobenie kovov a iónov • Experimentálne určiť pH roztokov a overiť sfarbenie acidobázických indikátorov v závislosti od pH roztoku • Experimentálne overiť priebeh niektorých zrážacích a komplexotvorných reakcií 	
---	--

V. Formy a metódy práce

METÓDY

- výkladovo-ilustratívna metóda
- reproduktívna metóda
- výkladovo-problémová metóda
- heuristická metóda
- výskumná metóda

FORMY

- metodické (výkladové, dialogické, demonštračné, samostatná práca žiakov)
- sociálne (frontálna, individuálna a skupinová práca)
- organizačné (vyučovacia hodina, laboratórna práca, projekty ...)

VI. Učebné zdroje:

- Chémia pre 1. ročník gymnázií
- Chémia pre 2. ročník gymnázií
- Názvoslovie anorganických zlúčenín
- Internet
- Pracovný zošit z chémie, GAB Námestovo, 2015

VII. Hodnotenie predmetu

- Predmet sa klasifikuje
- Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).
- Žiak musí mať minimálne 3 známky
- 2x test - váha 2
- Odpoveď - váha 1
- Laboratórne práce – max. váha 2
- Projekty, účasť na súťaži - váha 2 (prípadne individuálne posúdenie)
- Malé písomky (nové učivo + 3 učivá z opak.) - váha 1
- Seminárne práce, referáty - váha 1
- Aktivita študenta – max. váha 2
- Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:

100% - 90%	⇒ výborný
89% - 75%	⇒ chválitebný
74% - 50%	⇒ dobrý
49% - 30%	⇒ dostatočný
29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

- ⇒ počítame na 2 desatinné miesta:
- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
  - priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
  - 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	BIOLÓGIA
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda

I. Charakteristika predmetu

- Učebný predmet biológia poskytne v rámci štátneho programu stredoškolského vzdelávania (ISCED 3) základný systém poznatkov o živej prírode, ako predpokladu formovania prírodovednej gramotnosti.
- Poznanie zákonov, ktorými sa riadi živá príroda, je základom pre pochopenie jej fungovania ako celku a je dôležité pre formovanie citlivého vzťahu k nej.
- Toto poznanie je zároveň nevyhnutným predpokladom zodpovedného prístupu k celému okolitému svetu ako aj sebe samému.
- Program je koncipovaný tak, aby bolo možné čo najviac využívať moderné didaktické formy, metódy a prostriedky, ktoré okrem maximálnej názornosti, podporujú samostatnosť a kreativitu žiakov pri práci s informáciami, umožňujú pracovať s prírodninami, realizovať experimenty a rozvíjajú schopnosť žiakov poznatky aplikovať.
- Obsah predmetu (198 hodín) sa odvíja od jeho cieľov a je členený v rámci štátneho programu do troch základných tematických okruhov: Svet živých organizmov v prvom ročníku (66 hodín) nadväzuje na poznatky základnej školy. Prostredníctvom vybraných informácií o základných skupinách rastlín, živočíchov a mikroorganizmov v ich prirodzenom prostredí a vo vzťahu k človeku, má žiakov motivovať a podnietiť ich záujem o ďalšie štúdium živej prírody.
- Východiskom je tematický celok „Život a voda“, kde vodný ekosystém slúži ako prostriedok pochopenia vzťahov medzi organizmami a prostredím ako aj organizmami navzájom.
- Tematický celok „Špecializácia rastlín a živočíchov“ vysvetľuje možnosti a formy adaptácií organizmov na rôzne životné podmienky a poskytuje priestor pre projektové vyučovanie.
- Poznávanie rozmanitosti sveta živých organizmov dopĺňa tematický celok „Mikrosvet“.
- Praktický význam poznatkov o živých organizmoch približuje tematický celok „Život s človekom“.
- Záver celej časti patrí systematickému prehľadu prebraných rastlín, húb a živočíchov.

Prierezové témy v predmete:

Environmentálna výchova

- tematický okruh: **Problémy životného prostredia**
- tematický celok: Životné prostredie a organizmy
- tematický okruh: **Vzťah človeka k prostrediu**
- tematický celok: Životné prostredie a organizmy

II. Rozvíjajúce ciele predmetu:

- Formovať ucelenú predstavu o rozmanitosti a jednote živej prírody, o javoch a procesoch, ktoré v nej prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy.
- Poznávať praktický význam živých organizmov pre život človeka.
- Rozvíjať zručnosti pri práci v teréne a v prírodovednom laboratóriu.
- Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení úloh a školských projektov najmä v oblasti ochrany živej prírody a zdravia človeka (samostatne alebo v skupinách).

III. Predmetové kompetencie:

Formovať ucelenú predstavu o rozmanitosti a jednote živej prírody, o javoch a procesoch, ktoré v nej prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy.

Kompetencie:

- schopnosť vnímať živú prírodu ako hierarchicky usporiadaný, neustále sa meniaci, dynamický systém;
- schopnosť chápať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím;
- vedieť odlišovať zákonité príčiny biologických procesov od ich vonkajších prejavov;

- schopnosť hľadať v prírodných javoch a procesoch príčinné súvislosti a tým podporovať logické myslenie;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- samostatne a slobodne (na základe poznania predmetu), voliť výberové a maturitné predmety, zodpovedne rozhodovať o svojom ďalšom štúdiu na VŠ a budúcej profesii.

Poznávať praktický význam živých organizmov pre život človeka.

Kompetencie:

- poznať najbežnejšie úžitkové a hospodársky významné druhy rastlín, húb a živočíchov;
- poznať možnosti využitia vlastností a životných prejavov organizmov v biotechnológiách;
- poznať nebezpečné a patogénne organizmy, ich účinok na ľudský organizmus, možnosti liečby, prevencie a poskytnutia prvej pomoci.

Rozvíjať zručnosti pri práci v teréne a v prírodovednom laboratóriu.

Kompetencie:

- schopnosť pozorovať biologické objekty vo voľnej prírode;
- bezpečne manipulovať s bežným biologickým materiálom pri jeho zbere a spracovaní v laboratóriu;
- schopnosť pracovať s bežnými laboratórnymi pomôckami a prístrojmi pri poznávaní biologického materiálu.

Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení úloh a školských projektov najmä v oblasti ochrany živej prírody a zdravia človeka (samostatne alebo v skupinách).

Kompetencie:

- schopnosť vyhľadávať informácie o živej prírode v literatúre a informačných médiách, pracovať s informáciami;
- rozvíjať čitateľskú gramotnosť v oblasti odborného biologického textu;
- schopnosť tvorivo riešiť úlohy, poukazovať na príčiny problémov, navrhovať ich riešenia;
- schopnosť prakticky riešiť úlohy, interpretovať fakty a vyvodzovať závery;
- schopnosť pripraviť vlastné prezentácie a vystúpenia;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce;
- schopnosť prezentovať vlastnú prácu, diskutovať, argumentovať, obhájiť vlastné stanovisko;
- schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: 1. ročník
Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne / 66 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
prvý	1. Úvod do biológie	3
	2. Životné prostredie a organizmy	5
	3. Život a voda	24
	4. Špecializácia rastlín a živočíchov	8
	5. Mikrosvet	6
	6. Život s človekom	14
	7. Prehľad systému živej prírody	6

TC	SVET ŽIVÝCH ORGANIZMOV	
	Výkonový štandard	Obsahový štandard
1	ÚVOD DO BIOLÓGIE (3 hodiny)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať základné biologické vedy a ich predmet skúmania • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o významných objavoch v oblasti biológie • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o vedcoch, ktorí prispeli k rozvoju biológie • Vedieť vzájomne porovnať experiment s pozorovaním • Vedieť charakterizovať jednotlivé metódy práce v biológii • Vedieť charakterizovať jednotlivé organizačné stupne živých sústav na konkrétnych príkladoch 	<ul style="list-style-type: none"> • biológia ako veda • metódy vedeckej práce v biológii • dejiny biológie • všeobecná charakteristika živých sústav • organizačné stupne živých sústav <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • biologické disciplíny • experiment, pozorovanie, teória, hypotéza • vlastnosti živých sústav • hierarchia • vírusy • jednobunkovce • bunkové kolónie • mnohobunkovce • individuá vyššieho rádu
2	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ORGANIZMY (5 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať význam abiotických a biotických zložiek prostredia pre existenciu organizmov. • Charakterizovať pojem ekosystém. • Vysvetliť rozdiel medzi druhom, populáciou a spoločenstvom. • Na príklade vybraného ekosystému vysvetliť potravné reťazce a siete. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o vybranom prírodnom ekosystéme. 	<ul style="list-style-type: none"> • životné prostredie a jeho zložky • ekosystém • vzťah organizmu a prostredia • spoločenstvo a populácia <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • abiotické a biotické faktory • jedinec • druh • populácia • spoločenstvo • ekosystém • potravné reťazce a siete
3	ŽIVOT A VODA (24 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať základné zložky zooplanktónu a fytoplanktónu. • Vysvetliť význam planktónu pre vodný ekosystém. • Na príklade vybraného zástupcu popísať vonkajšiu stavbu tela mnohobunkových rias. • Poznať najznámejšie druhy vodných a pobrežných rastlín – byliny a dreviny. • Vedieť zatriediť a porovnať výtrusné a semenné rastliny. • Poznať základné znaky nahosemenných a krytosemenných rastlín • Vedieť porovnať základné znaky dvojkľúčolistových a jednokľúčolistových rastlín. • Vedieť vysvetliť adaptácie rastlín na život vo vode a v jej okolí. • Vedieť vyhľadať, spracovať 	<p>2.1 Život v sladkých vodách (7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • planktón – zložky, význam • bezstavovce sladkých vôd – základné morfológické znaky kmeňov/tried, spôsob života, zástupcovia, význam • stavovce - základné morfológické znaky tried (ryby, obojživelníky), spôsob života, zástupcovia, význam <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fytoplanktón (sinice, riasy), • zooplanktón (prvky, drobné bezstavovce), • pŕhlivce (polypovce), • ploskavce, • mäkkýše (ulitníky, lastúrníky), • obrúčkavce (pijavice), • článkonožce (kôrovce, hmyz), • ryby tečúcich a stojatých vôd,

<p>a prezentovať zaujímavosti zo života vodných rastlín.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o drevinách lužných lesov, porastoch mokradí, močiarov a pod. • Poznať najznámejšie vodné druhy z kmeňov bezstavovcov a tried stavovcov. • Vedieť popísať základné morfológické znaky jednotlivých kmeňov bezstavovcov a tried stavovcov. • Vedieť porovnať spoločné a rozdielne morfológické znaky vodných bezstavovcov. • Vedieť porovnať spoločné a rozdielne morfológické znaky vodných stavovcov. • Vysvetliť prispôbenie organizmov životu vo vodnom prostredí. • Na príklade vybraných zástupcov demonštrovať postavenie bezstavovcov v potravinovom reťazci vodných ekosystémov. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o ekologickom a hospodárskom význame vybraných zástupcov zooplanktónu, fytoplanktónu, vodných bezstavovcov a stavovcov. • Poznať významné druhy plazov, vtákov a cicavcov žijúcich pri vode. • Vedieť popísať základnú morfológickú stavbu tela, spoločné a rozdielne znaky plazov, vtákov a cicavcov. • Poznať formy prispôbenia sa plazov, vtákov a cicavcov životu pri vode . • Na príklade vybraných zástupcov demonštrovať postavenie vybraných druhov plazov, vtákov a cicavcov v potravinovom reťazci. • Vedieť vysvetliť rozdiel medzi plávajúcimi, brodivými a potápavými. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať formy správania sa vtákov a cicavcov. 	<ul style="list-style-type: none"> • obojživelníky (žaby, mloky). <p>2.2 Život pri vode (9)</p> <p>2.2.1 Rastliny</p> <ul style="list-style-type: none"> • vodné rastliny - významní zástupcovia • rastliny lužných lesov, mokradí a močiarov – významní zástupcovia • výtrusné rastliny – charakteristika, zástupcovia • semenné rastliny – charakteristika • nahosemenné a krytosemenné rastliny – porovnanie • dvojkľúčolistové a jednokľúčolistové rastliny – porovnanie, zástupcovia <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • výtrus, • stielka, • cievnaté rastliny, • kvet, piestik, tyčinka, vajíčko, peľ, semeno, plod, • fotosyntéza <p>2.2.2 Živočích</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezstavovce žijúce pri vode – významní zástupcovia (prehľad) • stavovce žijúce pri vode – významní zástupcovia (prehľad) • plazy, vtáky, cicavce – základné morfológické znaky tried, spôsob života, zástupcovia, význam • význam živočíchov žijúcich pri vode pre vodný ekosystém <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plazy (hady, jašterice, korytnačky), • vtáky - (plávajúce, potápavé, brodivé), cicavce, plávacie blany, masťové perie, tukové žľazy, srst', • etológia (dvorenie, starostlivosť mláďatá, hniezdenie, ochrana, komunikácia živočíchov, migrácia a pod.) <p>2.3 Život v mori (8)</p> <ul style="list-style-type: none"> • morské riasy - stavba tela, zástupcovia, význam • morské bezstavovce – základné morfológické znaky kmeňov/tried, spôsob života, zástupcovia, význam • morské stavovce – základné morfológické • znaky tried (drsnokožce, ryby, plazy, cicavce) spôsob života, zástupcovia, význam
---	--

		<p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stielka, • hubky, • prhlivce (medúzy, sasanky, koraly), • mäkkýše (lastúrniky, hlavonožce), • článkonožce (morské kôrovce), • ostnatokožce (hviezdovky, ježovky, holotúrie), • drsnokožce (žraloky, raje), • morské ryby, • cicavce.
4	ŠPECIALIZÁCIA RASTLÍN A ŽIVOČÍCHOV (8 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať významné druhy vysokohorských rastlín a živočíchov . • Vysvetliť adaptáciu organizmov na špecifické podmienky života. • Vedieť vysvetliť pojmy relikta a endemity. 	<p>3.1 Vysokohorské spoločenstvá (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysokohorské prostredie – charakteristika • rastliny – významní zástupcovia • živočíchy - významní zástupcovia <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • biotop, • adaptácia na faktory prostredia, • ekologická valencia, • tolerancia, • minimum, optimum, maximum, • bioindikátor, • kozmopolitný organizmus, • endemit, • relikta.
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysvetliť podstatu parazitizmu. • Porovnať rôzne typy parazitizmu. • Charakterizovať vybrané druhy parazitických organizmov. • Poznať význam parazitov pre zdravie človeka. • Vysvetliť úlohu hostiteľa a medzihostiteľa v životnom cykle parazita. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o možnostiach nákazy, liečenia a prevencie parazitárnych ochorení. 	<p>3.2 Život na úkor iných – parazity (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • parazitizmus a jeho formy • parazitické rastliny • huby - spôsoby parazitizmu, vybraní zástupcovia • prvoky - spôsoby parazitizmu, vybraní zástupcovia • živočíchy - spôsoby parazitizmu, vybraní zástupcovia • cesty nákazy, liečba a prevencia <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • heterotrofia, • saprofyty, • parazit, poloparazit, úplný parazit, endoparazit, ektoparazit, • hostiteľ, medzihostiteľ, • životný cyklus, • prevencia, • parazitárne ochorenie.
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť opísať špecifické životné podmienky v rôznych biotopoch. • Vedieť vyhľadať a spracovať informácie o živote v rôznych typoch prostredia. • Pripraviť a prezentovať žiacke samostatné práce a projekty. 	<p>3.3 Život v extrémnych podmienkach (3)</p> <p><i>Námety na samostatné práce žiakov:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Za polárnym kruhom. • V púšti. • Hlboko v mori. • V sladkej aj slanej vode.

	<ul style="list-style-type: none"> • Spolupracovať v skupinách pri práci na projektoch. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jaskyne. • V pôde. • a pod.
5	MIKROSVET (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať vírusy z hľadiska stavby a spôsobu života. • Charakterizovať baktérie z hľadiska spôsobu života a významu v prírode. • Uviesť najbežnejšie vírusové a bakteriálne ochorenia, prevencia a možnosti liečby. • Charakterizovať jednobunkové riasy z hľadiska stavby a spôsobu života. • Charakterizovať mikroskopické huby z hľadiska výživy. • Vymenovať vybrané druhy mikroskopických húb, základné ochorenia ktoré spôsobujú, ich význam v prírode a pre človeka. • Charakterizovať prvoky z hľadiska stavby a spôsobu života. • Vymenovať najrozšírenejšie druhy prvokov, poznať ich význam v prírode a pre človeka. 	<ul style="list-style-type: none"> • vírusy – charakteristika, rozdelenie, význam • baktérie – charakteristika, rozdelenie, význam • riasy – charakteristika, zástupcovia, význam • huby – charakteristika, zástupcovia význam • prvoky – charakteristika, zástupcovia význam • mikroorganizmy a človek <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • virológia, • bakteriológia, • vírus, • bakteriofág, • vírusy človeka (onkovírusy, retrovírusy, HIV, AIDS), • profylaxia, • rezistencia, • antibiotiká.
6	ŽIVOT S ČLOVEKOM (14 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysvetliť spôsoby adaptácie živočíchov na život v ľudských sídlach a domácnostiach. • Poznať najbežnejšie druhy organizmov, ktoré sa druhotne adaptovali na život s človekom. • Poukázať na rôzne spôsoby boja človeka proti neželaným organizmom v domácnosti. • Poznať regionálne významné druhy vtákov a cicavcov ktoré žijú v blízkosti človeka. • Poukázať na význam vtákov a cicavcov pre udržanie biologickej rovnováhy v záhradách a ovocných sadoch. • Poznať príčiny premnoženia škodcov . • Na konkrétnych príkladoch demonštrovať negatívny dopad činnosti niektorých živočíchov žijúcich v ľudských obydliaoch a ich blízkosti na zdravie človeka. • Poznať nebezpečenstvo voľnej migrácie vtákov z hľadiska prenosu infekčných ochorení. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o konkrétnych príkladoch negatívneho vplyvu urbanizácie, ľudských zásahov do prírody 	<p>5.1 Adaptácia na život v ľudských sídlach (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • neželaní spoločníci v domácnosti (plesne, článkonožce, hlodavce) • živočíchy záhrad a polí (bezstavovce, stavovce) • živočíchy v ľudských sídlach (bezstavovce, stavovce) • živočíchy a urbanizácia <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • deratizácia, • dezinfekcia, • premnoženie, • monokultúra, • škodcovia, • biologická rovnováha, • prenos ochorení, • spevavce,

	a zmenách správania sa zvierat.	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať hospodársky významné druhy živočíchov, ich spôsob života a využitie. • Poznať zástupcov živočíchov, ktorí uľahčujú človeku jeho činnosti v rôznych oblastiach. • Poznať zástupcov živočíchov, ktorí slúžia človeku ako spoločníci. • Vysvetliť rozdiely v spôsobe života voľne žijúcich a domestikovaných živočíchov. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o spôsobe života a podmienkach chovu hospodársky významných druhov, spoločníkov a pomocníkov. 	<p>5.2 Živočíchy v službách človeka (2)</p> <p><i>Námety na samostatné práce žiakov:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Podmienky chovu hospodársky významných druhov živočíchov. • Význam hospodársky významných druhov živočíchov pre človeka (hmyz, dobytok, hydina a pod.) • Pomocníci - v poľnohospodárstve, športe, zdravotníctve a pod. • Spoločníci v domácnosti (akvaristika, teraristika, chov exotických vtákov, hlodavcov, mačiek, psov a pod.)
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať hospodársky významné druhy rastlín a húb, ktoré slúžia ako potrava, koreniny a pochutiny. • Poukázať prostredníctvom vybraných zástupcov na význam rastlín pre ich nutričné hodnoty, racionálnu výživu, vplyv na imunitu a pod. • Poznať hospodársky významné a voľne rastúce druhy rastlín, ktoré slúžia ako liečivá – drogy. • Vysvetliť negatívny dopad jedov na ľudský organizmus. • Poukázať na význam fytotherapie. • Poznať hospodársky významné druhy rastlín, ktoré slúžia ako krmoviny. • Poznať vybrané druhy okrasných rastlín záhrad a parkov. • Poznať základné podmienky pestovania izbových rastlín. • Poznať príklady priemyselného využitia rastlín a húb. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o využití rastlín a húb človekom. 	<p>5.3 Rastliny a huby v službách človeka (8)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rastliny ako potrava – hospodársky významné čeľade, základná charakteristika, zástupcovia, význam • koreniny a pochutiny – základná charakteristika, zástupcovia, význam • liečivá a drogy - základná charakteristika, zástupcovia, význam • krmoviny - hospodársky významné čeľade, základná charakteristika, zástupcovia, význam • okrasné rastliny parkov a záhrad (stromy, kry a byliny – vybrané druhy) • izbové rastliny – vybrané druhy • priemyselné využitie rastlín a húb <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dvojkľúčnicové - ružovité, bôbovité, kapustovité, ľuľkovité, mrkvovité, makovité, lipovité, čajovníkovité a pod., • jednokľúčnicové - lipnicovité, ľaliovité, • kvasinky, plesne, vyššie huby, • bielkoviny, cukry, tuky, vitamíny, • vláknina, liečivo, jed, • droga, fytotherapia.
7	PREHĽAD SYSTÉMU ŽIVEJ PRÍRODY (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať význam triedenia organizmov. • Vedieť zatriediť vybrané organizmy podľa charakteristických znakov do najvyšších taxonomických kategórií. 	<ul style="list-style-type: none"> • jednobunkovce • rastliny • huby • živočíchy
	<p>Poznámka: Jednotlivé témy 6. tematického celku je možné pri tvorbe školských vzdelávacích programov zaradiť: 1. po odučení všetkých tematických celkov na záver - formou opakovania (tak ako je uvedené v ŠVP), 2. v priebehu roka formou postupného dopĺňania preberaných organizmov do systému živej prírody.</p>	

V. Formy a metódy práce

METÓDY

- výkladovo-ilustratívna metóda
- reprodukčná metóda
- výkladovo-problémová metóda
- heuristická metóda
- výskumná metóda

FORMY

- metodické (výkladové, dialogické, demonštračné, samostatná práca žiakov)
- sociálne (frontálna, individuálna a skupinová práca)
- organizačné (vyučovacia hodina, laboratórna práca, projekty ...)

VI. Učebné zdroje:

- **Biológia pre 1. ročník gymnázia, 2008**
- **Pracovný zošit z biológie, GAB Námestovo, 2015**
- Internet

VII. Hodnotenie predmetu

- Predmet sa klasifikuje
- Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).
- Žiak musí mať minimálne 3 známky
- 2x test - váha 2
- Odpoveď - váha 1
- Laboratórne práce – max. váha 2
- Projekty, účasť na súťaži - váha 2 (prípadne individuálne posúdenie)
- Malé písomky (nové učivo + 3 učivá z opak.) - váha 1
- Seminárne práce, referáty - váha 1
- Aktivita študenta – max. váha 1
- Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:

100% - 90%	⇒ výborný
89% - 75%	⇒ chválitebný
74% - 50%	⇒ dobrý
49% - 30%	⇒ dostatočný
29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

- ⇒ počítame na 2 desatinné miesta:
- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
  - priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
  - 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	Dejepis – 1. ročník
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Tí si v ňom postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s historickým procesom ako jedným zo základných predpokladov komplexného poznávania sveta a ľudskej spoločnosti z potrieb prítomnosti.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Takto vedie žiakov k rozvíjaniu vzťahu k minulosti vlastného národa ako súčasť kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom

- poznávať históriu, ktorá nepredstavuje uzavretú minulosť so vždy konečnými a jednostrannými interpretáciami,
- poznávať históriu, ktorá je výsledkom mnohostranného a protirečivého procesu,
- skúmať históriu aj na základe čítania s porozumením rôznorodých a mnohostranných školských historických prameňov – stôp po minulosti ako základného predpokladu poznávať a porozumieť minulosti,
- pochopiť, prečo sa história interpretuje rôznym spôsobom,
- rozvíjať komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, prostredníctvom ktorých žiaci riešia uvedené úlohy a problémy,
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti,
- osvojiť si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

III. Predmetové kompetencie

Žiaci si kladú otázky

- použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií
- **s historickým časom**
- zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy chronologicky,

- zaraďovať historické fakty, udalosti, javy synchronne,
- vytvoriť chronologické a synchronne tabuľky,
- rozpoznať nerovnomernosť historického vývoja na základe prijatých kritérií,
- identifikovať rôzne časové štruktúry - letopočet, dátum, obdobie, perióda, doba, moment, dlhé trvanie, krátke trvanie, medzník, periodizácia.
- **s historickým priestorom**
- identifikovať známe geografické pamiatky krajiny,
- lokalizovať určité miesto v geografickom priestore,
- zaradiť historickú udalosť vo vymedzenom priestore,
- porovnať jednotlivé historické a geografické udalosti v priestore,
- rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými javmi a procesmi,
- rozpoznať rôznorodú podmienenosť medzi geografickým prostredím a životom človeka, spoločnosti.
- s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním
- vyčleniť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces,
- charakterizovať historické udalosti, javy, procesy na základe určujúcich znakov,
- určiť príčiny a vymedziť dôsledky historických udalostí, javov a procesov,
- vymedziť a popísať základné znaky jednotlivých historických období, civilizácií, kultúr,
- objasniť základné vývinové a typologické zvláštnosti historických období, civilizácií v jednotlivých krajinách, oblastiach a regiónoch,
- vymedziť ekonomické, sociálne, politické a kultúrne faktory, ktoré názor a kritický pohľad ovplyvňovali historický vývoj,
- vyjadriť k historickým faktom, udalostiam, javom a procesom svoj vlastný postoj.
- **aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze školských historických**
- **písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňov – stopách po minulosti**
- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napr. **kníhtlače,**
- pri analyzovaní štruktúry problému skúmania **o kníhtlači,**
- pri rozlišovaní kľúčových problémov, otázok spojených so základnými znakmi **kníhtlače,**
- pri vyjadrovaní toho, čo už vieme a čo ešte musíme odhaliť **o kníhtlači,**
- pri myslení v alternatívach, napr. **prečo pisári odmietali vynález kníhtlače,**
- pri vytvorení plánu skúmania **kníhtlače,**
- pri komunikácii v „skúmateľskom“ tíme o výsledkoch skúmania **kníhtlače,**
- pri vytváraní záznamu zo skúmania **kníhtlače.**
- **pri vyhľadávaní relevantných informácií** - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných, napr. **vedeckých, literárnych, svedectiev, článkov, plagátov, máp**
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok, archeologických nálezísk,
- z odbornej, populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie
- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**
- pri vyberaní informácií, napr. z **primárneho písomného prameňa, z karikatúry, fotografie, historického obrazu,**
- pri organizovaní informácií, napr. **prostredníctvom mentálnych máp, schém, grafov,**
- pri porovnávaní informácií, napr. **spoločné, podobné, rozdielne, staré, nové, skutočné, neskutočné, dobré, zlé,**
- pri rozlišovaní informácií, napr. **rozlíšiť symboly na karikatúre, komikse,**

- pri zaradovaní informácií, napr. **na časovú priamku, do tabuľky, schémy, grafu,**
- pri kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napr. **plagátu, karikatúry, zhodnotení viacerých webových stránok na jednu tému.**
- **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**
- pri zoradení výsledkov, napr. **do chronologickej tabuľky, Vennovho diagramu, tezauru kľúčových pojmov, poznámok,**
- pri rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napr. **vymedzovaním historických pojmov, vzťahov medzi pojmi, faktov v rôznorodých textoch,**
- pri určovaní podstatného, kľúčového, napr. **tvorbou mentálnej mapy,**
- pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napr. **pomocou časovej priamky,**
- pri vyhodnocovaní správnosti postupu, napr. **kritickým overovaním historických faktov,**
- pri tvorbe súboru vlastných prác (portfólio), napr. **rôznorodými opakovacími zápismi, schémami, náčrtmi, kresbami, súbormi vlastných i cudzích textov a pod.**

Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. **1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.**“

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: prvý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne

Tematický celok	Počet hodín	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Z historikovej dielne	10 hodiny	historik ako pátrač po stopách minulosti historické pramene, školské historické pramene osobitosti historikovo poznávania prameň z „prvej a druhej ruky“ základné analytické otázky Kto je autorom prameňa? Kedy bol napísaný prameň? Čo je obsahom prameňa? Komu bol prameň určený? Aký bol zámer autora prameňa?	Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznať zvláštnosti, osobitosti histórie a dejepisu, • vysvetliť, prečo historik spoznáva minulosť nepriamo, sprostredkovane, • zdôvodniť dôležitosť kritického prístupu k historickému prameňu z hľadiska jeho autentickosti a dôveryhodnosti,

			<ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť primárne a sekundárne historické pramene, • rozpoznať druhy historických prameňov, • špecifikovať postupne súbor adekvátnych analytických otázok k školským historickým prameňom, • zdokumentovať postupne na príkladoch rôzne interpretácie minulosti, • analyzovať školské historické pramene k danej tematike.
Z údolí veľkých riek	9 hodín	mestá, mestské štáty, teritoriálny štát	<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť vznik najstarších mestských štátov v údoliach veľkých riečnych tokov, • rozlíšiť hospodárske a sociálne vzťahy v spoločnosti najstarších východných štátov na jednom príklade, • vystihnúť rozdiely medzi mestským a jednotným štátom, • zovšeobecniť civilizačný odkaz najstarších východných štátov, • analyzovať školské historické pramene z daného obdobia.
Stopy antiky	12 hodín	polis priama demokracia rímska republika, cisárstvo judaizmus, kresťanstvo	<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vystihnúť hlavné znaky antickej demokracie, • rozlíšiť sociálne vzťahy antickej spoločnosti, • identifikovať zdroje kresťanstva,

			<ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť postavenie kresťanstva v antickom svete, • zovšeobecniť civilizačný odkaz starovekého sveta, • analyzovať školské historické pramene z daného obdobia
Stopy stredoveku	13 hodín	feudum, lénny systém, vazal, poddaný christianizácia, klérus, schizma, kláštor kráľovstvo, monarchia, šľachta stavy stredoveké mesto, mešťan, cech, manufaktúra islam	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak vie/dokáže • určiť predpoklady vzniku stredovekej spoločnosti, • konkretizovať vzťahy vo feudálnej spoločnosti, • rozlíšiť sociálne vzťahy stredovekej spoločnosti, • vymedziť úlohu a postavenie cirkvi v stredovekej spoločnosti, • spracovať rôzne podoby spôsobu života stredovekej spoločnosti, • rozpoznať vplyv islamskej kultúry v Európe, • analyzovať školské historické pramene z daného obdobia.
Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline	7 hodín	Samova ríša Veľká Morava	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak vie/dokáže • rozpoznať migračné prúdy Slovanov, • odhaliť príčiny a dôsledky napätia vo vládnucej dynastii, • identifikovať vzťahy medzi Veľkou Moravou a Franskou ríšou, • posúdiť význam byzantskej misie, • odhaliť príčiny sporov o slovanskú liturgiu, • analyzovať školské historické pramene z daného obdobia.

Uhorské kráľovstvo	15 hodín	multietnický obraz stredovekého Uhorska komitáty, župy kolonizácia, mestské privilégiá baníctvo stavovská spoločnosť, nevoľník vyšehradská tradícia gotika	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak vie/dokáže • posúdiť postavenie Slovenska v Uhorskom kráľovstve, • vymedziť špecifické znaky mnohonárodnostného uhorského štátu, • rozpoznať dôsledky tatárskeho vpádu do Uhorska, • rozlíšiť sociálne vzťahy uhorského kráľovstva, • posúdiť hospodársky rozvoj Uhorska, • zhodnotiť kultúrny rozvoj Uhorska, • analyzovať školské historické pramene z daného obdobia.
--------------------	----------	---	---

V. Metódy a formy práce

- aktívne učenie
- metóda rozhovoru
- súčinnosť učiteľa a žiaka
- kooperatívne učenie
- tvorba projektov

VI. Učebné zdroje

- učebnica dejepisu pre 1. ročník
- atlasy
- noviny
- časopisy
- odborná literatúra
- populárno -vedecká literatúra,
- historická beletria,
- informačné technológie

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- Predmet sa klasifikuje
- Žiak musí mať minimálne 3 známky
- 2x test - váha 2
- Odpoveď - váha 1

- Projekty, účasť na súťaži - váha 2 (prípadne individuálne posúdenie)
- Malé písomky (nové učivo + 3 učivá z opak.) - váha 1
- Seminárne práce, referáty - váha 1
- Aktivita študenta – max. váha 2

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chválitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

- ⇒ počítame na 2 desatinné miesta:
- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
  - priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
  - 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	GEOGRAFIA
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Nadväzuje na učivo základnej školy. Pomáha správne chápať podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Tú dopĺňajú schopnosti žiakov vyhľadať, analyzovať, správne interpretovať a vhodne využívať informácie prezentované v rôznych grafických podobách (schémy, grafy, tabuľky, vekové pyramídy, diagramy, kartogramy, kartodiagramy a i.). Žiaci poznajú dôveryhodné informačné zdroje, vedia sa dobre orientovať v dostupných databázach štatistických údajov a identifikovať v nich dôležité fakty a kľúčové skutočnosti.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a často komplikovanú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti opisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho osobitosť v kontexte Európy, či sveta.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Žiaci:

- využívajú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe ako základný zdroj geografických informácií,
- správne a presne interpretujú informácie o krajine v rôznych formách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a i.),
- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok v rôznych častiach Zeme a ich vplyv na život človeka,
- rozumejú podstate rozmanitosti ľudskej spoločnosti a jej variabilným prejavom,
- zaujmú postoj k najväznejším otázkam existencie ľudstva na Zemi a ponúknu vhodné riešenia,
- interpretujú zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek,
- komplexne posúdia perspektívy rozvoja jednotlivých regiónov.

III. Predmetové kompetencie

Základné otázky geografie sú: *Čím je to zaujímavé? Kde to je? Ako to vyzerá? Ako to vzniklo? Ako tam žijú ľudia?*

Žiaci

- dokážu čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať.
- sú schopní získavať údaje z nesúvislých textov – grafov, diagramov, máp, tabuliek, štatistických údajov a tiež

- získavať informácie o rôznych kultúrach sveta, o vzťahoch jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou, a hodnotiť ich.
- dokážu informácie objektívne spracovať

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Geografia v praxi Zdroje poznávania v geografii	Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Aplikovať poznatky o zákonitostiach premien geografickej krajiny pri posudzovaní perspektív vybraných regiónov. Navrhovať a hodnotiť alternatívne postupy pri scenároch ich rozvoja. Praktický význam geografie spočíva v tom, že pomáha modelovať aj pracovné možnosti – modelová cestovná kancelária, rozvoj regiónu, prezentácia vlastného regiónu • Pochopiť globálne trendy vývoja spoločnosti na Zemi a uplatniť zručnosti na využitie týchto poznatkov pri profesných aktivitách (ďalšie štúdium, podnikanie a iné).
Mapovanie Zeme	Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznať spôsoby, ktorými zobrazujeme zemský povrch do roviny, • vysvetliť príčiny vzniku skreslenia a jeho prejavy, • vypočítať skutočnú vzdialenosť miest na mape z číselnej alebo grafickej mierky, • vyhľadať mesto (miesto, ulicu, pamiatku) v on-line dostupnej digitálnej mape a navrhnuť k nemu trasu, • zhodnotiť význam a vplyv technológie GPS na bežný život
Planéta Zem	Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať. • vypočítať rozdiel časov miest v ľubovoľných časových pásmach.
Atmosféra	Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť vplyv klimatotvorných činiteľov na podnebie vybraných miest na Zemi, • vysvetliť príčiny vzniku prúdenia vzduchu v troposfére, • identifikovať prejavy počasia ovplyvnené základnými tlakovými útvarmi, • správne interpretovať údaje o klimatických charakteristikách prezentované v rôznych grafických a textových podobách (tabuľky, schémy, grafy, klimatické diagramy, tematické mapy), • poznať význam a spoľahlivosť meteorologických predpovedí, • na konkrétnych príkladoch opísať globálne zmeny podnebia a ich možné dôsledky pre život na Zemi, • zhodnotiť riziká atmosférických procesov.
Hydrosféra	Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznať proporčné zastúpenie jednotlivých prvkov hydrosféry na celkovom množstve vody na Zemi a ich previazanosť (hydrologický cyklus), • vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo fyzikálnych a chemických vlastnostiach vody oceánov, • charakterizovať zákonitosti prúdenia vody v oceánoch a ich vplyv na živočíšne spoločenstvá a človeka,

	<ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť vznik a prejavy slapových javov a opíšu ich priebeh, • vysvetliť príčiny rozdielneho režimu odtoku riek sveta a uvedú ich príklady, • opísať tri vodou podmienené procesy formujúce zemský povrch, • zhodnotiť význam ľadovcov a podpovrchovej vody pre formovanie povrchu Zeme a život obyvateľstva, • uviesť hlavné zdroje pitnej vody a ich obmedzenú dostupnosť, • rozpoznať hydrologické hrozby a vedia sa riadiť pokynmi varovných systémov.
Litosféra	<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť dôvody usporiadania jednotlivých vrstiev zemského telesa, • uviesť dôkazy zmeny usporiadania kontinentov a oceánov na Zemi v geologickej minulosti, • vysvetliť príčiny pohybu litosferických dosiek, • popísať dôsledky platňovej tektoniky na zmeny povrchu Zeme, • identifikovať miesta zvýšeného rizika výskytu katastrofických prejavov tektonických procesov, • porovnať vplyv vnútorných a vonkajších geologických procesov na formovanie povrchu Zeme, • uviesť varovné systémy upozorňujúce na hrozbu živelných pohrôm a katastrofických udalostí.
Biosféra a pedosféra	<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vystihnúť rozdiely medzi pôdou a rozdrobenou horninou, • zhodnotiť vplyv pôdotvorných činiteľov na vlastnosti pôdy, • zdôvodniť rozšírenie pôd v Európe, • uviesť nepriaznivé dôsledky ľudských aktivít na pôdy, • vysvetliť príčiny vzniku bioklimatických pásiem na Zemi, • uviesť príklady najznámejších rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých bioklimatických pásmach Zeme, • vysvetliť príčiny a prejavy vertikálnej členitosti biosféry, • opísať najväčšie ekologické problémy spôsobené činnosťou človeka.
Geografické exkurzie a vychádzky	<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • navrhnuť trasu geografickej exkurzie (vychádzky) a naplánovať jej program, • odhadnúť náročnosť prístupu k zaujímavým bodom na turistickej mape (vrcholy, kultúrno-historické a prírodné pamiatky), • pomocou prístroja GPS (mobilu) vyhľadať zaujímavé miesta a určia ich dostupnosť.

<p>Regionálna a humánna geografia</p>	<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • uviesť a odôvodniť 3 príklady vyčleňovania regiónov Zeme, • vysvetliť príčiny vzniku nových štátov na mape sveta, • zdôvodniť význam a úlohu spolupráce medzi štátmi a regiónmi, • vysvetliť príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľstva v regióne (verzus na Zemi), • vymedziť hlavné rozdiely v natalite a mortalite vyspelých a hospodársky najmenej rozvinutých regiónov a štátov na Zemi, • zhodnotiť príčiny migrácie obyvateľstva, • identifikovať na mape najdôležitejšie smery a oblasti migrácie obyvateľstva, • správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp, • z dostupných informačných zdrojov určiť 15 najľudnatejších miest sveta, lokalizovať ich na mape a určiť ich zastúpenie v určitom regióne, • uviesť problémy života obyvateľov veľkomiest vo vyspelých a menej rozvinutých krajinách sveta, • porovnať štáty s najväčším a najmenším HDP na obyvateľa a lokalizovať ich na mape, • uviesť aktuálne problémy svetového hospodárstva a príčiny zväčšujúcej sa priepasti medzi bohatými a chudobnými, • správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých štátov sveta a jej regiónov, • zhodnotiť najdôležitejšie lokalizačné činitele ovplyvňujúce umiestnenie automobilového, chemického, potravinárskeho a textilného priemyselného závodu, • určiť najvýznamnejšie oblasti a centrá cestovného ruchu na jednotlivých svetadieloch a lokalizujú ich na mape, • zoradiť podľa významu jednotlivé typy dopravy a posúdiť ich význam podľa regiónov Zeme, • vysvetliť podstatu zahraničného obchodu a určiť najvýznamnejších importérov a exportérov v regiónoch a na svete, • kategorizovať globálne problémy na Zemi a ich prejavy.
--	---

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: prvý

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Geografia v praxi – zdroje poznávania v geografii (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • určiť polohu ľubovoľného miesta na mape pomocou geografických súradníc, • rozlíšiť informačné zdroje (dôveryhodné, menej dôveryhodné, nedôveryhodné), • vyhľadať a interpretovať štatistické údaje, fakty a dôležité skutočnosti z dôveryhodných informačných zdrojov, • tvorivo využívať geografické poznatky v rôznych grafických podobách (obsah tematickej mapy, tabuľky, schémy, diagramy, kartogramy, kartodiagramy), • porozumieť a adekvátne používať údaje prezentované v GPS prístrojoch a navigátoroch.	<ul style="list-style-type: none"> • mapa • tematické mapy • zdroje geografických informácií • diagram, kartogram, kartodiagram • schéma, tabuľka • Geografická sieť • Orientácia na mape

Mapovanie Zeme (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznať spôsoby, ktorými zobrazujeme zemský povrch do roviny, • vysvetliť príčiny vzniku skreslenia a jeho prejavy, • vypočítať skutočnú vzdialenosť miest na mape z číselnej alebo grafickej mierky, • vyhľadať mesto (miesto, ulicu, pamiatku) v on-line dostupnej digitálnej mape a navrhnuť k nemu trasu, • zhodnotiť význam a vplyv technológie GPS na bežný život	<ul style="list-style-type: none"> • glóbus • obsah mapy • legenda • mierka mapy • GPS navigátor

Planéta Zem (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznať základné hypotézy týkajúce sa vzniku a stavby Zeme, vysvetliť princípy obehu Zeme okolo Slnka a dôsledky sklonu zemskej osi k rovine jej obehu, vysvetliť príčiny vzniku rozdielov v dĺžke trvania dňa a noci na rôznych miestach Zeme v priebehu roka, určiť rozdiel v miestnom čase medzi dvoma bodmi na Zemi, zdôvodniť príčiny vzniku prírodných pásiem na Zemi. 	<ul style="list-style-type: none"> tvar Zeme hviezdny deň, slnečný deň tropický rok, priestupný rok časové pásma, nultý poludník, dátumová hranica typy krajiny Mesiac

Atmosféra (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> zhodnotiť vplyv klimatotvorných činiteľov na podnebie vybraných miest na Zemi, vysvetliť príčiny vzniku prúdenia vzduchu v troposfére, identifikovať prejavy počasia ovplyvnené základnými tlakovými útvarmi, správne interpretovať údaje o klimatických charakteristikách prezentované v rôznych grafických a textových podobách (tabuľky, schémy, grafy, klimatické diagramy, tematické mapy), poznať význam a spoľahlivosť meteorologických predpovedí, na konkrétnych príkladoch opísať globálne zmeny podnebia a ich možné dôsledky pre život na Zemi, zhodnotiť riziká atmosférických procesov. 	<ul style="list-style-type: none"> zloženie atmosféry klimatotvorné činitele teplota vzduchu, vlhkosť vzduchu, tlak vzduchu tlakové útvary prúdenie vzduchu – vietor stále, pravidelné a miestne vetry, inverzia klimatické pásma a oblasti zmeny klímy na Zemi meteorologické predpovede atmosférické riziká, hurikán, tornádo, víchrica

Hydrosféra (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznať proporčné zastúpenie jednotlivých prvkov hydrosféry na celkovom množstve vody na Zemi a ich previazanosť (hydrologický cyklus), • vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo fyzikálnych a chemických vlastnostiach vody oceánov, • charakterizovať zákonitosti prúdenia vody v oceánoch a ich vplyv na živočíšne spoločenstvá a človeka, • zdôvodniť vznik a prejavy slapových javov a opíšu ich priebeh, • vysvetliť príčiny rozdielneho režimu odtoku riek sveta a uvedú ich príklady, • opísať tri vodou podmienené procesy formujúce zemský povrch, • zhodnotiť význam ľadovcov a podpovrchovej vody pre formovanie povrchu Zeme a život obyvateľstva, • uviesť hlavné zdroje pitnej vody a ich obmedzenú dostupnosť, • rozpoznať hydrologické hrozby a vedia sa riadiť pokynmi varovných systémov. 	<ul style="list-style-type: none"> • obeh vody na Zemi (hydrologický cyklus) • svetový oceán • vlastnosti vody oceánov a morí • morské prúdy • slapové javy • vodstvo súše - rieky, močiare, jazerá, umelé vodné nádrže • ľadovce • podpovrchová voda • pramene • minerálna voda • termálna voda • ochrana a zdroje pitnej vody • hydrologické hrozby

Litosféra (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť dôvody usporiadania jednotlivých vrstiev zemského telesa, • uviesť dôkazy zmeny usporiadania kontinentov a oceánov na Zemi v geologickej minulosti, • vysvetliť príčiny pohybu litosferických dosiek, • popísať dôsledky platňovej tektoniky na zmeny povrchu Zeme, • identifikovať miesta zvýšeného rizika výskytu katastrofických prejavov tektonických procesov, • porovnať vplyv vnútorných a vonkajších geologických procesov na formovanie povrchu Zeme, • uviesť varovné systémy upozorňujúce na hrozbu živelných pohrôm a katastrofických udalostí. 	<ul style="list-style-type: none"> • stavba Zeme • litosferické dosky • vnútorné a vonkajšie procesy • horotvorná činnosť • zemetrasenia • sopečná činnosť • prírodné katastrofy • varovné systémy

Biosféra a pedosféra (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> vystihnúť rozdiely medzi pôdou a rozdrobenou horninou, zhodnotiť vplyv pôdotvorných činiteľov na vlastnosti pôdy, zdôvodniť rozšírenie pôd v Európe, uviesť nepriaznivé dôsledky ľudských aktivít na pôdy, vysvetliť príčiny vzniku bioklimatických pásiem na Zemi, uviesť príklady najznámejších rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých bioklimatických pásmach Zeme, vysvetliť príčiny a prejavy vertikálnej členitosti biosféry, opísať najväznejšie ekologické problémy spôsobené činnosťou človeka. 	<ul style="list-style-type: none"> pôda vlastnosti pôdy pôdne druhy, pôdne typy ohrozenie pôdy ekosystém bioklimatické pásma vplyv človeka na biosféru

Geografické exkurzie a vychádzky (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> navrhnuť trasu geografickej exkurzie (vychádzky) a naplánovať jej program, odhadnúť náročnosť prístupu k zaujímavým bodom na turistickej mape (vrcholy, kultúrno-historické a prírodné pamiatky), pomocou prístroja GPS (mobilu) vyhľadať zaujímavé miesta a určia ich dostupnosť. 	<ul style="list-style-type: none"> kompas členitosť terénu, nadmorská výška, Geocaching, GPS

Regionálna a humánna geografia (32)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • uviesť a odôvodniť 3 príklady vyčleňovania regiónov Zeme, • vysvetliť príčiny vzniku nových štátov na mape sveta, • zdôvodniť význam a úlohu spolupráce medzi štátmi a regiónmi, • vysvetliť príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľstva v regióne (verzus na Zemi), • vymedziť hlavné rozdiely v natalite a mortalite vyspelých a hospodársky najmenej rozvinutých regiónov a štátov na Zemi, • zhodnotiť príčiny migrácie obyvateľstva, • identifikovať na mape najdôležitejšie smery a oblasti migrácie obyvateľstva, • správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp, • z dostupných informačných zdrojov určiť 15 najľudnatejších miest sveta, lokalizovať ich na mape a určiť ich zastúpenie v určitom regióne, • uviesť problémy života obyvateľov veľkomiest vo vyspelých a menej rozvinutých krajinách sveta, • porovnať štáty s najväčším a najmenším HDP na obyvateľa a lokalizovať ich na mape, • uviesť aktuálne problémy svetového hospodárstva a príčiny zväčšujúcej sa priepasti medzi bohatými a chudobnými, • správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých štátov sveta a jej regiónov, • zhodnotiť najdôležitejšie lokalizačné činitele ovplyvňujúce umiestnenie automobilového, chemického, potravinárskeho a textilného priemyselného závodu, • určiť najvýznamnejšie oblasti a centrá cestovného ruchu na jednotlivých svetadieloch a lokalizujú ich na mape, • zoradiť podľa významu jednotlivé typy dopravy a posúdiť ich význam podľa regiónov Zeme, • vysvetliť podstatu zahraničného obchodu a určiť najvýznamnejších importérov a exportérov v regiónoch a na svete, • kategorizovať globálne problémy na Zemi a ich prejavy. 	<ul style="list-style-type: none"> • regionalizácia, regióny Zeme (svetadiely, kontinenty, kultúrne regióny) • politická mapa, štát • medzinárodné organizácie a hospodárske združenia • NATO, OSN, EÚ • rozmiestnenie obyvateľstva • pohyb obyvateľstva • natalita, mortalita, prirodzený prírastok • mechanický pohyb, migrácia • štruktúra obyvateľstva • vojnové konflikty a spory • sídla • urbanizácia • mestá, veľkomestá • hospodárstvo sveta • chudoba, nezamestnanosť • HDP • životná úroveň, kvalita života • doprava • zahraničný obchod • oblasti cestovného ruchu • globálne problémy Zeme

V. Metódy a formy práce

V rámci usporiadania učiva, činnosti učiteľa a žiaka, ktoré sú zamerané na dosiahnutie cieľov vyučovacieho procesu uplatníme tieto metódy a formy práce:

Prehľad tematických celkov	Metódy práce	Formy práce
Geografia v praxi Zdroje poznávania v geografii	<ul style="list-style-type: none"> • informačno – receptívna • reproduktívna • problémový výklad • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba • individuálna práca žiakov • skupinová práca • práca vo dvojiciach
Planéta Zem	<ul style="list-style-type: none"> • informačno – receptívna • reproduktívna • problémový výklad • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba • individuálna práca žiakov • skupinová práca • práca vo dvojiciach
Atmosféra	<ul style="list-style-type: none"> • informačno – receptívna • reproduktívna • problémový výklad • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba • individuálna práca žiakov • skupinová práca • práca vo dvojiciach
Hydrosféra	<ul style="list-style-type: none"> • informačno – receptívna • reproduktívna • problémový výklad • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba • individuálna práca žiakov • skupinová práca • práca vo dvojiciach
Litosféra	<ul style="list-style-type: none"> • informačno – receptívna • reproduktívna • problémový výklad • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba • individuálna práca žiakov • skupinová práca • práca vo dvojiciach
Biosféra a litosféra	<ul style="list-style-type: none"> • informačno – receptívna • reproduktívna • problémový výklad • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba • individuálna práca žiakov • skupinová práca žiakov
Geografické exkurzie a vychádzky	<ul style="list-style-type: none"> • informačno – receptívna • reproduktívna • problémový výklad • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba • individuálna práca žiakov • skupinová práca žiakov
Regionálna a humánna geografia	<ul style="list-style-type: none"> • informačno – receptívna • reproduktívna • problémový výklad • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba • individuálna práca žiakov • skupinová práca žiakov

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne vyučovacie prostriedky	Ďalšie zdroje
Geografia v praxi	<ul style="list-style-type: none"> Geografia pre 1. ročník gymnázií Bizubová a kol.SPN-Mladé letá2008 Encyklopédia ZEM (James F. Luhr, IKAR) Geografia (SŠ) v otázkach a úlohách (Likavský) 	<ul style="list-style-type: none"> Notebook Dataprojektor Videotechnika Interaktívna tabuľa 	<ul style="list-style-type: none"> Školský atlas sveta Kolektív autorov · VKÚ Harmanec, 2005 Školský atlas sveta je ucelený atlas pre potreby školy. Nástenné mapy 	<ul style="list-style-type: none"> Internet Časopisy Populárno-náučná literatúra
Planéta Zem	<ul style="list-style-type: none"> Geografia pre 1. ročník gymnázií Bizubová a kol.SPN-Mladé letá2008 Encyklopédia ZEM (James F. Luhr, IKAR) Geografia (SŠ) v otázkach a úlohách (Likavský) 	<ul style="list-style-type: none"> Notebook Dataprojektor Videotechnika Interaktívna tabuľa 	<ul style="list-style-type: none"> Školský atlas sveta Kolektív autorov · VKÚ Harmanec, 2005 Školský atlas sveta je ucelený atlas pre potreby školy. Nástenné mapy 	<ul style="list-style-type: none"> Internet Časopisy Populárno-náučná literatúra
Príroda Zeme Atmosféra Hydrosféra Litosféra Biosféra a pedosféra	<ul style="list-style-type: none"> Geografia pre 1. ročník gymnázií Bizubová a kol.SPN-Mladé letá2008 Encyklopédia ZEM (James F. Luhr, IKAR) Geografia (SŠ) v otázkach a úlohách (Likavský) 	<ul style="list-style-type: none"> Notebook Dataprojektor Videotechnika Interaktívna tabuľa 	<ul style="list-style-type: none"> Školský atlas sveta Kolektív autorov · VKÚ Harmanec, 2005 Školský atlas sveta je ucelený atlas pre potreby školy. Nástenné mapy 	<ul style="list-style-type: none"> Internet Časopisy Populárno-náučná literatúra
Regionálna a humánna geografia	<ul style="list-style-type: none"> Geografia pre 2. ročník gymnázií Tolmači a kol. VKÚ Harmanec 2012 Encyklopédia ZEM (James F. Luhr, IKAR) Geografia (SŠ) v otázkach a úlohách (Likavský) 	<ul style="list-style-type: none"> Notebook Dataprojektor Videotechnika Interaktívna tabuľa 	<ul style="list-style-type: none"> Školský atlas sveta Kolektív autorov · VKÚ Harmanec, 2005 Školský atlas sveta je ucelený atlas pre potreby školy. Nástenné mapy 	<ul style="list-style-type: none"> Internet Časopisy Populárno-náučná literatúra

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Predmet môže byť hodnotený dvojakým spôsobom – systém hodnotenia si vyberá vyučujúci.

A) Hodnotenie váhovým systémom

- Predmet sa klasifikuje
- Žiak musí mať minimálne 3 známky
- 3x test - váha 2
- Odpoveď - váha 1
- Projekty, účasť na súťaži - váha 2 (prípadne individuálne posúdenie)
- Malé písomky (nové učivo + 3 učivá z opak.) - váha 1
- Seminárne práce, referáty - váha 1
- Aktivita študenta – max. váha 2

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chválitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

⇒ počítame na 2 desatinné miesta: - priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
- 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

B) Hodnotenie bodovým systémom

Test – má byť tematicky zameraný – buď po tematickom celku, alebo zhrňujúci s otvorenými i zatvorenými otázkami (používame i monitorovacie úlohy a testy zamerané na čítanie s porozumením) – vždy dopredu určený/ohlásený.

Môže byť 20, 25 a 30 bodový. Podľa nižšie uvedenej štandardnej stupnice sú žiakovi pridelené body.

Počet testov: min. 3

Odpoveď – za odpoveď prideliť body za známku. Pri každej známke sa zapíše určitý vopred určený počet bodov.

/známka 1 = 5bodov, známka 2 = 4body, známka 3 = 3body, známka 4 = 1bod, známka 5 = -5bodov/

Počet odpovedí: nie je povinná, odporúča sa

Päťminútovka/kontrolný test – hodnotenie je podobné ako pri odpovedi.

/známka 1 = 5bodov, známka 2 = 4body, známka 3 = 3body, známka 4 = -3 body, známka 5 = -5bodov/

Počet 5min.: nie je povinný, odporúča sa

Prezentácia/referát – prideliť body podľa náročnosti a prezentovania

/0 až 3 body/

Počas celej klasifikácii sa prihliada i na aktivitu – teda žiakovi môžu byť počas roka pridelené mimoriadne body – tzv. aktivizačné – za výbornú prácu na hodinách, za seminárnu prácu navyše, atď. Žiak má prehľad – koľko bodov získal, koľko mal získať. Vie koľko potrebuje získať, aby dosiahol lepši

stupeň závěrečného hodnotenia.

Názov predmetu	Občianska náuka
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Predmet občianska náuka je koncipovaný tak, aby svojím obsahom pomáhal žiakom orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaní do rôznych spoločenských vzťahov a väzieb. Otvára cestu k realistickému sebapoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Oboznamuje žiakov so vzťahmi v rodine a v škole, s činnosťou dôležitých politických inštitúcií a orgánov a s možnými spôsobmi zapojenia sa jednotlivcov do občianskeho života. Rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú i občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote demokratickej spoločnosti. Poskytuje základy ekonomickej gramotnosti, učí žiakov základnej orientácii a uplatneniu sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle, oboznamuje so základným kategoriálno-pojmovým aparátom filozofie, prezentuje filozofiu ako určité laboratórium ľudského myslenia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Žiaci:

- pochopia jedinečnosť a neopakovateľnosť každého človeka v spoločnosti,
- utvoria si vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- akceptujú vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí,
- rešpektujú a uplatňujú mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a prebratiu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania,
- zorientujú sa v spoločenských, politických a právnych faktoch, tvoriacich rámec každodenného života,
- uvedomia si práva a povinnosti občana Slovenskej republiky,
- rešpektujú základné princípy demokracie a tolerancie,
- uplatnia vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov, k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- nadobudnú rešpekt ku kultúrnym, náboženským a iným odlišnostiam ľudí a spoločnostiam,
- zvládnu základný kategoriálno-pojmový aparát filozofie,
- prezentujú filozofiu ako určité laboratórium ľudského myslenia a výkony filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami.

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Človek ako jedinec	<ul style="list-style-type: none"> • Utvárať vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí. • Realisticky sebapoznávať a sebahodnotiť. • Akceptovať vlastnú osobnosť a osobnosti druhých ľudí.
Človek a spoločnosť	<ul style="list-style-type: none"> • Utvárať vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti.
Základné ekonomické problémy a ich riešenie	<ul style="list-style-type: none"> • Kriticky hodnotiť informácie. • Vedieť zhodnotiť fungovanie trhu.
Trhový mechanizmus	<ul style="list-style-type: none"> • Vedieť zhodnotiť fungovanie trhu.
Trh práce	<ul style="list-style-type: none"> • Dokázať si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy.
Nezamestnanosť a jej sociálno-ekonomický dopad	<ul style="list-style-type: none"> • Vedieť získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach. • Ovládať informačné technológie.
Svet práce	<ul style="list-style-type: none"> • Byť flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny. • Vedieť prezentovať sám seba a výsledky svojej práce. • Dokázať kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj.

Úloha peňazí a finančných inštitúcií	<ul style="list-style-type: none"> • Osvojiť si základy finančnej gramotnosti. • Porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí.
Aktualizácia učiva	<ul style="list-style-type: none"> • Vedieť aktívne komunikovať a pracovať s údajmi. • Práca s IKT

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: prvý vo štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: jedna hodina

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Prvý	1.Človek ako osobnosť	7
	2. Človek a spoločnosť	8
	3. Základné ekonomické problémy a ich riešenie	12
	4.Finančná gramotnosť	6

Človek ako osobnosť (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť predmet skúmania psychológie, • rozlíšiť medzi pojmami psychický a psychologický, • vysvetliť pojmy psychika, prežívanie a správanie, • opísať, čo vplýva na vnímanie a poznávanie človeka, • na príkladoch rozlíšiť základné psychologické disciplíny, • uviesť príklady životných situácií, v ktorých možno využiť psychologické poznatky, • kriticky posúdiť význam psychologických poznatkov pre jedinca, • vlastnými slovami definovať pojem osobnosť, • rozlíšiť tri skupiny psychických javov (procesy, stavy, vlastnosti), • na príkladoch rozlíšiť psychické procesy, • konkretizovať na príkladoch, ako sa psychické procesy prejavujú v prežívaní a správaní ľudí, • kriticky posúdiť význam psychologických poznatkov pre jedinca, • vlastnými slovami definovať pojem temperament, • vysvetliť príčiny a prejavy typových odlišností medzi ľuďmi, • na príkladoch rozpoznať prejavy ľudí rôzneho temperamentu, • rozlišovať typológiu osobnosti Hippokrata a Junga, 	<ul style="list-style-type: none"> • podstata ľudskej psychiky • psychológia • psychika • prežívanie, správanie • psychologické disciplíny • psychické javy osobnosti • osobnosť, psychické procesy • stavy a vlastnosti • motívy a postoje • vnímanie, pozorovanie, pamäť, myslenie • emócie, vedomie • charakter • temperament, typológia osobnosti • sangvinik, melancholik, choleric, flegmatik, introvert, extrovert • psychológia v každodennom živote • duševná hygiena, zdravie a stres, poradenstvo.

<ul style="list-style-type: none"> • aplikovať na príklade získané poznatky pri sebapoznávaní, poznávaní druhých ľudí a pri voľbe profesijnej orientácie. • kriticky posúdiť význam psychologických poznatkov pre jedinca, • vytvoriť psychologické profily vybratých profesií podľa rôznych druhov temperamentu, • identifikovať príznaky stresu, • poznať zásady duševnej hygieny, • prezentovať vhodné spôsoby vyrovnávania sa s náročnými životnými situáciami. • definovať pojmy stres, stresor, • identifikovať príčiny stresu, • rozpoznať stresory, ktoré determinujú správanie, • uviesť dôsledky stresu, • uviesť príklady životných situácií, v ktorých možno využiť psychologické poznatky, • kriticky posúdiť význam psychologických poznatkov pre jedinca. 	
--	--

Človek a spoločnosť (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť úlohu a predmet sociológie v živote človeka, • rozpoznať na príkladoch sociálnu rolu a sociálny status jednotlivcov v sociálnych skupinách, • vysvetliť proces socializácie jednotlivca • charakterizovať spoločnosť ako zložitý systém vzťahov jednotlivca a sociálnych skupín, • porovnať sociálny status a sociálnu rolu, • na príkladoch objasniť rôzne typy rolových konfliktoch, • uviesť znaky sociálnej skupiny, • posúdiť charakter sociálnych vzťahov v sociálnych skupinách a medzi sociálnymi skupinami, • vysvetliť, čo je sociálna interakcia v skupinách, • na príkladoch demonštrovať rozlíšenie druhov sociálnych skupín, • vysvetliť svoje práva a povinnosti v škole, • uviesť rozdiel medzi sociálnou skupinou a sociálnou organizáciou, 	<ul style="list-style-type: none"> • proces socializácie • sociológia, spoločnosť • jednotlivec, sociálne správanie • socializácia, sociálne vzťahy • sociálne skupiny • sociálny status, sociálne roly, sociálne pozície, sociálny konflikt • sociálne skupiny, spoločenské organizácie a inštitúcie • rola učiteľa, práva a povinnosti v škole, školská samospráva, voľný čas, záujmy, škola, rola žiaka, dobročinnosť a dobrovoľníctvo • rodina, manželstvo, funkcie rodiny, typy rodinnej výchovy • sociálna deviácia, sociálna kontrola • normy správania, deviácie, sociálno-patologické javy (šikanovanie, závislosti, extrémizmus) • tolerancia, intolerancia, diskriminácia, xenofóbia, šovinizmus, rasizmus, nacionalizmus, nacizmus, fašizmus

<ul style="list-style-type: none"> • na príkladoch ilustrovať možnosti angažovania sa v školskom prostredí, • popísať aspoň jednu spoločenskú organizáciu /inštitúciu/ vo svojom okolí, pracujúcu na báze dobrovoľníctva • vysvetliť rozdiely v jednotlivých typoch rodín, • rozlíšiť na príkladoch jednotlivé typy rodinnej výchovy, • analyzovať príčiny krízy manželstva a rodiny, • posúdiť funkcie rodiny a jej primárne postavenie v procese socializácie jednotlivca, • zostaviť niekoľko typových modelov rodinnej výchovy • definovať pojmy sociálna deviácia a sociálna kontrola, • popísať možné dopady sociálno-patologického správania na jedinca a spoločnosť, • vysvetliť relativitu sociálnej deviácie, • vysvetliť, v čom spočíva pozitívum a nebezpečenstvo sociálnych deviácií pre spoločnosť, • kriticky posúdiť význam sociálnej kontroly a sebakontroly • uviesť dôsledky predsudkov a nerešpektovania kultúrnych odlišností príslušníkov rôznych sociálnych skupín, • vlastnými slovami definovať pojmy: tolerancia, intolerancia, diskriminácia, xenofóbia, šovinizmus, rasizmus, nacionalizmus, nacizmus, fašizmus, • rozpoznať prejavy extrémistického správania sa skupín, • diskutovať o problémoch slovenskej spoločnosti, • navrhnúť konkrétne riešenia ako sa vyrovnáť s najvýraznejšími problémami slovenskej spoločnosti ako sú prejavy intolerancie 	
--	--

Základné ekonomické problémy a ich riešenie (12)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojem vzácnosť, • uviesť príklady na potreby a statky, • vysvetliť vzťah medzi potrebami a statkami, • vysvetliť Maslowovu pyramídu potrieb, • porovnať pojmy ekonómia a ekonomika, 	<ul style="list-style-type: none"> • základy ekonómie a ekonomiky, problém vzácnosti, potreby • statky • ekonómia, ekonomika • Maslowova pyramída potrieb

<ul style="list-style-type: none"> • na príkladoch vysvetliť, ktoré problémy rieši mikroekonómia a ktoré makroekonómia, • na základe analýzy textov určiť, či ide o makroekonomickú, alebo mikroekonomickú problematiku, • zdôvodniť využitie poznatkov z ekonómie v súkromnom živote, • uviesť príklady štátov s trhovou a príkazovou ekonomikou, • na príklade SR charakterizovať prechod z centrálne riadenej ekonomiky na zmiešanú (sociálno-trhovú), vysvetliť úlohu konkurencie v trhovej ekonomike, • porovnať rôzne typy ekonomík z hľadiska ich prístupu k riešeniu základných ekonomických otázok, • dokumentovať na rôznych príkladoch výhody a nevýhody typov ekonomiky, • charakterizovať typológiu ekonomiky SR, • na príklade SR charakterizovať prechod z centrálne riadenej ekonomiky na zmiešanú (sociálno-trhovú), vysvetliť úlohu konkurencie v trhovej ekonomike. • objasniť princípy fungovania trhu na príkladoch vzťahu medzi dopytom, ponukou a cenou • preukázať praktickú orientáciu v problematike fungovania trhového mechanizmu, • analyzovať príčiny zlyhávania trhového mechanizmu a zdôvodniť potrebu zásahov štátu do ekonomiky, • definovať pojem trh, • analyzovať príčiny zlyhávania trhového mechanizmu a zdôvodniť potrebu zásahov štátu do ekonomiky, • na príkladoch rozlíšiť jednotlivé typy trhov a stručne ich charakterizovať, • dokumentovať v rôznych situáciách na trhu správanie sa subjektov trhu a ich rozhodovanie, • dokumentovať dopady globálneho trhu na prírodu i na človeka. • definovať pojem mzda, • vymenovať formy mzdy, • porovnať jednotlivé formy mzdy, • objasniť špecifiká trhu práce, • preukázať praktickú orientáciu v profesijnom dopyte na slovenskom a európskom trhu práce, • uviesť konkrétne príklady globalizácie pracovného trhu, 	<ul style="list-style-type: none"> • makroekonómia, mikroekonómia • základné ekonomické otázky a typy ekonomík • príkazová ekonomika, trhovú ekonomika, zmiešanú ekonomika • trhový mechanizmus, proces tvorby cien, trhovú konkurenciu, dopyt, ponuka • ekonomický kolobeh, konkurencia • trh, typy trhov, subjekty trhu • trh práce • dopyt po práci, ponuka práce, cena práce - mzda a jej formy • mobilita práce, pracovný trh v SR a EÚ, globalizácia pracovného trhu • práca a úrad práce • formy podnikania, • živnostenské podnikanie, zakladanie živnosti
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • zaujať postoj k prehľbovaniu sociálnych rozdielov medzi bohatými a chudobnými, • uviesť druhy živností, • uviesť, ako postupovať pri založení živnosti, • posúdiť výhody a riziká podnikania v porovnaní so zamestnaním. 	
---	--

Finančná gramotnosť(6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť vznik peňazí, • vysvetliť formy a funkcie peňazí v modernej zmiešanej ekonomike, • na konkrétnych príkladoch vysvetliť infláciu a defláciu, • uviesť úlohu bánk a iných finančných inštitúcií ako finančných sprostredkovateľov, • porovnať základné bankové produkty – bankový účet, internetové bankovníctvo, platobná karta, úver a produkty poisťovní, • charakterizovať vzťah subjektov dlžník – veriteľ, vysvetliť pojmy úver, úrok, • určiť pozíciu centrálnej banky v bankovej sústave • vytvoriť prehľad základných typov daní, • opísať spôsob podávania daňového priznania z príjmov, • zostaviť základnú tabuľku príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Peniaze, vznik, funkcie a formy peňazí, • Finančné inštitúcie, banky, bankový účet, • poisťovne, produkty poisťovní, veriteľ, dlžník, úver, úrok, • štátny rozpočet, • fiškálna politika, daňové úrady, daňové a odvodové povinnosti, priame a nepriame dane

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Človek ako osobnosť	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty
Človek a spoločnosť	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty
Základné ekonomické problémy a ich riešenie	<ul style="list-style-type: none"> • výklad

	<ul style="list-style-type: none"> • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty
Finančná gramotnosť	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika
Človek ako osobnosť	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit. Ďurajková, D. – Kopecká, H. – Vargová, D.: Občianska náuka pre tretí ročník gymnázia. Bratislava: SPN, 2011.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Človek a spoločnosť	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit. Ďurajková, D. – Kopecká, H. – Vargová, D.: Občianska náuka pre tretí ročník gymnázia. Bratislava: SPN, 2011.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Základné ekonomické problémy a ich riešenie	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit. Ďurajková, D. – Kopecká, H. – Vargová, D.: Občianska náuka pre tretí ročník gymnázia. Bratislava: SPN, 2011.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Finančná gramotnosť	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit. Ďurajková, D. – Kopecká, H. – Vargová, D.: Občianska náuka pre tretí ročník gymnázia. Bratislava: SPN, 2011.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- Predmet sa klasifikuje
- Žiak musí mať minimálne 3 známky
- 2x test - váha 2
- Odpoveď - váha 1
- Projekty, účasť na súťaži - váha 2 (prípadne individuálne posúdenie)
- Malé písomky (nové učivo + 3 učivá z opak.) - váha 1
- Seminárne práce, referáty - váha 1
- Aktivita študenta – max. váha 2

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chválitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

súčet hodnôt váh

- ⇒ počítame na 2 desatinné miesta:
- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
  - priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
  - 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	Etická výchova -1.roč./kvinta
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty

I. Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

- umožniť žiakom na primeranej úrovni pomenovať a vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti,
- ďalej rozvíjať a zdokonaľovať u žiakov základné etické postoje a spôsobilosti, osvojené na základnej škole, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziľudských vzťahov atď.,
- umožniť žiakom na primeranej úrovni vysvetliť základné etické pojmy, súvislosť medzi hodnotami a normami,
- vysvetliť žiakom princípy náboženskej i nenáboženskej etiky, ukázať im cestu k pochopeniu a tolerovaniu správania a názorov spoluobčanov a spolužiakov,
- vysvetliť žiakom dôležité hodnoty a etické normy, súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolani,
- posilniť u žiakov rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť pomocou zážitkových metód, nácviku a prepojením osvojeného správania s každodenným životom
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje a spôsobilosti, súvisiace s uvedenými hodnotami a normami

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Komunikácia	<ul style="list-style-type: none"> • osvojenie si základných postojov, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy, • nadobudnutie spôsobilostí na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju • získanie spôsobilostí, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných, • rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť,
Dôstojnosť ľudskej osoby	
Etika sexuálneho života	

	<ul style="list-style-type: none"> • pochopenie dôležitosti stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávaní spoločensky uznávaných noriem • osvojenie si dôležitých hodnôt a etických noriem súvisiacich so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou
--	--

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: prvý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: jedna hodina týždenne/33hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
prvý	Komunikácia	18
	Dôstojnosť ľudskej osoby	10
	Etika sexuálneho života	5

Komunikácia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • Uplatniť zásady komunikácie v každodenných situáciách, • Využívať komunikačné zručnosti pri riešení záťažových situácií, • Vyjadriť pozitívne a negatívne city v rôznych situáciách, • Prejaviť empatiu voči spolužiakom, • Zdôvodniť zásady asertívneho správania, • zhodnotiť prosociálne prejavy v triede 	<ul style="list-style-type: none"> • verbálna a neverbálna komunikácia v bežných a záťažových situáciách • komunikačné zručnosti • komunikácia citov • empatia • asertivita • prosociálnosť

Dôstojnosť ľudskej osoby	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posúdiť svoje silné a slabé stránky, • pozitívne hodnotiť seba a druhých ľudí, • akceptovať ľudí, ktorí majú iné názory a postoje • rešpektovať práva iných ľudí, • prejavíť empatiu k starým, chorým, handicapovaným ľuďom. 	<ul style="list-style-type: none"> • silné a slabé stránky osobnosti • hodnota ľudskej osoby • pozitívne hodnotenie druhých v bežných a záťažových situáciách • rešpekt a úcta k človeku
---	--

Etika sexuálneho života	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímať sexualitu ako hodnotu, • posúdiť hodnotu prokreatívneho rozmeru sexuality, • prejavíť pozornosť a empatiu k opačnému pohlaviu, • zhodnotiť význam vernosti a sebaovládania pre manželský život, • vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexuálneho života, • zhodnotiť vplyv médií a kultúry na vnímanie vlastnej sexuality. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sexualita človeka • hodnota ľudskeho života • intimita vzťahov • zdržanlivosť a vernosť • dôsledky predčasného sexuálneho života • promiskuita • médiá a pornografia

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
<p>Komunikácia Dôstojnosť ľudskej osoby Etika sexuálneho života</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt • V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch: 1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu 2. nácvik v podmienkach triedy, 3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...) • rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia)

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika

Komunikácia	Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny a cieľov. <ul style="list-style-type: none"> • Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998. • Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993. • Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997. • Páleník, Ľ.: Prosociálne správanie. In: Vybrané kapitoly zo psychológie. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1995. • Alexová, Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám 	Tabuľa, dataprojektor, notebook, fixky, pracovné listy
Dôstojnosť ľudskej osoby		
Etika sexuálneho života		

VII. Hodnotenie predmetu

Povinne voliteľný predmet etická výchova sa neklasifikuje. Hodnotí sa na konci každého klasifikačného obdobia slovným vyjadrením absolvoval(a) respektíve neabsolvoval(a). Zásady hodnotenia v predmete etická výchova sú v súlade s Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.. Pri hodnotení sa prihliada najmä na:

- aktívny vzťah k predmetu,
- využívanie osobných predpokladov,
- autenticnosť, kreativita a originalita pri riešení úloh,
- nachádzanie a používanie medzipredmetových vzťahov a súvislostí,
- schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastný názor.

Podmienkou absolvovania je výstup študenta v podobe prezentácie, projektu, dramatizácie a podobne , na vopred zadanú tému z tematického celku na konci každého klasifikačného obdobia.

- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL

Názov predmetu	Náboženská výchova
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty

I. Charakteristika predmetu

Úlohou povinne voliteľného predmetu katolícka náboženská výchova je podporovať hodnotovú orientáciu žiakov tak, aby bola prínosom pre ich osobnostný a sociálny rozvoj. Predmet ponúka prístup k biblickému posolstvu a kresťanskej tradícii a tým rozvíja a podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konania. Náboženská výchova nevyžaduje prijatie viery, ale garantuje autenticitu výučby náboženstva, ktoré sa odovzdáva ako katolícke. Z toho vyplýva, že ciele a obsah tohto predmetu sú určené Katolíckou cirkvou.

Náboženská výchova má predovšetkým formatívny charakter a napomáha rozvoju kľúčových kompetencií (kompetencie k učeniu sa, kompetencie k riešeniu problémov, komunikačné kompetencie, sociálne a interpersonálne kompetencie, existenciálne kompetencie) žiakov. Výhovný proces je prispôsobený kognitívnemu a psycho-sociálnemu vývinu adolescentov a využíva aktívne metódy výučby.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Ciele učebného predmetu rímskokatolícke náboženstvo (ďalej len náboženstvo) vychádzajú:

a. z *cieľa katechézy*: „...cieľom nie je len jednoduché stotožnenie s náboženskými pravdami, ale odovzdanie sa celého človeka Kristovi.“

b. z *cieľa školy*: predmet spĺňa výchovno-vzdelávaciu úlohu pri formovaní osobnosti v oblasti viery a jej syntézy s kultúrou a so životom.

Cieľom procesu výchovy a vzdelávania v danom predmete je otvárať sa Bohu, prehĺbovať s ním svoj vzťah a mať plnú, uvedomelú, aktívnu účasť na živote Cirkvi a spoločnosti pre službu Božieho kráľovstva. Predpokladom pre plnú účasť je oslovenie *celého človeka* v jeho rozumovej, emocionálnej a duchovnej oblasti a *ponuka* uceleného poznania kresťanského posolstva. Formácia žiaka k uvedomelej účasti vyžaduje:

- uznať potrebu hľadania zmyslu vlastnej existencie,
- pochopiť a stotožniť sa s kresťanskou identitou a vedieť ju odlišiť od pseudokresťanských a nekresťanských identít,
- nadobudnúť súlad medzi vierou a vedou, vierou a kultúrou, vierou a životom,
- osvojiť si schopnosť mravného úsudku a rozlišovania,
- nechať sa formovať Duchom Svätým a uznať jeho pôsobenie vo vlastnom živote, v Cirkvi a v spoločnosti,
- uznať hodnoty rodiny ako domácej Cirkvi a základnej bunky spoločnosti,
- v súlade s tradíciou Slovenska si osvojiť mariánsku úctu a národné povedomie,
- vedieť vyjadriť cez liturgické postoje svoj vzťah k Bohu.

Pod vyjadrením aktívna účasť rozumieme schopnosť:

- aplikovať nadobudnuté poznatky v praktickom živote,
- vlastným postojom *svedčiť* o prijatej viere,
- vedieť poznanú vieru sláviť a žiť v každodennom živote,
- sláviť liturgický rok v spoločenstve Cirkvi,
- čerpať silu z modlitby,
- aktívne sa zapojiť do života svojej farnosti,
- osvojiť si pravdivé chápanie slobody a jej zodpovedné prežívanie,

- prevziať zodpovednosť za seba ako jednotlivca i člena určitého spoločenstva a ochotne sa podieľať a spolupracovať na verejnom živote svojej obce, regiónu, štátu. Spoznávať Božiu pravdu. Oceniť hodnotu pravdy. Orientovať svoj život podľa pravdy. Praktizovať život v pravde podľa hlasu svedomia.

III. Predmetové kompetencie

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: prvý v štvorročnej forme štúdia

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
prvý	1. Hľadanie cesty	5
	2. Boh v ľudskom tele	6
	3. Byť človekom	6
	4. Na ceste k osobnosti – šance a riziká	6
	5. Boh a človek	4
	6. Človek v spoločenstve	6
		33

Hodinová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Hľadanie cesty (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • oceniť dôležitosť správnej komunikácie pre medziludské vzťahy a jej foriem, • charakterizovať trojrozmernosť človeka, • posúdiť význam hľadania zmyslu života človekom v kontexte kresťanského 	<ul style="list-style-type: none"> • zmysel života • trojrozmernosť človeka: telo, duša, duch • komunikácia a jej formy • náboženstvo • svetové náboženstvá a medzináboženský

učenia, <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť potrebu náboženstva, • rozlíšiť prirodzené náboženstvo a zjavené náboženstvo, • vyjadriť postoj katolíckej cirkvi k svetovým náboženstvám 	dialóg
--	--------

Boh v ľudskom tele (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • definovať Sväté písmo a pojem Božieho zjavenia, • opísať dejiny Izraela ako dejiny spásy, • poukázať na vieru ako na odpoveď Bohu, • uviesť iné príklady ľudskej skúsenosti zdieľania Boha s človekom, • opísať odovzdanie Dekalógu Mojžišovi, • zdôvodniť potrebu formovania svedomia a jeho vplyv na morálne rozhodnutia. 	<ul style="list-style-type: none"> • zjavenie a Sväté písmo • zjavenie Boha v biblických dejinách • viera • Dekalóg • formovanie svedomia

Byť človekom (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • obhájiť dôstojnosť ľudskej osoby, • opísať obdobie, krajinu späť so životom Ježiša Krista, • obhájiť historickosť a Božstvo Ježiša Krista, • vyjadriť stručne tajomstvo osoby Ježiša Krista podľa učenia Cirkvi, • vysvetlíť dôležitosť zmŕtvychvstania pre kresťanstvo, charakterizovať úlohu a postavenie Ježišovej Matky. 	<ul style="list-style-type: none"> • ľudská osoba • pôvod dôstojnosti človeka v jeho stvorení • historickosť Ježiša Krista • ponímanie Ježiš Krista v evanjeliách • Ježišovo Božstvo • Panna Mária Ježišova Matka

Na ceste k osobnosti – šance a riziká (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • uviesť príklady zrelej osobnosti, • zdôvodniť negatívne vplyvy na dozrievanie osobnosti ako napr. drogy, gemblérstvo..., • charakterizovať obsah 8. Božieho prikázania, vplyv médií, reklám na život človeka, • vysvetlíť pojem hriech, • rozlíšiť ľahký a ťažký hriech, 	<ul style="list-style-type: none"> • Osobnosť • vývoj osobnosti • závislosti • médiá – 8. Božie prikázanie • hriech • sviatosť zmierenia • čnosť

<ul style="list-style-type: none"> • opísať časti sviatosti zmierenia, • zdôvodniť zmysel osobného prijímania tejto sviatosti. 	
--	--

Boh a človek (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť súvis medzi zmyslom života a hodnotou vzťahov, • opísať chápanie kresťanskej náuky o Najsvätejšej Trojici, • poukázať na Cirkev ako na spoločenstvo vzťahov s Bohom i s ľuďmi, • charakterizovať krst, birmovanie, eucharistiu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vzťahy • Najsvätejšia Trojica • Cirkev • sviatosti – uvedenie do kresť. života

Človek v spoločenstve (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • opísať význam stvorenia človeka ako muža a ženy, • definovať sexualitu ako bohatstvo každého človeka, • vymenovať najbežnejšie príklady neusporiadaných spôsobov sexuálneho správania človeka a jeho vplyv na osobu i rodinu, • diskutovať o hodnotách, ktoré chráni 6. a 9. Božie prikázanie, • vysvetliť poslanie jednotlivých povolání a ich prínos pre seba, cirkev a spoločnosť, • zdôvodniť kresťanské slávenie nedele a sviatkov (3. Božie prikázanie). 	<ul style="list-style-type: none"> • Boží obraz človeka ako muža a ženy • sexualita ako dar a úloha v živote človeka • priateľstvo, zamilovanosť, láska • povolanie – manželstvo, kňazstvo a zasvätený život • zmysel slávenia kresťanskej nedele

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
Hľadanie cesty	<ul style="list-style-type: none"> • informačno-receptívna, • reproduktívna, • problémový výklad, • heuristická metóda, 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba, • individuálna práca žiakov, • skupinová práca žiakov, • experiment
Boh v ľudskom tele	<ul style="list-style-type: none"> • informačno-receptívna, • reproduktívna, • problémový výklad, 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba, • individuálna práca žiakov, • skupinová práca žiakov,

	<ul style="list-style-type: none"> • heuristická metóda, 	<ul style="list-style-type: none"> • experiment
Byť človekom	<ul style="list-style-type: none"> • informačno-receptívna, • reproduktívna, • problémový výklad, • heuristická metóda, 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba, • individuálna práca žiakov, • skupinová práca žiakov, • experiment
Na ceste k osobnosti – šance a riziká	<ul style="list-style-type: none"> • informačno-receptívna, • reproduktívna, • problémový výklad, • heuristická metóda, 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba, • individuálna práca žiakov, • skupinová práca žiakov, • experiment
Boh a človek	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> •
Človek v spoločnosti	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> •

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Hľadanie cesty	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre prvý ročník SŠ – Vzťahy a zodpovednosť	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika, 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy, 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,
Boh v ľudskom tele	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre prvý ročník SŠ – Vzťahy a zodpovednosť	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika, 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy, • 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,
Byť človekom	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre prvý ročník SŠ – Vzťahy a zodpovednosť	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika, 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy, 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,
Na ceste k osobnosti – šance a riziká	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre prvý ročník SŠ – Vzťahy a zodpovednosť	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika, 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,
Boh a človek	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre prvý ročník SŠ – Vzťahy a	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica, • internet, • knižnica,

	zodpovednosť			
Človek v spoločnosti	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre prvý ročník SŠ – Vzťahy a zodpovednosť	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,

VII. Hodnotenie predmetu

GEMBALOVÁ, A.: *Kritéria klasifikácie (a základné kritéria slovného hodnotenia) výchovno – vzdelávacích výsledkov žiaka v predmete náboženstvo/náboženská výchova*. In: Katolícky učiteľ, č. 1 2009/2010

Hodnotenie žiaka v predmete náboženstvo/náboženská výchova

Vo vyučovacom predmete náboženstvo/náboženská výchova pri priebežnej klasifikácii učiteľ hodnotí očakávané výstupy stanovené vo výkonovom štandarde v príslušnom ročníku, alebo v cieľoch učebných osnov, prípravu na vyučovanie (domáce úlohy) riešenie teoretických a praktických úloh.

Pri súhrnnej klasifikácii hodnotí:

učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu, osvojenie potrebných vedomostí, skúseností, zručností a ich tvorivú aplikáciu, usilovnosť a vzťah žiaka k činnostiam v edukačnom procese snahu o rozvoj svojich kompetencií

Známkou s váhou 1 hodnotíme:

1. prácu s pracovným zošitom – priebežne
2. vytvorenie projektu – raz za polrok
3. krátke overenie vedomostí formou testu – raz za štvrt'rok
4. aktivitu na hodine, ústna odpoveď, iná práca žiaka aj praktická

Kritéria hodnotenia projektu:

1. obsah – 2 body
2. forma – 2 body
3. prezentácia – 4 body
4. obhajoba – 2 body

10 – 9 bodov ....výborný

8 – 7 bodov .....chválitebný

6 – 5 bodov.....dobrý

4 – 3 bodov.....dostatočný

2 – 0 bodov.....nedostatočný

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami

I. Charakteristika predmetu

Predmet zahŕňa požiadavky Štátneho vzdelávacieho programu pre ISCED 3 odbor 790205 00. Učebný predmet matematika na gymnáziách je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament.

Tento predmet zahŕňa

- matematické poznatky a zručnosti, ktoré študenti budú potrebovať vo svojom ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.) a činnosti s matematickými objektmi rozvíjajúce kompetencie potrebné v iných vedných disciplínach
- rozvoj presného myslenia a formovanie argumentácie v rôznych prostrediach, rozvoj algoritmického myslenia
- súhrn matematických modelov, ktoré patria k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka
- informácie dokumentujúce potrebu matematiky pre spoločnosť
- prezentácie a aplikácie vzorcov, čítanie a používanie diagramov, grafov a tabuliek
- využívať osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh a tak budovať vzťah medzi matematikou a realitou rozvíjať schopnosť používať prostriedky IKT na vyhľadanie spracovanie a prezentáciu informácií.

Prierezové témy zaradené v predmete:

Finančná gramotnosť – Elementárna matematika v domácnosti (Výmena a kurz peňazí, Čítanie faktúr a účtov) – Čísla a operácie s nimi, číselné obory

Multikultúrna výchova – Geometria a meranie - Pytagoras, Euklides, Táles

Pobyt a pohyb v prírode - Čísla a operácie s nimi (riešenie úloh)

Mediálna výchova – Geometria a meranie - Planimetria – Riešenie úloh

Enviromentálna výchova- Vzťah človeka k prostrediu – Rovnice a sústavy rovníc

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Cieľom matematiky na gymnáziách je komplexne rozvíjať žiakovu osobnosť.

Proces vzdelania smeruje k tomu, aby žiaci:

- získali schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote
- rozvíjali funkčné a kognitívne kompetencie, metakognitívne kompetencie a vhodnou voľbou organizačných foriem a metód výučby aj ďalšie kompetencie potrebné v živote
- rozvíjali logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému
- získali a rozvíjali zručnosti súvisiace s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa
- nové vedomosti získavali špirálovite, s množstvom propedeutiky prostredníctvom riešenia úloh s rôznym kontextom
- správne používali matematickú symboliku, znázorňovali vzťahy
- čítali s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy
- tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť
- vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy)
- rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore, priestorovú predstavivosť
- boli schopní pracovať s návodmi a tvoriť ich
- naučili sa samostatne analyzovať texty úloh, a riešiť ich, odhadovať hodnotiť a zdôvodňovať výsledky, vyhodnocovať rôzne spôsoby riešenia
- používali prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií, čo by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému

III. Predmetové kompetencie

Štúdium matematiky na strednej škole prispieva k rozvoju kľúčových kompetencií:

Žiak

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky)
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov, kompetencia riešiť problémy
- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analytickokritickom a tvorivom myslení
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovátnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovne ich rizika
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov, kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií
- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí
- hľadať chyby v argumentácii a usudzovaní
- v jednoduchých prípadoch vysloviť kontra príklad všeobecných tvrdení
- rozlíšiť nepodložené tvrdenie v prípade, že má dostatok informácií
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní, kompetencia k celoživotnému učeniu sa – učiť sa učiť
- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti, sociálne komunikačné kompetencie
- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu uplatnenia
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti, kompetencie sociálne a personálne
- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať pri dosahovaní spoločných cieľov
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziosobných vzťahoch, kompetencie pracovné
- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovátny zmeny, kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti
- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote. kompetencie občianske
- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
  - uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam,
  - prispieva k naplneniu práv
  - je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: Prvý

Hodinová dotácia: 5 /165/

Obsahový štandard - obsah predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov:

1. *Logika, dôvodenie, dôkazy /12/*
2. *Čísla, premenná a početové výkony s číslami/72/*
3. *Rovnice /25/*
4. *Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy/19/*
5. *Geometria a meranie/37/*

Logika, dôvodenie, dôkazy/12/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> • určiť, či daná vetná konštrukcia je výrokom • tvoriť zložené výroky a zistiť štruktúru výrokov zložených z malého počtu jednoduchých výrokov pomocou logických spojok • vysvetliť rozdiel medzi implikáciou a ekvivalenciou • utvoriť negáciu výroku pomocou pravidiel pre negáciu základných zložených výrokov a negáciu jednoduchých kvantifikátorov • správne vnímať logické spojky v rôznych prostrediach • pracovať s jednoduchými návodmi, odbornými textami a ukážkami nariadení vrátane posúdenia správnosti z nich odvodených tvrdení • zovšeobecniť jednoduché tvrdenia, • svoje riešenie, resp. tvrdenie .	<ul style="list-style-type: none"> • výrok, zložený výrok, definícia, hypotéza, tvrdenie, úsudok, pravdivostná hodnota. • logické spojky (negácia, a súčasne, alebo, buď–alebo, implikácia, vyplýva, ekvivalencia), ich používanie v bežnom živote, v matematike, v právnych formuláciách – odlišnosti a spoločné znaky. • kvantifikátory (existenčný, všeobecný, aspoň, najviac, najmenej, práve, minimálne, maximálne) a vzťahy medzi nimi.

Čísla a operácie, vzťahy, závislosti a Rovnice /97/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> • sčítavať, odčítavať, násobiť deliť výrazy • upraviť výraz vynímaním • upraviť výraz pomocou vzorcov • $(A+B)^2$, $(A-B)^2$, $A^2 - B^2$ • narábať s celistvými a lomenými výrazmi • vyjadriť neznámu zo vzorca	<ul style="list-style-type: none"> • výraz- celistvý a lomený. Sčítanie, odčítanie výrazov, násobenie a delenie výrazov. • úprava výrazov vynímaním pred zátvorku, pomocou vzorcov, zložený zlomok, • vyjadrenie neznámej zo vzorca, riešenie lineárnej rovnice a nerovnice. • kvadratická rovnica. • desiatková číselná sústava.

<ul style="list-style-type: none"> • riešiť lineárne rovnice a nerovnice s 1 neznámou • riešiť sústavu dvoch lineárnych rovníc s dvoma neznámymi • riešiť kvadratickú rovnicu • urobiť skúšku správnosti • zistiť, či dané číslo je riešením nerovnice • riešiť lineárnu nerovnicu v rôznych číselných oboroch • graficky vyznačiť riešenie nerovnice • vyplniť číselné údaje vo formulári vyžadujúcom použitie nie veľkého počtu základných početových operácií a výpočet percent • použiť trojčlenku, priamu a nepriamu úmernosť na riešenie jednoduchých praktických úloh, posúdiť správnosť tvrdení vychádzajúcich z percentuálnych údajov • flexibilne používať a navzájom premieňať jednotky • používať vhodné jednotky pri jednotlivých úlohách • používať a čítať čísla zapísané vedeckým spôsobom • že racionálne čísla majú periodický desatinný rozvoj • zvoliť spôsob výpočtu, ktorý v danej situácii vedie k čo najpresnejšiemu výsledku • zaokrúhľovať a počítat' so zaokrúhlenými hodnotami • prečítať číslo zapísané rímskymi číslicami • vysvetliť princíp zápisu v pozičnej sústave a na základe toho prepísať číslo z inej ako desiatkovej sústavy do desiatkovej sústavy • vysvetliť princíp sčítania a násobenia v pozičnej sústave (napr. dvojkovej) • oboznámiť, ako súvisia iné číselné sústavy s výpočtovou technikou. 	<ul style="list-style-type: none"> • vedecký zápis čísel. • odhad a rádový odhad výsledku • Iné číselné sústavy (rímska, dvojková, hexadecimálna), zápis prirodzených čísel v týchto sústavách, sčítanie a násobenie v dvojkovej sústave • vyplňanie formulárov s číselnými údajmi a práca s údajmi vyjadrenými v percentách (napr. úroky, miera nezamestnanosti, promile alkoholu v krvi) • práca s jednotkami, mierky máp a plánov • kurzy a meny peňazí • elementárna finančná matematika v domácnosti (rozhodovanie o výhodnosti nákupu alebo zľavy, poistenie, rôzne typy daní a ich výpočet, výpisy z účtov a faktúry) • práca s kalkulačkou (bežné výpočty – súčet, rozdiel, podiel, súčin, percentá, druhá mocnina a odmocnina; poradie operácií, zátvorky, použitie pamäti; na základe návodu zložitejšie výpočty); problémy, ktoré môžu nastať pri výpočtoch na kalkulačke • rôzne (negrafické) metódy reprezentácie vzťahov (slovné, algebrické, tabuľkové) • algebralizácia a modelovanie jednoduchých kvantitatívnych vzťahov (výrazy, vzorce, nerovnosti) • riešenie rovníc a sústav.
--	--

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy/19/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • v jednoduchých prípadoch zvoliť vhodnú reprezentáciu daného vzťahu medzi veličinami, rozumie tabuľkám a grafickým reprezentáciám • vzťah opísaný slovne (špeciálne lineárnu závislosť) zapísať pomocou konštánt a premenných, • modelovať reálne problémy a úlohy matematickým jazykom a interpretovať 	<ul style="list-style-type: none"> • súradnicová sústava v rovine, graf funkcie (jednej premennej), premenná, predpis funkcie, funkčná hodnota, definičný obor a obor hodnôt • opis základných vlastností funkcií na základe ich grafu (rast, klesanie, lokálne a globálne extrémny, ohraničenosť, periodičnosť, rýchlosť zmeny) • lineárna funkcia. Modely lineárnych závislostí (rast populácie).

<p>výsledky riešenia matematického problému do reálnej situácie</p> <ul style="list-style-type: none"> • narysovať bod a graf funkcie v dvojrozmernej karteziánskej sústave • z grafu odčítať funkčnú hodnotu • určiť súradnice bodov, v ktorých graf pretína súradnicové osi • zostrojiť graf lineárnej funkcie • určiť predpis lineárnej funkcie na základe grafu • z grafu odčítať vlastnosti funkcií . 	
--	--

Geometria a meranie /37/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozná základné vlastnosti základných rovinných útvarov • aplikovať vlastnosti uhlov • riešiť úlohy na stredový a obvodový uhol • geometricky opísať, načrtnúť a narysovať množiny bodov s danou vlastnosťou • trojuholníkovú nerovnosť a základné vety o trojuholníku pri riešení úloh • aplikovať vety o zhodných a podobných trojuholníkoch pri riešení úloh • odvodiť a použiť Pytagorovu vetu a Euklidove vety • aplikovať vlastnosti dotýčnice kružnice pri riešení úloh • aplikovať vlastnosti rovinných útvarov pri riešení úloh • používať vzorce na výpočet obsahu základných rovinných útvarov • vypočítať obsah rovinných útvarov rozložiteľných na základné rovinné útvary • použiť vhodnú metódu, nástroje a vzorce pri určovaní dĺžok, obsahov a objemov • vypočítať obvody a obsahy základných rovinných útvarov, • n-uholníkov, kruhov a ich častí • rozhodnúť o vzájomnej polohe priamok, priamky a kružnice • odvodiť a použiť Tálesovu vetu pri jednoduchých konštrukčných úlohách • použiť geometriu pravouhlého trojuholníka na výpočet veľkostí jeho uhlov a dĺžok strán • rozhodnúť, či daný útvar je stredovo, osovo súmerný 	<ul style="list-style-type: none"> • planimetria: bod, priamka, úsečka, stred úsečky, polrovina, rovnobežné a rôznobežné priamky, uhol ostrý, tupý, pravý, vrchol a rameno uhla, uhlová miera, stupeň, minúta, sekunda • uhly susedné, striedavé, vrcholové, súhlasné. • os úsečky, uhla, kolmé priamky, kolmica. • kružnica jej stred, polomer, priemer, kružnicový oblúk, kruhový výsek a odsek, medzikružie • stredový a obvodový uhol • trojuholník ostrouhlý, pravouhlý, tupouhlý, rovnoramenný, jeho vrchol, strana, výška, ťažnica, ťažisko, opísaná a vpísaná kružnica. • vrchol strana a uhlopriečka štvoruholníka a mnohoúhelníka, rovnobežník, kosoštvorec, obdĺžnik, štvorec, lichobežník, rovnobežník, kosoštvorec, rovnoramenný a pravouhlý lichobežník, základňa a rameno lichobežníka, výška rovnobežníka a lichobežníka, pravidelný mnohoúhelník. • obsah a obvod rovinných útvarov. • os a stred súmernosti. Osovo a stredovo súmerný útvar

V. Metódy a formy práce

- problémové vyučovanie pri TC :1,2,3,4
- projektové vyučovanie TC: 4
- samostatnú prácu TC: 1,2,3,4
- práca v skupinách TC : 1,2,3,4
- klasické formy vyučovania TC :1,2,3,4
- pamäťové počítanie TC : 1,2,3,4
- rozhovor TC: 1,2,3,4
- prácu s internetom práca na PC s výukovými programami TC:4

VI. Učebné zdroje

Učebnica pre 1.ročník gymnáziá Odvárko, Hecht Kubáček

Zbierka úloh z matematiky pre 1.ročník Odvárko, Hecht

Učebnica pre 8.9-ročník základnej školy Šedivý

Pracovný zošit Kompanová Viera, Rastislav Švába

Odborná literatúra

Didaktické pomôcky

Internet a výukové programy

VII. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, či žiak vzdelávací výkonový štandard zvládol alebo nie. Zisťovanie úrovne osvojených kompetencií v zmysle výkonových štandardov bude prevádzané nasledovne :

- priebežné individuálne skúšanie
- slovné hodnotenie
- hodnotenie známku, bodmi /ústna odpoveď, prezentácia projektu/
- aktivita žiakov
- samostatná práca
- písomné skúšanie

Pri hodnotení žiaka budeme dodržiavať nasledovné zásady :

- každú písomnú prácu je potrebné oznámiť s náležitým časovým predstihom
- opravenú písomnú prácu dôsledne analyzovať, žiak musí vedieť kritériá hodnotenia a opravenú písomku musí vidieť
- o každej známke musí byť žiak informovaný
- každú ústnu odpoveď je potrebné ústne vyhodnotiť
- ohodnotiť každú úspešnú účasť v matematickej súťaži
- žiak musí mať minimálne 5 znáмок za polrok
- Hodnotenie sa prevádza v zmysle platného klasifikačného poriadku známkami 1 – 5.
- Výpočet polročnej a koncoročnej známky sa uskutočňuje na základe váhového priemeru znáмок:

druh odpovede	váha	známka z odpovede
ústna odpoveď z celého tematického celku	2	x

päťminútovka	1	y
aktivita, vyriešenie príkladu pri tabuli	1	t
vopred oznámená písomka (v polovici alebo na konci tematického celku)	2	z
referát, projekt, prezentácia	1	r, p
súťaž	2	q

Vzorec na výpočet váhového priemeru:

$$VP = \frac{x \cdot 2 + y \cdot 1 + z \cdot 2 + t \cdot 3 + r \cdot 1 + p \cdot 1 + q \cdot 2}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

Počítame na 2 desatinné miesta:

- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
- 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

V prípade výsledných známok 1,5; 2,5; 3,5; 4,5 sa zaokrúhľuje smerom nadol

Názov predmetu	Informatika
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami

Úvod

Vzdelávací štandard v predmete informatika je otvorený metódam a formám zvoleným na dosiahnutie cieľov definovaných výkonovými i obsahovými štandardami. Zvolené metódy a formy výučby by mali poskytnúť žiakom príležitosť na rozvoj individuálnych, učebných možností. Vzdelávací štandard je rozčlenený na oblasti: Reprezentácie a nástroje, Komunikácia a spolupráca, Algoritmické riešenie problémov, Softvér a hardvér, Informačná spoločnosť. Oblasti obsahujú prierezové témy, ktoré sa učia priebežne s inými témami aj počas niekoľkých rokov. Napríklad v téme Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečinkami – sa žiaci učia pracovať so súbormi a priečinkami nielen počas jedného ročníka, ale na rôznych úrovniach v celom procese výučby informatiky. Na ich zvládnutie je potrebný dlhší čas, opakované tréningovanie i dostatočná prax. Učiteľ individuálne zvažuje mieru toho, do akej hĺbky sa bude danej téme venovať. K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu predmetu. Takto štruktúrované učivo podľa jednotlivých tematických celkov tvorí obsahový štandard, ktorý si učitelia môžu tvorivo modifikovať v rámci vymedzeného tematického celku v príslušných ročníkoch. Pri koncipovaní príležitostí na rozvíjanie učebných možností žiaka je našim spoločným cieľom vytvárať také kognitívne činnosti, ktoré operujú pojmami, ako je hľadanie, pátranie, skúmanie, zisťovanie niečoho, čo je niekedy neisté alebo riskantné v poznávacom zmysle. Účinne si osvojíme len taký poznatok, ktorý si vytvoríme v konkrétnej činnosti. Ide nám o výučbu aktívnej výstavby poznatkov v informatike a pri práci s počítačom. Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôsobiť rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov schopnostiam žiakov. Je však nutné zabezpečiť, aby všetci žiaci do skončenia vzdelávania absolvovali celý vzdelávací štandard uvedený v tomto dokumente.

I. Charakteristika predmetu

Poslaním výučby informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t. j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo výučbe iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život občanov v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Predmet informatika v prvom ročníku pozostáva z nasledovných tematických okruhov:

- Reprezentácie a nástroje (informácie, práca s textom, práca s grafikou)
- Softvér a hardvér (počítač a prídavné zariadenia, práca so súbormi a priečinkami, práca v operačnom systéme)
- Komunikácia a spolupráca (práca s nástrojmi na komunikáciu)

II. Ciele predmetu

Žiaci

- pracujú v prostredí bežných aplikačných programov, efektívne vyhľadávajú informácie uložené na pamäťových médiách, alebo na sieti,
- komunikujú cez sieť,
- rozvíjajú svoje schopnosti kooperácie a komunikácie,
- nadobúdajú schopnosti potrebné pre výskumnú prácu,

- rozvíjajú svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, sebakritickosť a snažia sa o sebvzdelávanie,
- rešpektujú intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov i aplikácií.

III. Predmetové kompetencie

V predmete informatika sa rozvíjajú nasledujúce kľúčové kompetencie žiakov:

a) k učeniu

- samostatne plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť,
- efektívne využívať rôzne stratégie učenia sa k získavaniu poznatkov a informácií,
- hľadať a rozvíjať účinné postupy vo svojom učení,
- kriticky pristupovať ku zdrojom informácií,
- tvorivo spracovávať informácie a praktický ich využívať

b) komunikačné schopnosti

- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
- zrozumiteľne prezentovať nadobudnuté vedomosti, skúsenosti a zručnosti,
- používať odborný jazyk

c) riešenie problémov

- analyzovať vybrané problémy,
- aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych problémových úloh
- používať základné myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania pri riešení problémových úloh,
- využívať informačné a komunikačné technológie pri riešení problémových úloh,
- vedieť posúdiť vhodnosť navrhnutého postupu riešenia problémovej úlohy
- zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy
- logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom informatiky a iných učebných predmetov a využiť ich pri riešení problémových úloh,

d) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- efektívne využívať informačno-komunikačné technológie pri svojom vzdelávaní, tvorivých aktivitách, projektovom vyučovaní, vyjadrovaní svojich myšlienok a postojov a riešení problémov reálneho života,
- prostredníctvom internetu a IKT získavať a spracovávať informácie v textovej aj grafickej podobe,
- algoritmicky myslieť a využívať tieto schopnosti v reálnom živote,
- uvedomovať si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- rozumieť príležitostiam a možným rizikám, ktoré sú spojené s využívaním internetu a informačno-komunikačných technológií

e) sociálne

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
- vzájomne si pomáhať pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru,
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- prijímať ocenenie, radu a kritiku a čerpať poučenie pre ďalšiu prácu

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: 1. ročník

Hodinová dotácia: 1 hodina týždenne polovica triedy / 33 hodín ročne

REPREZENTÁCIE A NÁSTROJE – informácie (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posudzovať vlastnosti informácií rôznych typov, • posudzovať rôzne reprezentácie pri spracovaní informácií, • kódovať informáciu do konkrétnej digitálnej reprezentácie, • dekódovať informáciu z konkrétnej digitálnej reprezentácie, • hodnotiť rozdiely medzi digitalizovanými a pôvodnými údajmi, • argumentovať pre voľbu nástrojov.	<p>Pojmy: informácia, údaj, bit, bajt, kilobajt, megabajt, dvojková sústava, digitalizácia</p> <p>Vlastnosti a vzťahy: vzťahy medzi jednotlivými typmi informácií (grafika, text, čísla, zvuk), formátovaný a neformátovaný text, vplyv reprezentácie na pamäť, stratová a bezstratová kompresia</p> <p>Procesy: prevod čísel do postupnosti bitov (dvojkovej sústavy) a späť, kódovanie textovej, zvukovej a obrazovej informácie</p>

SOFTVÉR A HARDVÉR – počítač a prídavné zariadenia (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizovať akcie so špecifickým hardvérom (tlačiareň, robotická stavebnica, a pod.), • využívať parametre a princípy fungovania počítača, zariadení a sietí na efektívne riešenie úloh, • hodnotiť parametre a princíp fungovania počítača, zariadení a sietí na efektívne riešenie úloh, • prenášať údaje medzi rôznymi zariadeniami.	<p>Pojmy: kapacita</p> <p>Vlastnosti a vzťahy: procesor a pamäť, vstupné a výstupné zariadenia a pamäťové zariadenia, hardvér a softvér, počítačové siete – výhody, architektúra, rozdelenie siete podľa rozľahlostí (spôsoby pripojenia)</p> <p>Procesy: odhadovanie množstva zaznamenaných údajov podľa daných parametrov</p>

SOFTVÉR A HARDVÉR – práca v operačnom systéme (2)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spravovať aplikácie (napr. inštalujú, odinštalujú softvér, doplnky, zisťovať parametre bežiackej aplikácie/procesov, zastavovať ich...), • používať nástroje na prispôsobenie si (pracovného) prostredia v počítači a správanie sa počítača, • skúmať nové možnosti operačného systému.	<p>Pojmy: aplikácia</p> <p>Vlastnosti a vzťahy: operačný systém ako softvér, operačný systém a správa prostriedkov (procesor, pamäť, ...) a poskytovanie služieb (pre aplikácie, ...), aplikácia ako softvér</p>

REPREZENTÁCIE A NÁSTROJE – práca s textom (7)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kombinovať texty a iné objekty (grafiku, tabuľky, a pod.), • využívať nástroje na prácu s textom pri realizácii svojich projektov, • navrhovať a hodnotiť postupnosť operácií pri práci s textom.	<p>Vlastnosti a vzťahy: štýl ako nástroj na formátovanie textu</p> <p>Procesy: revidovanie dokumentov (komentovanie, sledovanie zmien), úprava štýlov, príprava dokumentu na publikovanie</p>

KOMUNIKÁCIA A SPOLUPRÁCA – práca s nástrojmi na komunikáciu (6)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikovať pomocou nástrojov na interaktívnu a neinteraktívnu komunikáciu, • porovnávať klady a zápory interaktívnej a neinteraktívnej komunikácie, • voliť najvhodnejší nástroj na komunikáciu pre danú situáciu, • dodržiavať pravidlá netikety a elektronickej komunikácie	<p>Vlastnosti a vzťahy: interaktívna a neinteraktívna komunikácia</p> <p>Procesy: komunikácia s jedným aj viacerými účastníkmi</p>

REPREZENTÁCIE A NÁSTROJE – práca s grafikou (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kombinovať rastrové, vektorové obrázky a texty, • vytvárať grafické produkty pri realizácii svojich projektov, • navrhovať a hodnotiť postupnosť grafických operácií. 	<p>Pojmy: rastrová a vektorová grafika</p> <p>Vlastnosti a vzťahy: vektorový obrázok ako zoskupenie objektov</p> <p>Procesy: tvarovanie, transformácia a usporiadanie objektov</p>

V. Metódy a formy práce

- a) klasické výučbové metódy
  - slovné – vysvetľovanie, prednáška, práca s textom, rozhovor
  - názorno – demonštračné – prezentácia a pozorovanie, práca s obrazom
  - zručnostno – praktické – napodobňovanie, experimentovanie, vytváranie zručností
- b) aktivizujúce metódy
  - diskusné
  - heuristické, riešenie problémov
- c) komplexné výučbové metódy
  - frontálne vyučovanie
  - skupinové a kooperatívne vyučovanie
  - samostatná práca žiakov
  - projektové vyučovanie
  - vyučovanie podporované počítačom

VI. Učebné zdroje

- Informatika pre stredné školy – Ivan Kalaš a kolektív, SPN 2001
- Práca s textom – Jana Machová, SPN 2002
- Práca s grafikou – Ľubomír Salanci, SPN 2000
- Práca s Internetom – Ľudmila Jašková a kolektív, SPN 2000
- Práca s tabuľkami – Stanislav Lukáč a kolektív, SPN 2001

VII. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, úroveň osvojenia výkonového štandardu žiakom. Zisťovanie úrovne osvojených kompetencií v zmysle výkonových štandardov bude prevádzané:

- obhajobou záverečných prác
- prezentáciou práce v skupinách
- praktickou prácou pri PC
- písomnou formou /testy/

Zásady klasifikácie

- každý test je potrebné oznámiť týždeň dopredu
- opravený test dôsledne analyzovať, žiak musí vedieť kritériá hodnotenia a opravený test musí vidieť
- o každej známke musí byť žiak informovaný

- každú ústnu odpoveď je potrebné ústne vyhodnotiť
- žiak musí mať minimálne 5 známok za polrok

Hodnotenie sa prevádza v zmysle platného klasifikačného poriadku známkami 1 – 5. Výsledná známka sa vypočíta ako vážený priemer známok, pričom jednotlivé váhy priradíme nasledovne:

- test váha 1
- záverečná práca váha 2
- iné hodnotenie váha 1

Názov predmetu	Umenie a kultúra
Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra – 1.ročník (4R) / 5.ročník (8R)

I. Charakteristika predmetu

V predmete umenie a kultúra sa žiaci oboznamujú s priestorom kultúry a umenia prostredníctvom tematických celkov, ktoré sú zamerané na komplexné vnímanie kultúry a umenia v súvislostiach súčasných kultúrnych, spoločenských, ekonomických a politických procesov.

Žiak sa učí využívať základné kultúrne nástroje, rozlišovať rôzne súčasti kultúry a umenia, rozumieť ich úlohe vo svojom živote a v živote spoločnosti. Učí sa rozlišovať hlavné umelecké a kultúrne smery, prúdy a druhy, opisovať a verbalizovať svoje zážitky z vnímania umeleckých diel, pochopiť význam a hodnotu umenia v živote jednotlivca a spoločnosti. Rozvíja sa záujem žiaka o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu, zoznamuje sa s kultúrou iných národov, učí sa chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok. Získava vedomosti a rozvíja sa porozumenie k súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe. Získava informácie o miestnom, národnom, európskom a svetovom dedičstve. Podieľa sa na rozvíjaní zodpovedného postoja k hodnotám národnej kultúry a iných kultúr, a v neposlednom rade rozvíja kultivovanú umeleckú, vizuálnu, akustickú, jazykovú a pohybovú gramotnosť.

Učiteľ vedie žiakov tak, aby vytvoril dostatočný priestor na diskusiu o aktuálnom poznaní žiakov, aby vytváral situácie, v ktorých žiaci aktívne reflektujú súčasné umenie a kultúru, tvoria, diskutujú, argumentujú a interpretujú, čím sa rozvíja myslenie, zručnosti, názory a postoje žiaka.

Umenie a kultúra obsahuje aj prvky, ktoré predmet prepájajú s inými vyučovacími predmetmi, napr. dejepis, geografia, etická výchova a podobne. Niektoré témy je možné, podľa uváženia učiteľa prepájať s témami týchto predmetov.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Na konci kurzu by študent mal byť schopný:

- kultivovať umeleckú, estetickú, vizuálnu, akustickú, jazykovú a pohybovú gramotnosť,
- rozširovať si skúsenosti s aktívnou tvorbou v rámci projektov v oblasti rôznych druhov umení a médií,
- rozlišovať hlavné umelecké a kultúrne smery, prúdy a druhy,
- kriticky reflektovať na súčasnú ponuku vizuálnej kultúry a médií
- rozvíjať si porozumenie k súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe,
- verbálne alebo umelecké interpretovať vlastné umelecké zážitky,
- vyjadrovať vlastné myšlienky, skúsenosti a emócie prostredníctvom rôznych médií,
- zaujímať zodpovedný postoj k hodnotám národnej kultúry,
- rešpektovať hodnoty a rozdiely kultúr iných národov,
- a rozvíjať povedomie o vlastnej kultúrnej identite.

III. Predmetové kompetencie

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijívať a spracovávať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: Prvý v štvorročnej forme štúdia / piaty v osemročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
prvý	1. Kultúra a kultúrna tradícia: kultúrne povedomie, identita, tvorba kultúrnej tradície	9
	2. Móda a životný štýl	7
	3. Kultúra tela – kult tela	4
	4. Každodenná kultúra - experimenty	4
	5. Historická kultúra a súčasnosť	3
	6. Vysoká a nízka kultúra	3
	7. Masová a populárna kultúra	3

Kultúra a kultúrna tradícia: kultúrne povedomie, identita, tvorba kultúrnej tradície (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> digitálne zdokumentovať (formou denníka/digitálnej prezentácie) vybranú kultúrnu pamiatku, vytvoriť vlastnú interpretáciu (posun, 	<ul style="list-style-type: none"> kultúra – obsah pojmu z hľadiska niektorých sociohumanitných vied, funkcie, analýza (dominantná, alternatívna, marginálna kultúra a pod.)

<p>aktualizáciu) kultúrnej pamiatky, artefaktu, piesne alebo zvyku,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť význam a prínos vybranej kultúrnej pamiatky, • diskutovať o vplyvu internetu (sociálnych médií) na formovaní kultúrnej tradície a identity 	<ul style="list-style-type: none"> • kultúrna tradícia • kultúrna identita • kultúrne povedomie • regionálna kultúra a pamiatky - poznávanie regiónu
---	--

Móda a životný štýl (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • navrhnuť telový dizajn pre rôzne kultúrne žánre alebo spoločenské príležitosti, • vytvoriť vlastný návrh odevného dizajnu, • usporiadať módnú prehliadku (show), • porovnať súčasné a minulé štýly v odievaní 	<ul style="list-style-type: none"> • telo a tvár v rôznych kultúrach (napr. prírodné národy a pod.) • móda – praktická, estetická, erotická, identifikačná, diferenciacná funkcia • vyjadrovacie a výrazové prostriedky odevného dizajnu • seba propagácia, seba vyjadrenie, individualita – odievanie, účesy, líčenie, doplnky a úpravy tela ako forma komunikácie • globalizácia v móde • móda a subkultúry • ukážky – experimentálne trendy, • módne časopisy, televízia, prehliadky, show

Kultúra tela – kult tela (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • tvorivo vyjadriť ideál mužskej alebo ženskej krásy, • na vybraných ukázkach porovnávať rôzne koncepcie v postoji k ľudskému telu v súčasnosti a v minulosti, resp. v rôznych kultúrach, • vytvoriť mediálnu prezentáciu ľubovoľnej športovej udalosti, módnej prehliadky, tanečného predstavenia, spoločenskej udalosti alebo verejnej akcie. 	<ul style="list-style-type: none"> • kalokagatia – starogrécki myslitelia (Sokrates, Aristoteles, Sapfó), • antické sochárstvo, renesančné umenie a pod. zobrazovanie tela v súčasnom umení, vo filme, v reklame, v medicínskej ilustrácii ... • kult tela v športe – vizuálna reprezentácia športovcov, fanúšikov a športových udalostí v rôznych médiách • sexualita a ideál krásy v súčasnosti a v minulosti • špecifiká umeleckého prejavu mužov a žien

	<ul style="list-style-type: none"> • zdravý a nezdravý vzťah k vlastnému telu • ukážky – ideál krásy v rôznych kultúrach, telo v umení a v reklame, • body art, súťaže krásy, tanec a pod.
--	---

Každodenná kultúra – experimenty (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvoriť videoklip alebo reklamný šot zameraný na prezentáciu (školy, projektu, produktu a pod.), • na konkrétnych kultúrnych predmetoch interpretovať kultúrne súvislosti – staré/nové; zastarané/moderné, módne/vkusné/nevkusné, • retro, inovatívne a pod. • vytvoriť inštaláciu, happening alebo predstavenie s rôznymi kultúrnymi predmetmi (artefaktmi) 	<ul style="list-style-type: none"> • experimenty s materiálom rôznych umení a oblastí kultúrnej tvorby (videoklip, hudobno - multimediálny klip, reklamný šot, dokument, VJ - ing, projection mapping a pod.) • kooperácia v malom filmovom štábe (scenár, libreto, réžia, zvuk, scéna, telový dizajn, kostým, kamera, herectvo, produkcia, postprodukcia) • kultúrne predmety (úžitková, estetická a znaková funkcia) • genealógia materiálnej kultúry • dizajn výrobkov • transportdizajn a architektúra • junk art – umenie odpadu • recyklácia v materiálnom a kultúrnom zmysle

Historická kultúra a súčasnosť (3)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • na príklade kultúrneho predmetu, umeleckého diela, pamiatky zdôvodniť význam svetového kultúrneho dedičstva a jeho ochrany, • porovnať formu, obsah, význam a aktuálnosť umeleckých diel rôzneho žánru alebo druhu v histórii a v súčasnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • svetové kultúrne dedičstvo, kultúrna pamiatka – charakteristika pojmu, • význam pre spoločnosť • národná kultúra – tradícia, súčasnosť • kultúrne vplyvy, smery v modernom a v súčasnom výtvarnom umení, hudbe, architektúre, dizajne, multimédiách

Vysoká a nízka kultúra (3)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • na rôznych príkladoch poukázať na kritériá vysokej a nízkej kultúry, • pomenovať znaky subkultúr, • porozprávať o príčinách vzniku subkultúr a vplyve subkultúr na dominantnú kultúru. 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká a nízka kultúra • tvorivé umenie a stredný prúd • poklesnuté formy umenia • konvencia a experiment • subkultúry – zvyky, rituály, tradície, produkty

Masová a populárna kultúra (3)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • kriticky zhodnotiť vybrané produkty masovej kultúry, • prezentovať vlastný kultúrny/mediálny produkt (blog, webovú stránku, triedne/školské noviny, rozhlasovú reláciu). • vo vybranom masmédiu, na príkladoch rôznych mediálnych formátov vysvetliť fungovanie kritérií na rozlíšenie umeleckého diela a gýča, • vytvoriť vlastný scenár k vybranému mediálnemu formátu • pripraviť prezentáciu/portfólio o svojom idole/vzore 	<ul style="list-style-type: none"> • masová kultúra • produkty masovej kultúry – typológia • masové médiá (print, TV, rozhlas, internet...) – žánre, formy • publikum – masa • štandardizácia vedomia • mediálne formáty – telenovela, estrády, reality show, trilery, seriály a pod. • gýč, brak, kópia, falzifikát umenia v umení a v médiách • vkus a gýč • ľudia v populárnej kultúre – idol, vzor, norma; model, rola (celebrity, telebrity, športové hviezdy a pod.)

V. Metódy a formy práce

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. (Práca s umeleckým dielom – výtvarným, hudobným, elektronickým..., práca s literárnymi ukážkami, skupinová práca /drafting/, tvorba skupinových „projektov“, interpretácia diel, analýzy, komunikácia, debata, diskusia IKT – PowerPoint, dramatizácia, tvorba vlastných prejavov, kooperatívne cvičenia, tvorivé hry a úlohy, referátová a argumentačná metóda.

Metódy a formy práce

- Motivačné metódy ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonstráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela alebo inej pomôcky).
- Expozičné metódy - *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností), *aktívne počúvanie*, *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (názorná ukážka), *pozorovanie* (cieľené vnímanie objektov a procesov).
- Problémové metódy - (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení), *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu požadovaného textu a jeho vizuálnej stránky).
- Aktivizujúce metódy - *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia danej problematiky), *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *kompozícia* (vypracovanie slohových prác).
- Fixačné metódy - *metódy opakovania* a *precvičovania* (ústne a písomné opakovanie, domáce úlohy a pod.).

Pozn.: Uvedené edukatívne metódy sa uplatňujú priebežne na jednotlivých hodinách UK. Vyučujúci zaraďujú uvedené metódy do vyučovacieho procesu podľa možnosti a postavenia samotnej vyučovacej hodiny.

VI. Učebné zdroje

- ČARNÝ, L., FRIDMAN, L., LAPITKA, M., ŠMECKOVÁ, J.: Základy kultúry. Pokusný učebný text pre 1.a 2. ročník stredných škôl (dostupné na edukačnom DVD na adrese: ftp://ypsarion.afad.sk)
- PIJOAN, J.: Dejiny umenia I-XII. Ikar, 1999
- GERŽOVÁ, J. a kol.: Slovník svetového a slovenského výtvarného umenia 2. polovice 20. storočia. Bratislava, Profil, 1988
- KULKA, J.: Umění a kýč. Praha: Torst, 2000

VII. Hodnotenie predmetu

V rámci predmetu umenie a kultúra sa hodnotia tieto oblasti žiakovho správania:

a) obsah

- Vnímanie: jazykové (alebo literárne), vizuálne, pohybové (alebo dramatické), zvukové (alebo hudobné) vyjadrenie spôsobu, akým žiak vníma kultúrne artefakty.
- Tvorba: tvorbu jazykových, vizuálnych, pohybových a zvukových artefaktov.
- Reflexia: reflexia kultúrnych artefaktov; žiacku reflexia ich vlastných postojov.

- Postoje: rôznorodé prejavy názorov a postojov.
- Poznanie: prejavy zložitejších poznávacích procesov.
- Informácie: práca s informáciami.
- Médiá: práca s médiami.

b) proces

- Komunikácia: spôsoby komunikácie pri riešení úloh.
- Spolupráca: prejavy spolupráce pri riešení úloh.
- Motivácia: prejavy motivácie k činnosti.
- Myslenie: prejavy rôznych kognitívnych procesov.
- Emocionalita: prejavy emocionálnych procesov.

Vyjadrenie plnenia kritérií hodnotenia v známkach

- **Výborný:** Žiak je tvorivý, flexibilný, otvorený zmenám, využíva pestré vyjadrovacie prostriedky a neustále ich obnovuje, reflektuje kultúrne procesy i svoje premeny.
- **Chváľitebný:** Žiak spĺňa kritériá, ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý.
- **Dobry:** Žiak realizuje úlohy priemerne, chýba mu iniciatíva, je slabo motivovaný k tvorbe, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, komunikuje nekultúrovane, ťažšie identifikuje predsudky a stereotypy.
- **Dostatočný:** Žiak realizuje úlohy s pomocou imitácie, prejavuje len základné zručnosti v manipulácii s vyjadrovacími prostriedkami kultúry. Minimálne identifikuje prebiehajúce procesy, len s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti, schopnosti a poznanie v nových oblastiach.
- **Nedostatočný:** V predmete umenie a kultúra sa neodporúča používať (pretože každý žiak má z rodiny a prostredia isté kultúrne návyky a schopnosť vnímania kultúrnych artefaktov).

Predmet umenie a kultúra je klasifikovaný známkou.

Hodnotenie prebieha formou skupinovej a individuálnej práce, projektov, tvorivých úloh a prezentačného výstupu.

Všetky klasifikované aktivity sú hodnotené váhou 1.

Žiak je klasifikovaný z predmetu minimálne z troch uvedených aktivít (jedna skupinová, jedna individuálna a jedna prezentačná).

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chváľitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

⇒ počítame na 2 desatinné miesta: - priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúľujeme nadol
 - priemer nad 0,50 zaokrúľujeme nahor
 - 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť	Zdravie a pohyb

I. Charakteristika predmetu

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor na realizáciu a uvedenie si potreby celoživotnej starostlivosti žiakov o svoje zdravie, osvojenie si teoretických vedomostí a praktických skúseností vo výchove k zdraviu prostredníctvom pohybových aktivít, telesnej výchovy, športovej činnosti a pohybových aktivít v prírodnom prostredí. Poskytuje základné informácie o biologických, fyzických, pohybových, psychologických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak získa kompetencie, ktoré súvisia s poznaním a starostlivosťou o vlastné telo, pohybový rozvoj, zdatnosť a zdravie, ktoré určujú kvalitu budúceho života v dospelosti. Osvojí si postupy ochrany a upevnenia zdravia, princípy prevencie proti civilizačným ochoreniam, metódy rozvoja pohybových schopností a pohybovej výkonnosti, v prípade žiakov so zdravotným oslabením alebo zdravotným postihnutím princípy úpravy zdravotných porúch. Získa vedomosti a zručnosti o zdravotne a výkonnostne orientovanej zdatnosti a telovýchovných činnostiach z viacerých druhov športových disciplín. Je vedený k pochopeniu kvality pohybu ako dôležitej súčasť svojho komplexného rozvoja, k zorientovaniu sa vo výbere pohybu pri vyskytujúcich sa zdravotných poruchách a ich prevencii, k poznaniu kompenzačných a regeneračných aktivít a ich uplatneniu v režime dňa.

Na jednotlivých stupňoch vzdelávania postupne získaný komplex predmetových a kľúčových kompetencií spolu s osvojenými telovýchovnými a športovými zručnosťami by sa mal takto stať v konečnom dôsledku súčasťou jeho životného štýlu a výrazom jeho životnej filozofie.

Vzdelávacia oblasť spája vedomosti, návyky, postoje, schopnosti a zručnosti o pohybe, športe, zdraví a zdravom životnom štýle, ktoré sú utvárané prostredníctvom realizovaných foriem vyučovania telesnej a športovej výchovy, zdravotnej telesnej výchovy alebo formou integrovanej telesnej a športovej výchovy. (Učebné osnovy pre zdravotnú telesnú výchovu sú spracované samostatne).

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom primerane sa oboznamovať, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať správne pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, podporovať rozvoj všeobecnej pohybovej výkonnosti a zdatnosti, zvyšovať aktivitu v starostlivosti o zdravie, nadobúdať vedomosti o motorike svojho tela, z telesnej výchovy a zo športu (šport v chápaní akejkoľvek pohybovej aktivity v zmysle Európskej charty o športe z roku 1992), utvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu v nadväznosti na ich záujmy a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpoklad schopnosti k celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie.

Špecifickým cieľom predmetu je, aby žiaci :

- porozumeli zdraviu ako subjektívnej a objektívnej hodnotovej kategórii, prebrali zodpovednosť za svoje zdravie;
- vedeli hodnotovo rozlišovať základné determinanty zdravia, pohybovej gramotnosti jednotlivca;
- osvojili si vedomosti a zručnosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o svoje telo, s aktívnym pohybovým režimom, s osobným športovým výkonom, zdravým životným štýlom a zdravím;
- vedeli aplikovať a napláňovať si spôsoby rozvoja pohybových schopností pri zlepšovaní svojej pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti;
- porozumeli pozitívnemu pôsobeniu špecifických pohybových činností pri zdravotných poruchách a zdravotných oslabeniach, pri prevencii proti rozvoju civilizačných ochorení;
- boli schopní zhodnotiť svoje pohybové možnosti, zorganizovať si svoj pohybový režim a zapojiť sa do spoluorganizovania športovej činnosti pre iných;

- rozumeli vybraným športovým disciplínam, vzdelávacej, výchovnej, socializačnej a regeneračnej funkcii športových činností;
- osvojili si poznanie, že prevencia je hlavný nástroj ochrany zdravia a získali zručnosti poskytnutia prvej pomoci;
- racionálne jednali pri prekonávaní prekážok v situáciách osobného a verejného ohrozenia;

III. Predmetové kompetencie

Vyučovací predmet telesná a športová výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie

- vytvoriť si vlastnú pohybovú identitu, pohybovú gramotnosť a zdravotný status;
- poznať základné prostriedky rozvíjania pohybových schopností a osvojovania pohybových zručností;
- poznať a mať osvojené pohybové zručnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb, prostriedok úpravy zdravotných porúch a ktoré môže využívať v dennom pohybovom režime;

Kognitívne kompetencie

- schopnosť rozvíjať kritické myslenie, ktoré predpokladá syntézu a komparáciu poznatkov;
- flexibilitnosť – schopnosť hľadať optimálne riešenia vzhľadom k situácii, v ktorej sa nachádza;
- schopnosť pozitívne a konštruktívne pristupovať k riešeniu problémov;
- poznať zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti, vytvoriť si pohybový imidž v zmysle aktívneho zdravého životného štýlu;

Komunikačné kompetencie

- vedieť jasne a zrozumiteľne vyjadrovať verbálne a neverbálne počas telovýchovnej a športovej činnosti a zároveň rozumieť odbornej terminológii;
- vedieť písomne, ústne i pohybom vyjadriť získané poznatky a zručnosti,
- schopnosť argumentovať, prezentovať svoje postoje a stanoviská;
- schopnosť využívať informačné technológie a vedieť vyhľadávať informácie o pohybe, zdraví, zdravotných poruchách, športových výsledkoch a sprostredkovať informácie iným;
- schopnosť byť objektívnym divákom, optimálnym partnerom pri športovej činnosti;

Učebné kompetencie

- vedieť sa motivovať pre dosiahnutie cieľa (športový výkon, dosiahnutie zručnosti, prvá pomoc a i.),
- vedieť si odôvodniť svoje hodnotové postoje a buduje si celoživotné návyky (pravidelné športovanie, zdravé stravovanie a i.);
- schopnosť získavať, triediť a systematicky využívať získané poznatky a športové zručnosti;
- vedieť si organizovať čas, poznať životné priority a priority v starostlivosti o zdravie a podľa nich sa aj riadiť a dodržiavať základné pravidlá zdravého životného štýlu;
- vedieť pozitívne prijímať podnety z iného kultúrneho a športového prostredia a zaujímať k nim hodnotové stanovisko;

Interpersonálne kompetencie

- mať pozitívny vzťah k sebe a iným;
- vedieť objektívne zhodnotiť svoje prednosti a nedostatky a v každej situácii vedieť predvídať následky svojho konania;
- schopnosť rozvíjať kompetenciu sebaovládania, motivácie konať s určitým zámerom byť asertívny, využívať empatiu ako prostriedok interpersonálnej komunikácie;
- schopnosť efektívne pracovať v kolektíve;

- zaujímať sa o športovú aktivitu iných, sledovať športovcov a ich výkony, nevytvárať bariéry medzi vekom, sociálnou skupinou, zdravotným stavom a úrovňou výkonnosti žiakov;

Postojové kompetencie

- zapájať sa do školskej záujmovej a mimoškolskej telovýchovnej, športovej a turistickej činnosti;
- vedieť využiť poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody;
- vedieť zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápole i v živote, uznať kvality súpera;
- vedieť dodržiavať princípy fair-play;
- vedieť spoluorganizovať pohybovú aktivitu svojich priateľov, blízkych a rodinných príslušníkov.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: prvý v štvorročnej forme štúdia -dievčatá

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Ciele a úlohy TSV (1 hodina)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • dodržiavať bezpečnosť pri cvičení, • udržiavať čistotu v školskom prostredí 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnosť na hodinách TSV, • organizačné pokyny, • kritéria hodnotenia
Modul 1: Zdravie a jeho poruchy (3 hodiny)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • definovať zdravie, zdravotný stav • vysvetliť pojem hygiena a definovať jej význam pre zdravie 	<ul style="list-style-type: none"> • základná gymnastika • strečing • zdravotne orientované cvičenia
Modul 2: Zdravý životný štýl (3 hodiny)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • poznať základné atribúty zdravého životného štýlu 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozdrav slnku • cvičenia v prírode • jogging
Modul 3: Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť (19 hodín)	
Atletika (12)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • poznať význam rozcvičenia a aktívne sa zapojiť do jeho vedenia • ovládať základy atletiky • prezentovať optimálnu techniku v jednotlivých atletických disciplínach Prostriedky hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> • 12.min beh, • skok do diaľky, • skok do výšky, • beh na 50m 	<ul style="list-style-type: none"> • bežecká abeceda, • štarty z rôznych polôh • hod granátom, • beh na 50m • vytrvalostný beh v teréne - fartlek • 12.min. beh • nácvik techniky skoku do diaľky, • skok do výšky – nácvik techniky, • beh na 300m • štafetové súťaže družstiev

Posilňovacie a relaxačné cvičenia (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> diferencovane uplatniť pôsobenie sily vzhľadom na svoju kondíciu a potrebu zdravia, využiť metódy a zásady rozvoja sily rôznych svalových skupín s využitím viacerých pohybových prostriedkov 	<ul style="list-style-type: none"> dynamický strečing pred cvičením s činkami, kruhový tréning, cvičenia so švihadlom tréning zameraný na jednotlivé svalové partie
Modul 4: Športové činnosti pohybového režimu (40 hodín)	
Gymnastika (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> používať odbornú terminológiu, ovládať základy techniky osvojovaných PČ, ovládať základné pravidlá, mať zodpovednosť za bezpečnosť spolužiakov prezentovať estetický pohybový prejav vysvetliť zásady správneho držania tela Prostriedky hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> pohybové prevedenie kotúľa vpred, vzad, kotúľová zostava 	<ul style="list-style-type: none"> kotúľ vpred, kotúľ vzad, kotúľ letmo, stojka na hlave, přípravné cvičenia na hrazde, preskok cez kozu – skrčka, roznožka
Volejbal (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> charakterizovať volejbal používať odbornú terminológiu prezentovať herné činnosti jednotlivca rešpektovať pravidlá volejbalu Prostriedky hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> test odbíjania obojručne zhora, test odbíjania obojručne zdola, test istoty podania 	<ul style="list-style-type: none"> technika základného strehu, odbíjanie lopty prstami, prihrávky odbitím obojručne nad seba, pod uhlom, zhora cez sieť, odbíjanie obojruč zdola, podanie zdola, zhora,
Basketbal (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> charakterizovať basketbal používať odbornú terminológiu prezentovať herné činnosti jednotlivca rešpektovať pravidlá basketbalu Prostriedky hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> hodnotenie jednotlivých herných činností jednotlivca, hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> dribling na mieste a v pohybe, prihrávky na mieste, v pohybe, uvolňovanie sa hráča, strelba z miesta, dvojtakt,
Florbal (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> charakterizovať florbalu 	<ul style="list-style-type: none"> pravidlá,

<ul style="list-style-type: none"> • používať odbornú terminológiu • prezentovať herné činnosti jednotlivca • rešpektovať pravidlá florbalu <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> • dribling, • prihrávka na mieste, • prihrávka v pohybe,
Softbal (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentovať herné činnosti jednotlivca • rešpektovať pravidlá <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> • pravidlá, • hra pálkara • hra v poli • riadená hra

Ročník: prvý v štvorročnej forme štúdia - chlapci
Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Ciele a úlohy TSV (1 hodina)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> dodržiavať bezpečnosť pri cvičení, udržiavať čistotu v školskom prostredí 	<ul style="list-style-type: none"> bezpečnosť na hodinách TSV, organizačné pokyny, kritéria hodnotenia
Modul 1: Zdravie a jeho poruchy (3 hodiny)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> definovať zdravie, zdravotný stav vysvetliť pojem hygiena a definovať jej význam pre zdravie 	<ul style="list-style-type: none"> základná gymnastika strečing zdravotne orientované cvičenia
Modul 2: Zdravý životný štýl (3 hodiny)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> poznať základné atribúty zdravého životného štýlu 	<ul style="list-style-type: none"> Pozdrav slnku cvičenia v prírode jogging
Modul 3: Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť (20 hodín)	
Atletika (12)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> poznať význam rozcvičenia a aktívne sa zapojiť do jeho vedenia ovládať základy atletiky prezentovať optimálnu techniku v jednotlivých atletických disciplínach Prostriedky hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> 12 min. beh , skok do diaľky, skok do výšky, beh na 50m beh na 300m 	<ul style="list-style-type: none"> bežecká abeceda, štarty z rôznych polôh štafety družstiev, nácvik techniky skoku do diaľky, skok do výšky – nácvik techniky, štafetové súťaže družstiev hod granátom 12 min. beh beh na 300m
Posilňovacie a relaxačné cvičenia (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> diferencovane uplatniť pôsobenie sily vzhľadom na svoju kondíciu a potrebu zdravia, využiť metódy a zásady rozvoja sily rôznych svalových skupín s využitím viacerých pohybových prostriedkov 	<ul style="list-style-type: none"> dynamický strečing kruhový tréning, cvičenia so švihadlom ukážka a nácvik správnej techniky cvičenia tabata
Modul 4: Športové činnosti pohybového režimu (39 hodín)	
Gymnastika (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> používať odbornú terminológiu, 	<ul style="list-style-type: none"> kotúl vpred,

<ul style="list-style-type: none"> • ovládať základy techniky osvojovaných PČ, • ovládať základné pravidlá, • mať zodpovednosť za bezpečnosť spolužiakov • prezentovať estetický pohybový prejav • vysvetliť zásady správneho držania tela <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohybové prevedenie kotúľa vpred, vzad, • kotúľová zostava 	<ul style="list-style-type: none"> • kotúľ vzad, • kotúľ letmo, • stojka na hlave, • kotúľ vzad do zášvihu • preskok cez kozu – skrčka, roznožka • prípravné cvičenia na hrazde
Volejbal (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať volejbal • používať odbornú terminológiu • prezentovať herné činnosti jednotlivca • rešpektovať pravidlá volejbalu <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • test odbíjania obojručne zhora, • test odbíjania obojručne zdola, • test istoty podania 	<ul style="list-style-type: none"> • technika základného strehu, • odbíjanie lopty prstami, • prihrávky odbitím obojručne nad seba, pod uhlom, zhora cez sieť, • odbíjanie obojruč zdola, • podanie zdola, zhora, • riadená hra
Basketbal (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať basketbal • používať odbornú terminológiu • prezentovať herné činnosti jednotlivca • rešpektovať pravidlá basketbalu <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie jednotlivých herných činností jednotlivca, • hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> • dribling na mieste a v pohybe, • prihrávky na mieste, v pohybe, • uvoľňovanie sa hráča, • strelba z miesta, • dvojtakt, • riadená hra
Florbal (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať florbal • používať odbornú terminológiu • prezentovať herné činnosti jednotlivca • rešpektovať pravidlá florbalu <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> • pravidlá, • dribling, • prihrávka na mieste, • prihrávka v pohybe,
Futbal (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať futbal • používať odbornú terminológiu • prezentovať herné činnosti jednotlivca • rešpektovať pravidlá futbalu <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> • pravidlá, • prihrávka • spracovanie prihrávky • obchádzanie súpera • riadená hra

V. Metódy a formy práce

Slovné metódy :

- monologické (rozprávanie, opisovanie, vysvetľovanie)
- dialogické (rozhovor, diskusia, dialóg)

Demonštračné metódy

- demonštrácia statických obrazov a schém
- projekcia statická a dynamická

Praktické metódy

- nácvik pohybových zručností
- didaktické hry
- simulačné metódy

Organizačné formy povinného vyučovania telesnej a športovej výchovy

Vyučovacia hodina - základnou organizačnou formou je 45 minútová vyučovacia hodina telesnej a športovej výchovy. Zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny.

Žiaci so zdravotným oslabením sú zaradení do oddelenia zdravotnej telesnej výchovy, žiakov ponecháme na vyučovacích hodinách telesnej a športovej výchovy s intaktnými žiakmi a realizujeme integrované vyučovanie.

Žiak môže byť oslobodený od účasti na vyučovaní telesnej a športovej výchovy iba na návrh lekára.

Bezpečnosť pri vyučovaní zabezpečuje učiteľ svojou prítomnosťou po celý čas vyučovacej hodiny, dôsledným uplatňovaním obsahu učebných osnov, premyslenou a účelnou organizáciou práce, používaním adekvátnych vyučovacích metód a foriem, vydávaním presných a zreteľných povelov na riadenie činnosti, vysvetľovaním a dôsledným uplatňovaním zásad bezpečnosti pri práci v rôznych podmienkach telovýchovného procesu, sústavným overovaním bezpečnosti a funkčnosti náradia pred jeho používaním a zreteľným označením poškodeného náradia a náradia nezodpovedajúceho technickým normám.

Ak nastane úraz, okamžite poskytnete učiteľ prvú pomoc, zabezpečíte lekárske ošetrovanie, oznámenie rodičom a napíše záznam o úraze.

Žiaci používajú na hodinách zodpovedajúci cvičebný úbor, ktorý zodpovedá zásadám bezpečnosti a hygieny telovýchovnej činnosti.

VI. Učebné zdroje

Jursík : Didaktika telesnej výchovy

A.Melicher,J.Slezák a kol.: Pokyny na hodnotenie vzdelávacích štandardov z telesnej výchovy žiakov strdných škôl

Kampmiller T. a kol.: Teória a didaktika atletiky I.

Hatiar B.: Teória a didaktika športovej gymnastiky

Mačura P.: Teória a didaktika basketbalu

Zapletalová L. - Přidal V.: Teória a didaktika volejbalu

Učebné osnovy pre gymnáziá

VII. Hodnotenie žiakov

Za najdôležitejšie pri hodnotení žiaka v telesnej a športovej výchove sa považuje nielen to, aké dôsledky zanechala táto činnosť na zlepšení jeho zdravia, pohybovej gramotnosti a výkonnosti, telesnej zdatnosti, ale vo väčšom rozsahu aj to, či žiak získal k tejto činnosti vzťah, či sa na nej so záujmom zúčastňoval, a to nielen v čase povinného vyučovania, ale aj mimo neho, či pociťoval z nej radosť a potešenie, či sa stala súčasťou jeho životného štýlu. Preto za základné ukazovatele hodnotenia žiaka sa považuje:

- posúdenie prístupu a postojov žiaka, najmä jeho vzťahu k pohybovej aktivite a vyučovaniu telesnej a športovej výchovy a jeho sociálneho správania a adaptácie;
- rozvoj telesných, pohybových a funkčných schopností žiaka, najmä rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti s prihliadnutím na individuálne predpoklady žiaka;
- proces učenia sa, osvojovania, zdokonaľovania a upevňovania pohybových zručností a teoretických vedomostí.

Hodnotenie vzťahu žiaka k telesnej a športovej výchove realizuje učiteľ nielen na základe dlhodobého sledovania prejavov žiaka na vyučovaní, pri ktorej si všíma najmä jeho aktivitu, snahu, samostatnosť a tvorivosť, ale aj na základe jeho aktivity a angažovanosti v školskej i mimoškolskej záujmovej telovýchovnej a športovej činnosti. Úroveň poznatkov v telesnej výchove a športe posudzuje priebežne v procese a môže si na to vytvárať i pomocné vedomostné testy. Na hodnotenie telesného rozvoja, telesnej zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti sa používajú batérie somatometrických a motorických testov. Na hodnotenie zvládnutia obsahu učebných programov používa učiteľ pomocné posudzovacie škály, využíva testy špeciálnej pohybovej výkonnosti a pridrižiava sa štandardov.

Klasifikácia obsahuje dva bloky:

I. blok – aktivita

II. blok – limity (sú spoločné pre všetkých žiakov a učiteľov)

Konečná známka je výsledkom blokov I. a II a to nasledovným spôsobom:

1. Určí sa priemerná známka z limitov (napr. 2 – priemer známok zaokrúhlený na celé číslo)
2. Určí sa známka z aktivity na hodinách (napr. 1 – celé číslo)
3. Vypočítame výslednú známku ako priemer dvoch hodnôt:

Výsledná známka = (známka z aktívnej účasti + priemer známok z limitov) : 2

napr. $(2 + 1) : 2 = 1,50$ t.j. konečná známka je 1

$(3 + 1) : 2 = 2$ t.j. konečná známka je 2

Poznámka: priemer do 1,5 (vrátane) je známka 1, priemer nad 1,5 do 2,5 (vrátane) je známka 2, ..

Hodnotenie aktivity /I. blok/:

1.aktívna účasť na hodinách

Učiteľ eviduje účasť žiaka na hodinách. Ak žiak nie je prítomný na hodine alebo na danej hodine necvičí, nie je mu započítaná aktívna účasť. Ak sa žiak nezúčastní hodiny TV z dôvodu reprezentácie školy, počíta sa, ako by na hodine bol.

- účasť 80% a viac – známka 1
- účasť 60% a viac – známka 2
- účasť 40% a viac – známka 3
- účasť 30% a viac – známka 4
- účasť menej ako 30% - známka 5 (zvláštny individuálny prístup)

2. aktivita na hodinách

Aktivita sa žiakovi započíta ak: je neobyčajne aktívny a pracovitý počas vyučovacej hodiny, reprezentuje školu v športovej súťaži, angažuje sa v športových činnostiach v čase mimo vyučovania (krúžková činnosť v škole, preukázateľná pravidelná činnosť v športových kluboch). Pasivita sa započíta takému žiakovi, ktorý na vyučovacej hodine úmyselne nepracuje, neprinesie si na hodinu TSV cvičebný úbor alebo na hodine bezdôvodne necvičí.

Aktivita je teda výsledkom aktivity na hodinách a aktívnej účasti na hodinách. U niektorých žiakov sa vo výnimočnom prípade (individuálny študijný plán, športové tréningy počas hodín TSV, dlhodobé zranenie) aktívna účasť na hodinách nepočíta.

Hodnotenie limitov /II. blok/:

Hodnotia sa limity, ktoré sú spoločné pre všetkých žiakov a učiteľov v danom ročníku

Hodnotenie žiakov oslobodených od TSV:

Absolvoval aktívne – žiak sa na vyučovaní TSV aktívne zúčastňoval, zapájal a plnil úlohy vyučujúceho.

Absolvoval – žiak sa na vyučovaní TSV ospravedlnene nezúčastňoval (rozhodnutím riaditeľa školy) alebo sa žiak zúčastňoval, ale zo závažných dôvodov nepracoval.

Neabsolvoval – žiak sa na vyučovaní TSV neospravedlnene nezúčastňoval, alebo žiak na hodinách neodôvodnene nepracoval.

Názov predmetu	Cvičenia zo slovenského jazyka – 1.roč
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Cvičenia zo slovenského jazyka nadväzujú na povinný predmet v obsahu, ale predovšetkým v metódach a formách práce, t.j. v jeho činnostnej zložke. Cieľom cvičení je upevňovať, prehĺbovať a systematizovať vedomosti, zručnosti a schopnosti žiakov tak, aby sa dosiahol čo najvyšší stupeň aplikačnej pohotovosti a jazykovej kultúry ich písomného a ústneho vyjadrovania a to hlavne v transformácii pochopenia akéhokoľvek textu /tak vecného ako umeleckého, grafy, tabuľky, obrazy.../. Cvičenia zo slovenského jazyka slúžia na dosiahnutie vyššej úrovne automatizácie jazykových zručností (riešením väčšieho množstva úloh a cvičení, než ako je to možné na vyučovacích hodinách povinného predmetu a to hlavne úlohy zamerané na čítanie s porozumením).

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Všeobecné ciele:

- posilňovať schopnosť tvorivo premýšľať o texte a jeho funkciách, jazykovo správne a kultivovane vyjadrovať svoje názory,
- rozvíjať tvorivé zručnosti čitateľské, interpretačné, vyjadrovacie,
- viesť žiakov k schopnosti samostatne sa orientovať v literárnom procese, vo forme a obsahu literárneho /vecného/ textu, samostatne si vyberať študijnú literatúru a vedieť s ňou pracovať,
- pracovať s literárnym /vecným/ textom,
- doplniť a prehĺbiť vedomosti a zručnosti získané na hodinách slovenského jazyka,
- vzbudzovať si záujem o hlbšie poznanie a ovládanie slovenského jazyka,
- aplikovať získané teoretické poznatky na jazykovú prax účastníkov seminára,
- využívať nové poznatky o jazyku vo vlastných ústnych a písomných prejavoch.

Špecifické ciele:

- riešiť rozmanité komunikačné, spoločenské a pracovné situácie,
- vyjadrovať vhodným spôsobom svoj úmysel,
- prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne požadovanú alebo potrebnú informáciu všeobecného alebo odborného charakteru,
- zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor, pohotovo reagovať na nepredvídané situácie (otázka, rozhovor, anketa),
- uplatňovať verbálne a neverbálne prostriedky, spoločenskú a rečovú etiku a zdôvodňovať zvolené riešenie komunikačnej situácie,
- získať informácie z prečítaného a vypočutého textu (určiť hlavnú tému alebo myšlienku textu, rozlíšiť základné a vedľajšie informácie),
- dokázať text zaradiť do niektorých z funkčných štýlov, orientovať sa v jeho stavbe,
- vedieť spracovať výpisky z textu a dokázať ho primerane reprodukovat' a interpretovať,
- vyjadrovať sa k odbornej problematike, s využitím popisných výkladových a úvahových postupov,
- vyhľadávať informácie všeobecného a odborného charakteru, pracovať s príručkami,
- uvádzať správne bibliografické údaje a citáty, spracovať písomné informácie najmä odborného charakteru,
- chápať význam jazykovej kultúry a funkcií spisovného jazyka,
- snažiť sa spisovne vyjadrovať v situáciách, ktoré si to vyžadujú, byť si vedomý toho, že jazyk sa dynamicky rozvíja.

III. Predmetové kompetencie

Poznávacía (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové hodnoty.	Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Učiť sa sám aj v skupine.	Vyhľadávať a sprostredkovať informácie.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Vytvárať vlastný hodnotový systém.
Kriticky myslieť.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami.	Regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život.
Formulovať a riešiť problémy.	Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.	Vžiť sa do pocitov a konania inej osoby.	
Tvorivo myslieť.			

Kľúčové kompetencie jazykovej zložky predmetu:

Vedieť komunikovať adekvátne komunikačnej situácii.	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne (vhodná forma a obsah).
	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – písomne (vhodná forma a obsah).
	Čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty.
	Vedieť aktívne počúvať.
Učenie sa.	Schopnosť učiť sa učiť.

Kľúčové kompetencie literárnej zložky predmetu:

Technika čítania a verejná prezentácia textu.	Plynulo čítať súvislý literárny text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
	Pri prednese literárneho textu aplikovať vedomosti o zvukovej rovine jazyka, v básnickom texte rešpektovať rytmickú usporiadanosť a frázovať ho v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
	Pri dramatizovanom čítaní primerane hlasovo prezentovať text postavy dramatického diela.
Pamäťové, klasifikačné a aplikačné kompetencie.	Reprodukovať fakty a definície, vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
	Usporiadať známe javy do tried a systémov.
	Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty.
	Integrovať čitateľské skúsenosti, literárnoteoretické a literárnohistorické vedomosti s recepčnými skúsenosťami z iných druhov umenia.
Analytické a interpretačné kompetencie.	Zovšeobecniť literárny jav a navrhnuť jeho definíciu.
	Analyzovať literárny text z hľadiska štylistických, tematických a kompozičných prostriedkov a určiť ich funkčné využitie v diele.
	Interpretovať literárne dielo, argumentovať

	výsledkami jeho analýzy a zohľadňovať poznatky z iných informačných zdrojov.
	Hodnotiť dielo z vlastného stanoviska v kontexte doby jeho vzniku a v súčasnom kontexte.
Tvorivé kompetencie.	Parafrázovať dej epického a dramatického diela.
	Transformovať text diela do iného literárneho druhu, formy alebo žánru.
	Vytvoriť básnický text, poviedku, scenár alebo iný kratší umelecký text.
Informačné zručnosti.	Orientovať sa vo verejnej knižnici a jej službách.
	Pracovať s údajmi o knižnom fonde v lístkovej a elektronickej podobe.
	Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
	Vybudovať si vlastnú knižnicu.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: Prvý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 1 hodina/ týždeň (33 hodín)

Ročník	Orientačný prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
prvý	Slovo / vzťahy medzi slovami	11
	Veta	5
	Text / kontext	17

Slovo / vzťahy medzi slovami	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • Slovo, • lexéma, • slovotvorba, • lexikológia – slovná zásoba, koreň slova, ako vznikajú slová • Skladanie, • odvodzovanie, • spájanie, • skratky, uni a multiverbizácia), • alternácia, • rytmické • krátenie, význam slov 	<ul style="list-style-type: none"> • Poznať jazykovedné disciplíny • Identifikovať zdroje informácie • Vedieť pomenovať pramene informácie • Vedieť pracovať so slovom • aplikovať a poznať význam slov, ktoré využívame vo svojom jazykovom prejave v súlade s rôznymi kontextmi a komunikačnými situáciami, prípadne si vie overiť význam neznámych slov v dostupných informačných zdrojoch, • poznať rozdiel vo veľkosti vlastnej slovnej zásoby a slovnej zásoby národného jazyka, cielene si rozširuje vlastnú aktívnu slovnú zásobu z dostupných zdrojov – slovníky, beletria, odborná literatúra, internet ap, • v rámci textov rôznych jazykových štýlov identifikovať význam a použitie slov.
Veta	

<ul style="list-style-type: none"> • Veta, • súvetie, • nadvetná syntax 	<ul style="list-style-type: none"> • vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii • analyzovať počutý text • pracovať so slovníkmi • pracovať s významom vety • poznať členenie viet podľa obsahu, zloženia ap. • Identifikovať východisko a výpoveď vety
Text / Kontext	
<ul style="list-style-type: none"> • Texty – rôzne druhy textov, • Súvislý text, • nesúvislý text, • štýl textu, • postup komponovania textu, • konektory, • nadväznosť, • štylistika 	<ul style="list-style-type: none"> • aplikovať písomné prejavy za pomoci jazykových príručiek, • uplatňovať vo vlastných jazykových prejavoch široký repertoár slovnej zásoby, napr. využívať synonymá, vyhýba sa tým stereotypnému vyjadrovaniu, • Poznať význam vety • Analyzovať rôzne druhy textov • Identifikovať motív textu • vedieť výrazne čítať umelecký text, • vedieť čítať umelecký a vecný text s porozumením, • vedieť rozlíšiť a charakterizovať umelecký a vecný text z obsahovej i formálnej stránky, • vedieť v texte analyzovať využité výrazové prostriedky, napr. terminológiu, synonymá, kompozíciu ap., • z hľadiska autorovho zámeru a funkcie textu, • dokázať identifikovať kľúčové slová textu, • vedieť rozlíšiť v texte hlavné myšlienky od vedľajších, podstatné informácie od nepodstatných, • dokázať sformulovať hlavnú myšlienku textu, • dokázať spracovať text – vytvoriť z neho konspekt, osnovu z prečítaného textu, tézy, • dokázať posúdiť informačné zdroje, na základe ktorých bol text vytvorený, • dokázať zhodnotiť text z hľadiska jazykovej kultúry, • dokázať posúdiť subjektívnu využiteľnosť vecného textu, • na základe svojich poznámok vedieť vyjadriť svoj estetický a emocionálny zážitok z prečítaného umeleckého textu, • dokázať efektívne využiť zdroje informácií pri práci s vlastným i cudzím textom, • ovládať základy kritického čítania, t. j. vedieť vnímať problémy nastolené textom a identifikovať chyby a protirečenia, ktoré sa v texte nachádzajú, • dokázať vyjadriť svoj názor na riešenie reálnych problémov s využitím podnetov z prečítaného textu

- Obsah cvičení je v učebných osnovách formulovaný všeobecne, rámcovo, preto nie je rozčlenený ani podľa ročníkov, ani podľa hodín. Heslá treba chápať len ako súbor námetov, ktoré učiteľ môže realizovať v rozličnej šírke a hĺbke, niektoré môže vypustiť, iné zaradiť a pod. Konkrétnu náplň cvičení teda aktualizuje sám učiteľ podľa vlastného uváženia a na základe podmienok, potrieb a najmä podľa záujmu žiakov. Námety na úlohy a cvičenia možno čerpať z učebníc a metodických príručiek pre povinný predmet (N. Ihnátková a kol.), z magnetofónovej nahrávky ozvučených textov a úloh k týmto učebniciam a z odporúčanej literatúry. Pritom treba dbať o to, aby sa dosiahol cieľ predmetu.

Ťažiskom nepovinného predmetu je **samostatná práca žiakov**, riešenie úloh a cvičení, a to individuálne, v dvojiciach alebo v skupinách. Teoretické poznatky sú len nevyhnutným sprievodným javom, žiaci si ich zväčša dopĺňajú samostatnou prácou s príručkami.

Široký rozsah nepovinného predmetu od aplikatívnych jazykových (rečových) činností k tvorivým činnostiam si vyžaduje čo najvyššiu mieru individuálneho prístupu učiteľa k žiakom.

V. Metódy a formy práce

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. (Práca s umeleckým textom, práca s literárnymi ukážkami, skupinová práca /drafting/, tvorba skupinových „projektov“, interpretácia textu, analýzy, komunikácia, debata, diskusia IKT – PowerPoint, dramatizácia, tvorba vlastných prejavov, kooperatívne gramatické cvičenia a argumentačná metóda.

Metódy a formy všeobecne:

- *Motivačné metódy* ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela alebo inej pomôcky).

- *Expozičné metódy* - *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností), *aktívne počúvanie*, *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (názorná ukážka), *pozorovanie* (cielené vnímanie objektov a procesov).

- *Problémové metódy* - (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení), *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu požadovaného textu a jeho vizuálnej stránky).

- *Aktivizujúce metódy* - *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia danej problematiky), *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie), *didaktické hry* (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *kompozícia* (vypracovanie slohových prác).

- *Fixačné metódy* - *metódy opakovania* a *precvičovania* (ústne a písomné opakovanie, domáce úlohy a pod.).

Pozn.: Uvedené edukatívne metódy sa uplatňujú priebežne na jednotlivých hodinách SJL a to v oboch zložkách SJL – literárnej výchovy ako aj jazyka. Vyučujúci zaraďujú uvedené metódy do vyučovacieho procesu podľa možnosti a postavenia samotnej vyučovacej hodiny.

VI. Učebné zdroje

Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.ročník. Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 2006
Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2.ročník. Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 2006
Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.ročník - cvičebnica. Bratislava : OP Istropolitana, 2007
Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2.ročník. Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 2007
Hincová, K. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.-4.ročník. Bratislava : SPN, 2007
Záborská, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1. ročník – cvičebnica. Bratislava : SPN, 2007
Záborská, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2. ročník – cvičebnica. Bratislava : SPN, 2007

VII. Hodnotenie predmetu

Rozebírka jazykových prostriedkov v súvislých textoch podľa charakteru prejavu a podľa príslušnosti k funkčným jazykovým štýlom. Analýza cvičení zameraných podľa tematických okruhov: slovo, veta, text. Samostatné riešenie úloh na čítanie s porozumením. Práca s akýmkoľvek súvislým i nesúvislým textom. Obhajoba svojich riešení v skupine. Hľadať súvislosti v texte, vetách, slovách. Analyzovať kľúčové momenty textu.

- Predmet sa neklasifikuje známkou
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Test na čítanie s porozumením – 2 x za polrok
- Aktivita
- Samostatná práca
- Skupinová práca